

Kristiansund kommune
I medvind uansett vær

Handlingsprogram 2021-2024

Budsjett 2021, Økonomiplan 2021-2024

Vedtatt i bystyret 17.12.2020

Innholdsfortegnelse

KRISTIANSUND KOMMUNE	4
Rådmannens kommentar	4
Om Kristiansund kommune	6
Organisering	7
Styring og kontroll	9
Verdigrunnlag og etikk	10
Styring	10
Kontroll	13
Kommunens satsingsområder	14
Den varme byen	15
Den kloke byen	16
Den smarte byen	17
Den modige byen	18
HR	18
Økonomi	20
Økonomiske rammer	21
Spareprosjektet	21
Statlige rammebetingelser	22
Befolkningsutvikling og demografikostnader	22
Økonomiske konsekvenser av koronapandemien	27
Driftsbudsjett	28
Investeringsbudsjett	34
HANDLINGSDEL - TJENESTEOMRÅDENE	38
Felles for tjenesteområdene	38
Organisatoriske endringer	38
POLITIKK OG ADMINISTRASJON	39
Status og utfordringer	39
Slik vil vi ha det	40
Prioriteringer i perioden	40
Politisk styring	41
Sentraladministrasjon	43
Felles avsetninger	45
Eksterne enheter	46
OPPVEKST	48
Status og utfordringer	48
Slik vil vi ha det	49
Prioriteringer i perioden	49
PP-tjenesten	51
Grunnskoler	52
Barnehager	55
Barn - familie - helse	57

HELSE OG OMSORG	59
Status og utfordringer.....	59
Slik vil vi ha det.....	59
Prioriteringer i perioden.....	60
Fellestjenester helse og omsorg.....	61
Sykehjem	63
Hjemmetjenester.....	65
Psykisk helse og rus	67
Velferd.....	68
Bo og habilitering	69
Storhaugen helsehus.....	71
TEKNISK OG KULTUR	73
Status og utfordringer.....	73
Slik vil vi ha det.....	74
Prioriteringer i perioden.....	74
Kultur	75
Kommunalteknikk	77
Plan og byggesak.....	78
Eiendomsdrift	81
Brann og redning.....	83

KRISTIANSUND KOMMUNE

Rådmannens kommentar

I budsjettet for 2019 ble det vedtatt en innstramming av kommunale tjenester på omtrent 5 %, etter å hatt samme krav foregående år. I den anledning gjennomførte rådmannen ansettelsesstopp og satte ned en ansettelseskomité for å sikre at man klarte å gjennomføre innsparingen. Innstrammingen er videreført i 2020 og skal vare inn i 2021. Ansettelsesstoppen var planlagt videreført ut 2020, men vi har funnet en annen metode for å sikre arbeidstakernes rettsvern på en mer effektiv måte. Dette er viktig for at kommunen eller ansatte ikke skal komme i juridisk uføre når sparepakken nærmer seg slutten og nedbemanning eventuelt må finne sted. Dette spareprosjektet har isolert sett vært vellykket og vi ser at Kristiansund gjør det betydelig bedre på de fleste undersøkelser som omhandler kommuners levedyktighet.

Sykefraværet har vært lavt i 2020 og om dette vedvarer vil noe av tidligere års løpende driftsunderskudd kunne salderes mot denne posten alene. Videre engasjement og fokus på lavt sykefravær vil være et fortsatt fokus.

Første kvartal startet forholdsvis krevende med en prognose på betydelig merforbruk. Kontinuerlig rapportering gjennom året tyder på at vi også i 2020 vil ha en del merforbruk på driften av kommunen, men at vi igjen vil kunne komme i finansiell balanse for året. Dette skyldes i hovedsak ekstraordinære inntekter og finansforvaltning. Det er gjort betydelige tiltak i alle sektorer for å håndtere merforbruk, en aktivitet vi må følge opp også i 2021. Å levere tjenestene dyrere enn det staten gir oss penger for er ikke levedyktig over tid.

Kommunens økonomiske handlingsrom er fortsatt under press. Dette presset skapes i hovedsak av begrenset finansiell evne til nyskaping og utvikling, en aktiv investeringsvilje, samt at rammevilkår og forventede statlige innstramminger vil medføre strammere budsjetter inn mot slutten av budsjettperioden i denne økonomiplanen. Å redusere tjenestenivået, som viser stadig økende behov, til de faktiske økonomiske rammer, har vist seg utfordrende over flere år, men vi er nærmere enn på lenge til tross for stadig utfordringer fra statlige overføringer der kompensasjonen ikke står i forhold til ansvaret. Store deler av merforbruket i prognosen for 2020 dreier seg om utgifter delvis utenfor vår kontroll, som sosialstønad, refusjoner til private og våre egne refusjoner for ekstra krevende brukere, hvor innslagspunktet nok en gang oversteg lønns- og prisveksten.

Bedringen i den underliggende driften, som hadde vist noe bedring fra 2015 til 2017, og som snudde i 2018, er fortsatt dårlig, men ikke vedvarende negativ slik vi fryktet ved utgangen av 2018. Ytterligere tiltak ble vedtatt i 2019, og oppfølgingen av dette i 2020 er kritisk for at vi skal kunne etablere en vedvarende sunn kommuneøkonomi. I så måte blir 2021 et krevende år i de aller fleste enheter.

Tjenestene vi leverer er noe redusert, men må fortsatt reduseres i kvalitet eller omfang for å være tilpasset våre økonomiske rammer, og gi handlingsrom for viktige satsinger innenfor både helse, omsorg og oppvekst. Å lykkes med dette krever effektivisering, stramme prioriteringer og en gjennomgående handlekraftig organisasjon, fra bystyret til den enkelte ansatte.

Spesielt viktig blir strukturelle endringer, med nye skolebygg og håndtering av en stadig større gruppe eldre med tjenestebehov. Demografisk er det nedgang i barnetall og oppgang i eldre. Allikevel er begge sektorene modne for strukturelle endringer i form av nye formålsbygg. Dette vil være krevende i en allerede tungt gjeldsbelastet Kristiansund kommune. Spørsmålet er om vi har råd til å la være. Det ble vedtatt en god skolestruktur i 2016. Når denne ikke ble fulgt opp med politisk budsjettvilje ser vi oss nødt til å foreslå ytterligere kutt. I år er det viktig at vi gjennomfører dette slik at vi ikke ender opp med å tvinges inn i det tredje dårligste alternativet.

Mens siste års budsjetter har hensyntatt demografiske endringer vi står ovenfor, vil årets budsjett, som i fjor, legge til grunn en mer kollektiv innsats for å kunne drive mer effektivt. Dette vil sette de områdene som står overfor den største økningen i forventet tjenesteproduksjon under mer press enn de tjenestene som forventer nedgang i tjenesteproduksjonen. Strukturelle grep for at disse områdene skal drive mer effektivt er en nødvendighet.

Samtidig ser vi at rammer og kvalitet ikke alltid henger sammen. Kristiansund har de samme lovpålagte krav som andre kommuner. Vi skal levere kultur-, oppvekst-, helse- og tekniske tjenester til våre innbyggere. Selv som ROBEK kommune i 2015 greide vi å skinne på alle disse områdene. Selv med begrensede midler til nyskaping og vekst er det mulig å være god! I 2019 ble vi kåret til nest beste by i Europa innen innovasjon i offentlig administrasjon. Vårt prosjekt dreide seg om en ny teknisk infrastruktur som aldri er utprøvd i det offentlige før. Det er på denne (nå prisvinnende) infrastrukturen vi skal bli Norges mest effektive kommune for digital tjenesteinnovasjon. 2020 viste oss at dette fungerer i praksis, og 400 000 innbyggere i Norge benytter nå våre løsninger for egenkontroll, prøvebestilling og pasientoppfølging for sine covid-19 brukere. Vi må fortsette introduksjonen av teknologiske hjelpemidler i tjenesteproduksjonen for å være i stand til å møte kravene til økt omfang i tjenestene.

De siste årene er det tatt i bruk gode og moderne verktøy inne de aller fleste tjenesteområdene. Dette gjelder også innenfor politisk styring med nytt saksbehandlingssystem og nytt virksomhetsstyringssystem. Vår teknologiske gjeld vil være nedbetalt i løpet av denne økonomiperioden.

Selv om den kommunale driften er utfordrende, og kan sees på som et skip som ligger vel tungt i sjøen, er det positivt overraskende at vi under budsjettarbeidet ser at vi fortsatt har betydelig potensiale i å effektivisere tjenesteproduksjonen, for eksempel innen det omfattende området Bo og habilitering. Dette er betryggende, men gir oss ikke bærekraft før vi er i stand til å ta ut dette potensialet.

I 2018 valgte vi å gjennomføre effektiviseringen i tre etapper. Første etappe er å gå inn i 2019 med et lavest mulig finansielt merforbruk. Dette klarte vi, og oppnådde finansiell balanse, som vi er lovpålagt. 2019 har dreid seg om en justering av de økonomiske rammene for drift på 66 mill. kroner. Dette var utfordrende, og driften er fortsatt tung, men finansielt leverte vi balanse også i 2019. I tillegg vedtok vi i 2019 å kunne bygge fremtidig kapasitet ved å justere de økonomiske rammene ytterligere i de tre siste årene av økonomiplanen med ytterligere 60 mill. kroner. Dette arbeidet, kalt «spareprosjektet» er vitalt for vår evne til handling i de kommende år. Det er dette prosjektet som har pågått i 2020 og vil være et viktig bidrag til finansiell balanse også i 2021. Alle utsatte effekter av dette spareprosjektet må effektueres i 2021 og det vil derfor kunne tegne at 2021 blir minst like krevende som de tre foregående år.

Et ufravikelig krav om 100 % budsjettdisiplin vil også i 2021 være helt avgjørende.

Administrasjonen mener vi har klart å balansere kravet om effektivisering og kravet om en forsvarlig tjenesteproduksjon på en god måte, selv om enkeltområder og enkeltsaker ikke har hatt den kvaliteten vi har ønsket for de midlene som er avsatt.

2020 viser tendenser til å bli det året hvor mange norske kommuner skal inn på ROBEK. Om dette er grunnet kommunereformen eller pandemikostnader er uklart enda, men for Kristiansund må vi være takknemlige for at modige politikere i 2019 vedtok stramme budsjetter som bærer oss gjennom 2020 i noenlunde balanse. Dette gjør at 2021 bare blir normalt vanskelig, og ikke umulig.

Arne Ingebrigtsen
Rådmann

Om Kristiansund kommune

I Kristiansund tenker vi muligheter. Vårt motto er «I medvind uansett vær». Vi lever etter fire verdier som skal kjennetegne Kristiansund; samhandling, nyskaping, optimisme og raushet. Kommunen vår er – og skal fortsatt være, god å bo i både for liten og stor. Vi har mye å by på, i alle faser av livet.

Etablering

Kristiansund tilbyr personer i etableringsfasen attraktive tomter, et bredt utvalg av eiendommer til salgs til overkommelige priser, startlån for unge og etablererstøtte for vanskeligstilte.

Barn

Barn og barnefamilier i Kristiansund har et godt tilbud med full barnehagedekning og gode barnehager. Vi har programmer for språkutvikling og IKT – supplert av en god helsestasjon og skolehelsetjeneste. Undersøkelser viser at foreldre og ansatte er fornøyde med både de private og de kommunale barnehagene.

Utdanning

Vi har eget tilbud om voksenopplæring, og utdanningstilbudet til personer med minoritetsspråklig bakgrunn er godt. I tillegg til allmenn- og yrkesfag har de videregående skolene blant annet gründerlinje, idrettsfag, musikk, dans og drama, helsefag, prosesseteknikk, maritime fag og yrkessjåførutdanning. Det er etablert høyskoletilbud innen petroleumslogistikk, undervannsteknologi, beredskap, offentlig innovasjon og sykepleie, og det arbeides aktivt med utvikling av et bredere høyskoletilbud blant annet gjennom etablering av Campus Kristiansund.

Arbeidsmarked

Arbeidsmarkedet i kommunen er godt både for nyansatte, etablerte og spesialister. En stor andel av næringslivet er knyttet til oljerelatert virksomhet og byr på spennende muligheter. Vi tilbyr traineeordninger og stipender til nyutdannede som ønsker å bosette seg i kommunen.

Næringsliv

Kristiansund legger aktivt til rette for at eksisterende og nytt næringsliv skal blomstre og lykkes. Blant annet tilbyr vi etablererstøtte for gründere gjennom næringshage og industriinkubator. Sentrum byr på hyggelige kafeer, små nisjebutikker, kjedebutikkene du ikke kan leve uten, fiskerestauranter med kortreist mat for å nevne noe.

Transport

Med egen havn, bussterminal, flyplass og helikopterbase er det lett å reise både i regionen, i Norge og til utlandet. Internt i kommunen har vi Sundbåten og stadig bedre fremkommelighet for sykkel og universell utforming i sentrum.

Friluftsliv

Både i og rundt Kristiansund er man velsignet med frisk luft og rent vann, eksepsjonelle forhold for vannaktiviteter, toppturer og friluftsliv. For den gjengse turgåer har man alt man trenger i sentrum; grønne plener og kilometervis med turstier.

Kultur og idrett

Kristiansund byr på et blomstrende og mangfoldig kultur- og idrettsliv for alle, uansett alder og behov. Operaen er svært populær, et fantastisk musikk- og danse miljø, kulturskole og et svært godt idrettstilbud – med ballsport i norgestoppen og et brytemiljø i verdenstoppen. Ny kunstishall gir enda større bredde i tilbudet. Frivilligheten og dugnadsånden står sterkt.

Alderdom

Det er godt å bli gammel i Kristiansund. Det er et variert og omfattende tjenestetilbud som spenner fra forebyggende tiltak, tilbud i hjemmet og ulike former for tilbud med heldøgns pleie- og omsorg. Vi har også et flott seniorsenter for de over 60.

Trygghet

Kristiansund sykehus er en viktig del av det totale trygghetstilbudet i alle livsfaser. I dette tilbudet inngår også helsestasjon for foreldre og barn, ungdom, gravide, helsetjeneste for flyktninger og skolehelsetjeneste. Våre nødetater samt en velfungerende kriseberedskap ivaretar samfunnssikkerheten for befolkningen.

Organisering

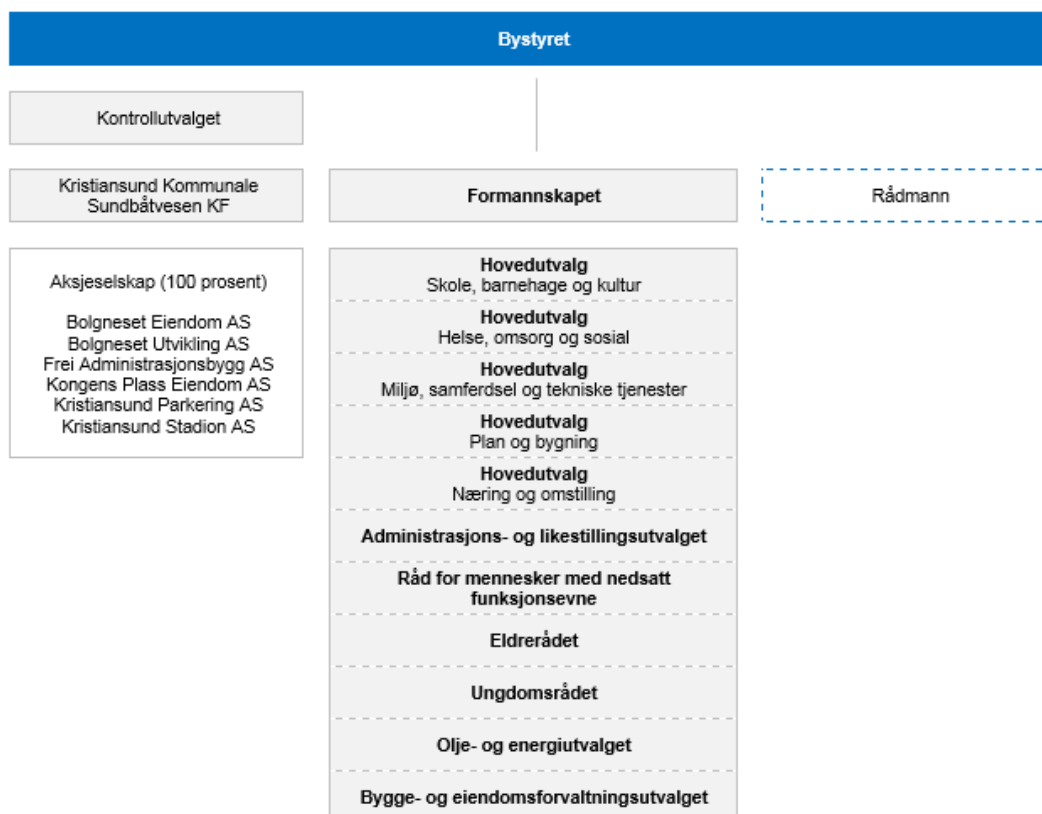
All delegering av fullmakter i Kristiansund kommune skjer i henhold til vedtatt delegasjonsreglement og reglement for intern videredelegasjon.

Politisk struktur

Kommunens politiske styringsstruktur er organisert etter hovedutvalgsmodellen.

Ny politisk struktur ble vedtatt 15.10.2019.

Aksjeselskap (100 %) per 1.11.2020.

Bystyret har 45 medlemmer og er kommunens øverste politiske organ. Bystyret fattet vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov og delegeringsvedtak.

Formannskapet har 11 medlemmer og er kommunens nest øverste politiske organ. Formannskapet behandler og avgjør en rekke saker som er delegert av bystyret. I tillegg behandler formannskapet forslag til handlingsprogram, og gir innstilling i en rekke andre saker som skal til bystyret.

Kommunen har fem hovedutvalg, alle med 9 medlemmer. Utvalgene forbereder og innstiller saker som behandles av bystyret. Plan og bygning behandler saker i henhold til plan- og bygningsloven.

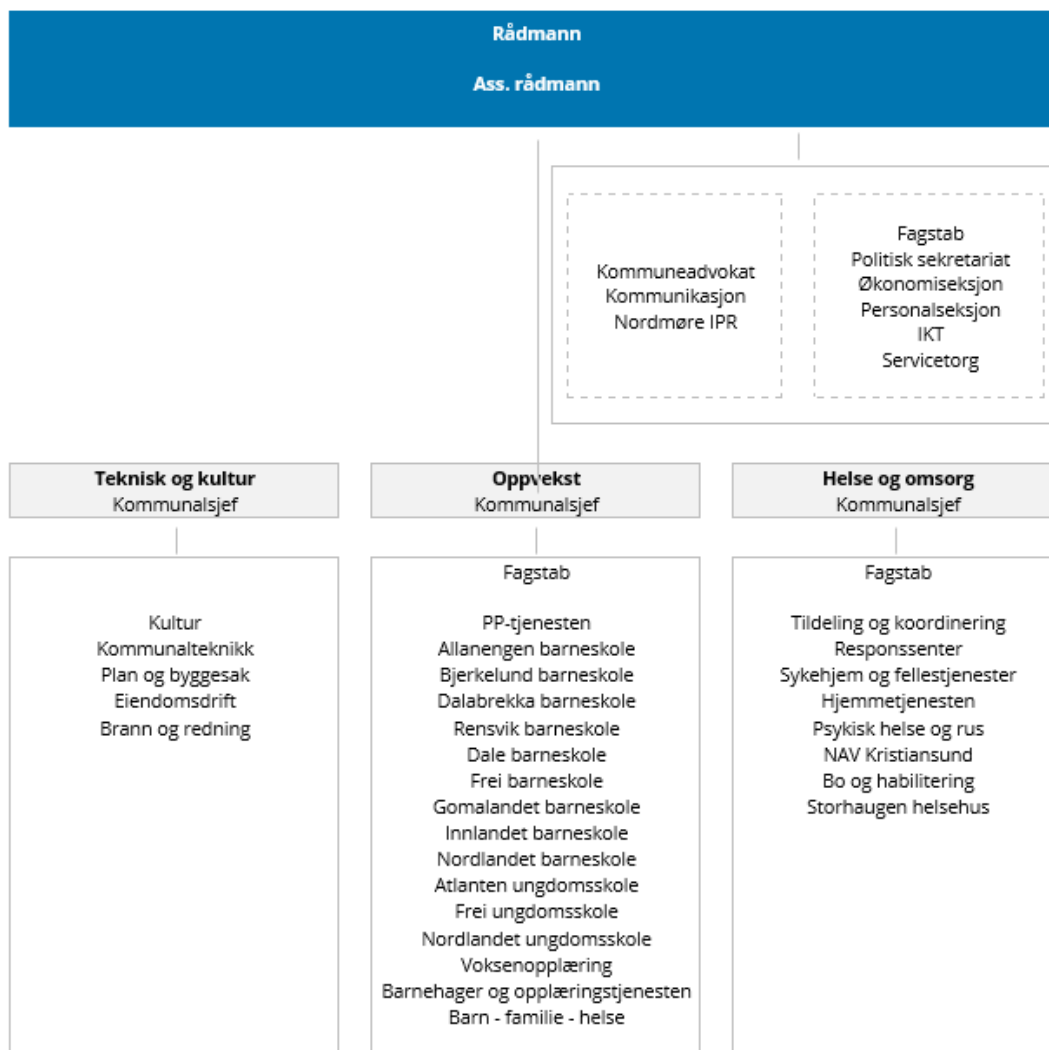
Kontrollutvalget, Formannskapet, Administrasjons- og likestillingsutvalget, Eldrerådet, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Ungdomsrådet er lovpålagte organer.

Administrativ struktur

Kommune er administrativt organisert i en tradisjonell linjeorganisasjon som arbeider vertikalt, og stab/støttefunksjoner som arbeider horisontalt. Organiseringen skal ivareta krav til rolledeling og derigjennom sikre en reell internkontroll.

Organisasjonsstrukturen er basert på fire nivå; sektor - ramme - enhet - avdeling.

Per 1.11.2020.

Rådmannens strategiske ledergruppe består av rådmann, assisterende rådmann, to kommunalsjefer, personalsjef, økonomisjef og kommunikasjonssjef.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder, og ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Rådmannen har også det løpende personalansvaret og er ansvarlig for kommunens internkontroll. Rådmannen har gjennomgående delegasjon av myndighet i forhold til utførelse av definerte oppgaver og ansvar.

Assisterende rådmann har rådmannens ansvar og fullmakter som stedfortreder, samt linjeansvar og rådmannens fullmakter som kommunalsjef innenfor sine respektive rammeområder.

Kommunalsjefene har linjeansvar og rådmannens fullmakter innenfor sine respektive rammeområder. I tillegg har den enkelte kommunalsjef et spesielt ansvar for de fagområdene som hører til kommunens hovedutvalg og andre utvalg.

Personalsjef og økonomisjef har gjennomgående fagansvar for hele organisasjonen og rådmannens fullmakter innenfor sine fagområder.

Enhetslederne er ansvarlig for sine enheter innenfor rammen av de fullmakter som er delegert fra rådmannen. Det innebærer at de har nødvendig myndighet til å sikre enhetenes drift både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

Avdelingslederne er ansvarlig for avdelingens personalkostnader.

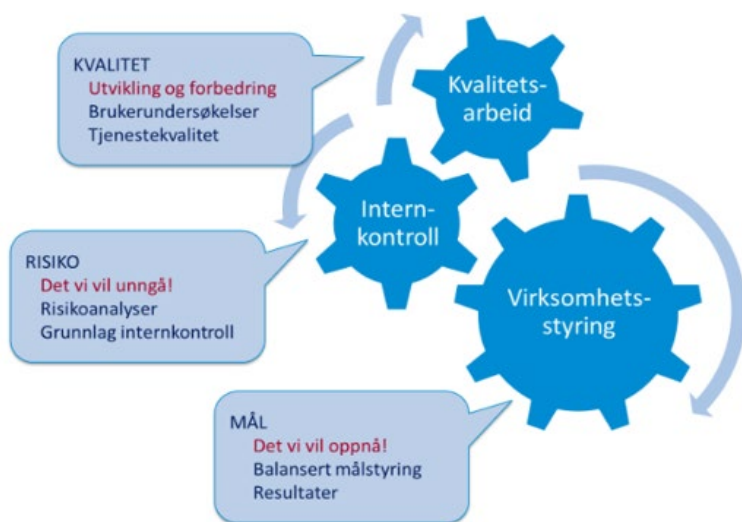
Per 1.11.2020 er stillingen som assisterende rådmann vakant og en person er konstituert i stillingen som kommunalsjef for Teknisk og kultur.

Styring og kontroll

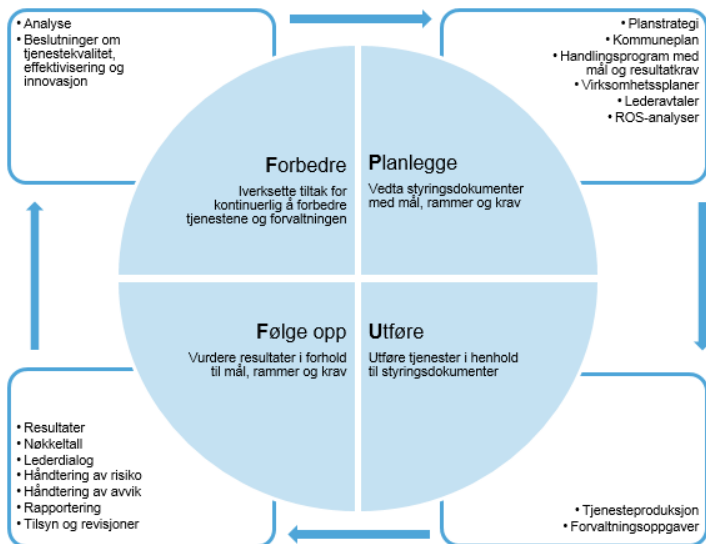
Virksomhetsstyring omfatter både styring, ledelse og kontroll og skjer gjennom årlige gjentakende prosesser for planlegging, gjennomføring, oppfølging og forbedring (PUFF). Internkontroll og kvalitetsarbeid er en integrert del av virksomhetsstyringen. Stratsys er kommunens elektroniske virksomhetsstyringssystem.

Virksomhetsstyringen skal ivareta:

- måloppnåelse og resultater
- risikoreduksjon gjennom styrket internkontroll
- systematisk utviklings- og forbedringsarbeid

PUFF - forbedringssirkel

Rammer og føringer fra overordnede myndigheter danner rammene for virksomhetsstyringen og utgangspunktet for mål og resultatkrav. Ledelsen prioriterer, planlegger og budsjetterer ressurser og tiltak innenfor rammen av disponible ressurser det enkelte år og i et flerårig perspektiv.

Gjennomføringen av aktiviteter, oppgaver og prosjekter som er lagt inn i planene, skjer i kommunens operasjonelle drift og utvikling.

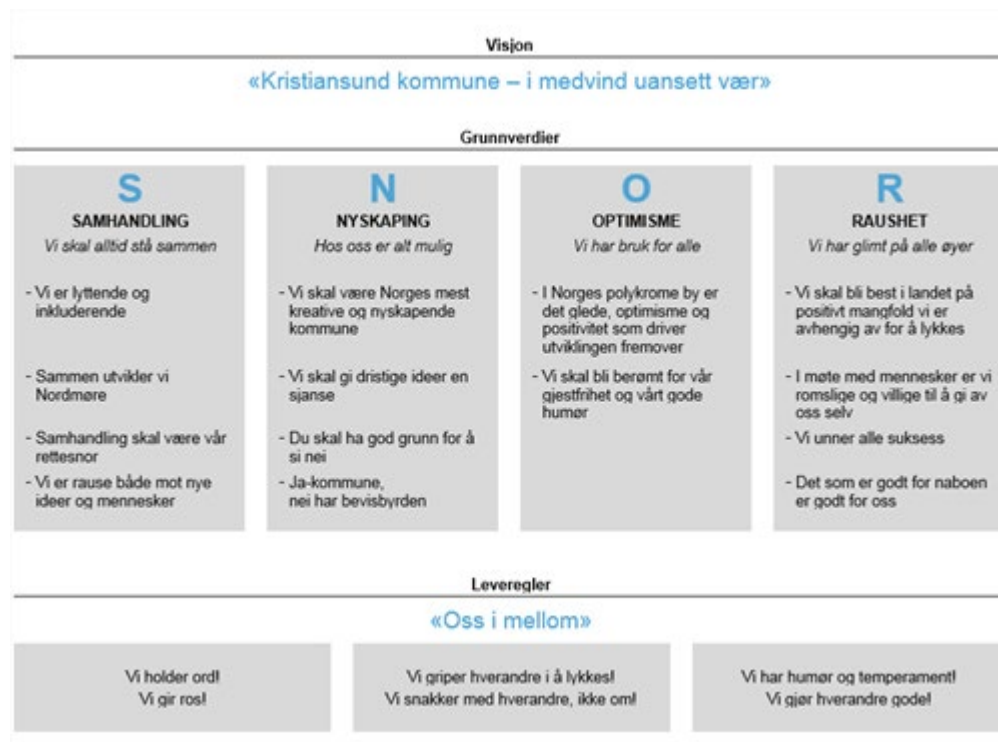
Plan- og oppfølgingsaktiviteter sørger for at prioriterte mål og tiltak blir gjennomført på en effektiv og korrekt måte. Rapportering skjer i henhold til lovkrav og vedtatte reglement. Rapportene har ulikt innhold avhengig av type og frekvens. Oppfølging og rapportering danner grunnlaget for læring og forbedring samt styring og kontroll i form av beslutninger om å endre virkemiddelbruken, planene, budsjettene eller drifts- og utviklingsoppgavene.

Verdigrunnlag og etikk

Kommunens visjon, grunnverdier og leveregler utgjør kommunens verdigrunnlag.

Verdigrunnlaget skal være:

- kommunens vilje og evne til å bygge opp og videreutvikle et godt omdømme
- retningsgivende for arbeidsgiver i møte med kommunens medarbeidere, og komme til uttrykk gjennom ledelse og medarbeiderskap

Etisk kvalitet på tjenesteyting og myndighetsutøvelse er en forutsetning for at innbyggerne og andre interessegrupper skal ha tillit til kommunen. Målet er at alle ansatte og folkevalgte skal være seg dette bevisst. God etisk standard skal prege alle i møte med omverdenen, samt i etterlevelse av regelverk og kontrollsystemer.

Styring

Styringssystemet

Styringssystemet er rådmannens verktøy for å sammenstille nødvendig styringsinformasjon om aktiviteter, resultater og ressursbruk for å sikre at kommunen oppnår fastsatte mål innenfor tildelte rammer.

Styringsinformasjon hentes fra:

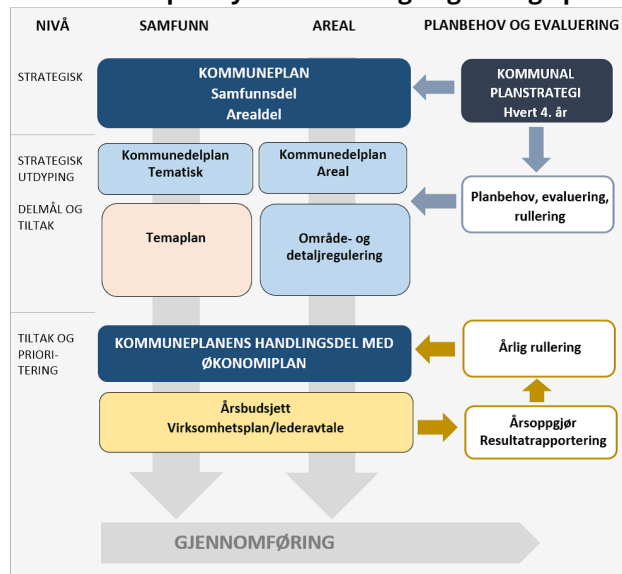
- plansystemet
- fag- og forsystemer
- analyseverktøy og sensordata
- nasjonale informasjonssystemer
- tilsyn og revisjoner
- medarbeider-, bruker- og innbyggerundersøkelser
- interne og eksterne henvendelser og forbedringsforslag

Oppfølging skjer i Stratsys ved hjelp av ulike styringsmodeller, analyser av data og rapportering.

Plansystemet

Plansystemet skal sikre gjennomføring av politiske mål, tiltak og prioriteringer. Plansystemet er hierarkisk oppbygd. Det skal være sammenheng og samsvar mellom de ulike nivåene i systemet.

Kommunens plansystem har årlige og 4-årige prosesser

Sammenheng mellom nivå i plansystemet

Planstrategi - verktøy for politisk prioritering av planarbeidet i hver valgperiode			
Kommuneplan (samfunnsdel og arealdel)	Kommunedelplan	Temaplaner og reguleringsplaner	Handlingsprogram (samfunnsdelens handlingsdel, økonomiplan og årsbudsjetts)
«Strategisk og langsiktig»	«Eventuell strategisk utdyping av kommuneplanens samfunns-/ arealdel»	«Konkretisering av kommuneplanens samfunns-/ arealdel»	«Prioritering og fordeling av ressurser»
• Visjon • Satsingsområder med hovedmål og strategier • Arealstrategi - føringer for arealplanlegging	• Samfunnstema	• Tjenestekområde/ tema • Delmål og forslag til tiltak	• Oppfølging av satsingsområder i samfunnsdelen • Prioritering av tiltak fra temaplaner og eventuelle kommunedelplaner • Fordeling av driftsbudsjett og investeringer i fireårsperioden
• Areal - hovedtrekk arealbruk	• Areal - for en del av kommunen	• Areal - område og detaljregulering	
I tillegg til planene vist i oversikten over lages det virksomhetsplaner/årsplaner på enhetsnivå som vedtas administrativt og er nært knyttet opp mot årsbudsjetts			

Planstrategi

Planstrategi er ikke en plantype, men et verktøy for å vurdere hvilket planarbeid som skal prioriteres i valgperioden. I planstrategien skal det tas stilling til om kommuneplanen skal revideres eller ikke. Planstrategien skal i tillegg drøfte hvilke oppgaver kommunene er tjent med å planlegge sammen med nabokommuner og kommuner i regionen for øvrig.

Bystyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en kommunal planstrategi.

Kommuneplan

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Planen skal være strategisk og langsiktig og inneholde mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter en samfunnsdel med handlingsdel og en arealdel:

- Samfunnsdelen trekker opp visjon og satsingsområder/hovedmål for kommunen som samfunn og organisasjon. Handlingsdelen skal angi hvordan kommuneplanens samfunnsdel og andre planer skal følges opp med tiltak. Handlingsdelen skal være innenfor kommunes økonomiske rammer. Handlingsdelen har en tidshorisont på 4 år og skal rulleres årlig. Ifølge kommuneloven kan økonomiplanen inngå i handlingsdelen.
- Arealdelen omfatter hele kommunen og skal utarbeides etter at samfunnsdelen er vedtatt. Den er juridisk bindende, styrer den langsiktige arealutviklingen og skal sikre at arealbruken bidrar til å nå målene i samfunnsdelen. Arealdelen består av plankart, planbestemmelser og planbeskrivelse. Den er også styrende for mer detaljerte arealplaner og utbyggingstiltak.

Alt planarbeid i kommunen bygger på kommuneplanen.

Kommunedel-, tema- og reguleringsplaner

Kommunedelplaner:

Kommunedelplan er en utdyping av kommuneplanen. Delplanene dekker en geografisk del av kommunen eller et avgrenset samfunnstema. Tematiske kommunedelplaner skal ha en handlingsdel som rulleres årlig.

Kommunedelplaner behandles i tråd med prosesskravene i plan- og bygningsloven. Kommunedelplaner for en del av kommunens areal vedtas med rettsvirkning.

Temaplaner:

Temaplaner er planer for bestemte tjenesteområder eller tema. Planene er mer konkrete enn kommunedelplanene og skal vise hvordan overordnede mål skal følges opp og iverksettes. Noen planer er lovpålagte, ellers står kommunen fritt til å velge hva det er hensiktsmessig å lage temaplaner for. Temaplaner må ikke følge prosesskravene i plan- og bygningsloven.

Reguleringsplaner:

Reguleringsplaner brukes for å følge opp kommuneplanens arealdel, kommunedelplaner eller krav fastsatt i områderegulering. Det er to typer reguleringsplaner; områderegulering og detaljregulering. Planene er juridisk bindende og består av plankart med tilhørende bestemmelser og beskrivelse. Planene behandles i tråd med prosesskravene i plan- og bygningsloven.

Handlingsprogram

Handlingsprogrammet knytter sammen mål, tiltak og prioriteringer og sikrer sammenhengen mellom oppfølgingen av kommunes planer og økonomiplanlegging. De økonomiske rammene bygger på ramme faktorer i kommuneproposisjonen og statsbudsjettet.

Kommunens handlingsprogram omfatter kommuneplanens handlingsdel og økonomiplan med årsbudsjett:

- Handlingsdelen har en tidshorisont på 4 år og skal rulleres årlig. Det inneholder mål for hva som skal oppnås i perioden og tiltakene som skal føre dit.
- Økonomiplanen viser hvilke konsekvenser tiltakene har for kommunens økonomi på sikt. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Økonomiplanen har et 4. års perspektiv med årsbudsjettet som første år. Planen rulleres årlig.
- Årsbudsjettet er kommunens bevilgningsdokument, det vil si at vedtatt budsjett angir hvilke rammer bystyret har bevilget til kommunens virksomhet det kommende året. Rammene er bindende for rammeområdene. Årsbudsjettet skal baseres på realistiske anslag for inntekter og utgifter i løpet av året.

Kontroll

Statlige tilsyn

Staten fører tilsyn for å sikre at kommunen ivaretar innbyggernes rettssikkerhet og øvrige kommunale oppgaver i tråd med lover og forskrifter.

Egenkontroll

Egenkontroll er den kontrollen vi selv har ansvar for å utøve eller sørge for at blir utført. Egenkontroll består av en rekke virkemidler og utøves av flere aktører. Samspeilet mellom bystyre, rådmann, kontrollutvalg og revisjon er avgjørende for god egenkontroll:

- *Bystyret* har det overordnede kontroll- og tilsynsansvar for kommunens virksomhet.
- *Kontrollutvalget* er bystyrets kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget fører løpende tilsyn med den kommunale forvaltningen på vegne av bystyret og påser at vi har en forsvarlig revisjonsordning, samt at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.
- *Kommunerevisjonen* gjennomfører forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon, herunder forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Revisjonen kan også bistå kontrollutvalget i å utføre eierskapskontroll.
- *Rådmannen* er ansvarlig for at kommunen har internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Rådmannens internkontroll:

Internkontroll handler om systematisk arbeid og dokumentasjon av egen praksis, forbedring av arbeidsmetoder og samhandling for å sikre måloppnåelse samt unngå lovbrudd og andre uønskede hendelser. Internkontrollen bør være risikobasert.

Oppfølging av politiske vedtak, tilsyn og revisjoner skjer i virksomhetssystemet, mens kvalitetssystemet ivaretar risikovurderinger, dokumentstyring, avvikshåndtering, korrigerende tiltak, forbedringsforslag og varsling av kritikkverdige forhold på arbeidsplassen. Systemene er en viktig del av kommunens internkontrollarbeid, i tillegg til medvirkning fra ansatte, brukere og innbyggere.

Overvåking av internkontrollen skjer gjennom interne revisjoner og ledelsens gjennomgang. Slik sikrer vi at den fungerer som forutsatt og bidrar til kontinuerlig forbedring.

Kommunens satsingsområder

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene består av 17 mål og 169 delmål som skal fungere som en felles global retning. Målene er inndelt i tre dimensjoner – økonomisk, sosial og økologisk bærekraft. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene.

FNs bærekraftsmål utgjør det overordnede rammeverket for utviklingen av Kristiansundsamfunnet. Vi har oversatt og omformulert de globale målene til 10 lokale bærekraftsmål som passer til våre utfordringer og muligheter.

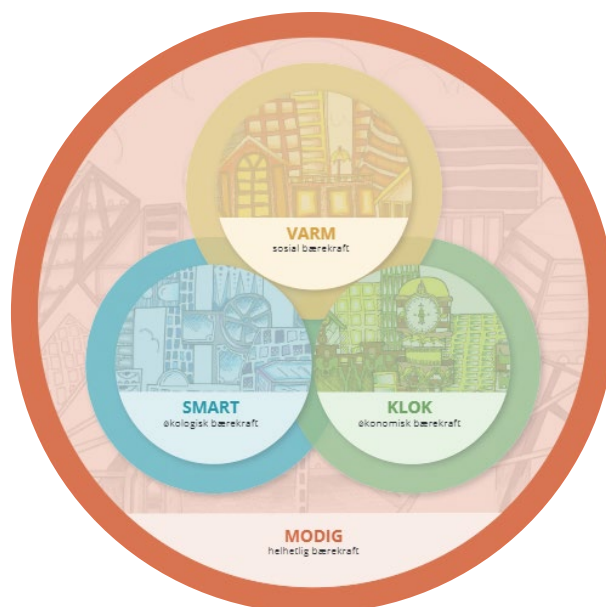
Med bakgrunn i de 10 lokale bærekraftsmålene er det definert følgende satsingsområder i kommuneplanen:

- Den varme byen
- Den kloke byen
- Den smarte byen
- Den modige byen

I tillegg er menneskelige ressurser og økonomi sentrale satsingsområder for kommunen.

De 4 «byene» illustrerer våre dimensjoner for bærekraft, vår visjon og framtidens Kristiansund.

Alle satsingsområdene er tverrsektorielle. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområdene, og at vi må arbeide sammen på tvers av sektorene for å oppnå den utviklingen vi ønsker. For hvert satsingsområde er det definert hovedmål og strategier.

Den varme byen

Vi ivaretar helse, trivsel, trygghet og livsutfoldelse for et mangfold av mennesker, som tar vare på hverandre. Våre bygg og byrom tar hensyn til både funksjonelle og estetiske verdier. Vi legger til rette for fellesskap og inkludering som stimulerer til utjevning av forskjeller, og en god fordeling av fellesskapets samlede ressurser.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi har lagt til rette for god helse og livskvalitet for alle, uansett alder.	Vi skal mobilisere innbyggerne til å ta vare på seg selv og sine omgivelser, og tilrettelegge for friluftsliv og aktivitet i nærmiljøet. Vi skal forebygge tidlig og på riktig tidspunkt, fremfor å reparere sent. Vi skal arbeide aktivt med forebygging av psykiske plager og rusmisbruk.
Vi har et aldersvennlig samfunn.	Vi skal legge til rette for at innbyggerne kan bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Vi skal legge til rette for aktiv deltagelse og ta i bruk eldre som en ressurs. Vi skal utvikle en tomtopolitikk som fremmer aldersvennlige lokalsamfunn og som bidrar til god integrering.
Vi har en inkluderende, rettferdig og god utdanning, og muligheter for livslang læring for alle.	Vi skal ha en langsiktig utdanningsstrategi for å lykkes med kommunens samfunnsutvikling. Vi skal ha god kvalitet og kompetente voksne i barnehager og skoler. Vi skal opprettholde involvering av våre eldre på forskjellige lærings- og opplysningsarena.
Vi har like muligheter for alle til tross for ulike forutsetninger.	Vi skal i samarbeid med ulike aktører arbeide for å motvirke utenforskap og konsekvenser av sosiale ulikheter, og spesielt ta hensyn til barn og unge. Vi skal opprettholde en mangfoldig frivillig sektor som samarbeider med kommunen om å skape gode lokalsamfunn, tjenester og tilbud til befolkningen. Vi skal identifisere og sette inn tiltak på riktig tidspunkt for de som står i fare for å falle utenfor. Vi skal legge til rette for mangfoldige bomiljø og boformer som ivaretar en variert befolkningssammensetning og ulike inntektsgrupper.
Vi har en trygg by som er tilgjengelig for alle.	Vi skal ha høy oppmerksomhet på samfunnssikkerhet og beredskap gjennom gode planer og realistiske øvelser. Vi skal ha en byutvikling som er universelt utformet slik at mennesker på tvers av alder og bakgrunn kan møtes og leve sammen. Vi skal arbeide med forskjønning, gode byrom, inkludering og utvikling av kommunen.

Den kloke byen

Vi har kunnskap, ideer, og talenter. Vi er søkende etter ny kunnskap og deler den med andre. Vi utvikler våre virksomheter og vårt demokrati slik at vi har økonomisk styring og kontroll, som sikrer velferden i et bærekraftig samfunn. Vi tar vare på vår kulturelle identitet og er stolte av hva vi får til. Vi har trygge arbeidsplasser som gir trivsel og livskvalitet for befolkningen i hele arbeidsregionen.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi har et inkluderende, bærekraftig og seriøst arbeidsliv.	Vi skal fokusere på å tilrettelegge for et næringsliv som kombinerer oppmerksomhet på eksisterende næringer og nye næringer som utvikles. Vi skal ha oppdatert kunnskapsgrunnlag av ressursituasjonen om mineralforekomster og biomasse i kommunen og Norskehavet. Vi skal tilrettelegge for tilstrekkelig næringsareal for å øke arbeidsplassdekningen i regionsenteret Kristiansund. Vi skal samarbeide med våre nabokommuner for å fremme næringsetableringer i regionen. Vi skal tilpasse utdanningstilbudet til et framtidig arbeidsmarked, og skape en kultur for endringsvilje. Vi skal styrke utdanningstilbudene med oppdaterte nybygg og oppdatert utstyr. Vi skal bruke kommunens innkjøpskraft og posisjoner til å fremme et ordnet og anstendig arbeidsliv. Vi skal bruke trepartssamarbeidet mellom tillitsvalgte, politisk ledelse og administrasjon for å ivareta et inkluderende arbeidsliv. Vi skal gjøre det attraktivt å jobbe innenfor helse- og omsorg.
Vi har gode tjenester og god service.	Vi skal ha optimal tilpasning av kommunale tjenester i forhold til behov. Vi skal sikre en rask og forutsigbar kommunal saksbehandling til innbyggere og næringsliv.
Vi har styrket byen som regional motor gjennom handlekraftige og forpliktende partnerskap.	Vi skal være et regionsenter med gode offentlige og kommersielle tjenester til omlandet. Vi skal etablere møteplasser der kunnskap deles, tanker utfordres og spørsmål stilles. Vi skal bygge en kulturell infrastruktur som gir økt mulighet for kulturproduksjoner og aktivitet i regionen.

Den smarte byen

Vi utnytter våre naturgitte forutsetninger og er gode forvaltere av våre naturressurser, både på land og i havet. Vi ivaretar det globale perspektivet og utvikler våre byer og tettsteder ut ifra klima- og miljøvennlige forutsetninger. Vår bebyggelse og infrastruktur skal være et viktig ressursgrunnlag for framtidige generasjoner.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi har klima- og miljøperspektiv i alt vi gjør, og er pådriver for en samfunnsutvikling mot et lavutslippsamfunn.	Vi skal ha en klimavennlig kommune som gjør det enklest å velge miljøvennlig. Vi skal ha gode kunnskapsgrunnlag i arbeidet med reduksjon av klimagassutslipp. Vi skal påvirke leverandørmarkedet, og være pådrivere for klimavennlige anskaffelser. Vi skal investere i og drifte bygg og infrastruktur vurdert ut fra et bærekraftig livsløpsperspektiv. Vi skal benytte sirkulære avfalls løsninger og redusere det totale forbruket som medfører avfall. Vi skal ha et tydelig klima- og miljøperspektiv i utvikling av næringsareal. Vi skal forvalte vår natur både i hav og på land, slik at livsgrunnlaget for naturmangfoldet blir ivaretatt. Vi skal ta vare på matjorda og lære av våre nabokommuner.
Vi har redusert konsekvensene av klimaendringen som skjer.	Vi skal ta hensyn til klimaendringen gjennom våre areal- og reguleringsplaner og stille krav til tekniske løsninger for å begrense skade på helse og eiendom.
Vi har bevart våre marine ressurser og bruker havet på en måte som fremmer våre naturgitte forutsetninger og utvikling.	Vi skal ta vare på og utnytte havrommet som kommunens «spiskammers» og ferdselsåre. Vi skal bidra til å utvikle ny bærekraftig næringsaktivitet, og legge til rette for nye lokale bedriftsetableringer. Vi skal posisjonere Kristiansund som senter for videre satsing på blå-grønn næringsaktivitet.
Vi har tatt vare på og videreutviklet Kristiansunds bygningsmessige særpreg og identitet.	Vi skal ivareta kommunens kulturminner og verneverdig bebyggelse.
Vi har solid infrastruktur.	Vi skal ha infrastruktur som dekker framtidens behov for digital utvikling, elkraft og vann og avløp. Vi skal utvikle våre veisamband for en sikker og miljøvennlig trafikkavvikling. Vi skal arbeide for å bedre eksisterende og utvikle nye transport- og samferdsels løsninger. Vi skal ha regionalt samarbeid for at regionens behov når fram i nasjonal transportplan.

Den modige byen

Vi har en felles helhetsforståelse som gir god samhandling og bærekraftig samfunnsutvikling. Her finnes risikovilje og pågangsmot. Hos oss skjer det innovasjon og omstilling. Vi har sterke fagmiljøer og et nyskapende næringsliv, som utvikler seg sammen med det offentlige.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi er en fremtidsrettet og inkluderende kommune.	Vi skal ha en kommune som har en kunnskapsbasert helhetsforståelse av hva som er forutsetningene for god samfunnsutvikling. Vi skal bidra til å digitalisere tjenestetilbudene i offentlig sektor. Vi skal våge å være i front, ta risiko og prøve ut nye leveransemetoder og tjenestetilbud, men samtidig ta vare på de gode løsningene. Vi skal øke kunnskapen om og forståelse for offentlige anskaffelser hos lokalt næringsliv. Vi skal være en effektiv og attraktiv by som benytter smarte og moderne løsninger, og ha arenaer som stimulerer til skaperkraft. Vi skal være et attraktivt reisemål og utvikle reiselivet slik at det gir ny vekst. Vi skal styrke vår innbygger- og brukermedvirkning, motivere til samfunnsdeltagelse og tjenesteutvikling.
Vi er en foretrukken og innovativ samarbeidspartner.	Vi skal samarbeide tett med forskningsmiljø, andre offentlige myndigheter, kompetansemiljø og lokalt næringsliv for å styrke læringsarenaer og stimulere til entreprenørskap og leverandørutvikling. Vi skal ha en sterk delingskultur og samarbeide med offentlig sektor, kunnskapsmiljøer og næringsliv.
Vi tar i bruk gullet i vår egen bakgård.	Vi skal ha en gjennomgående entreprenør- og innovasjonskultur.

Menneskelige ressurser

Kristiansund kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver, og en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon med kompetente medarbeidere.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi er en attraktiv arbeidsgiver.	Vi skal ha et felles verdigrunnlag. Vi skal ha en klar identitet og godt omdømme. Vi skal sammen med folkevalgte og tillitsvalgte tilrettelegge for samarbeid, medbestemmelse og involvering. Vi skal sikre et godt arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon. Vi skal bidra til et inkluderende arbeidsliv, og legge til rette for at ansatte, lærlinger og studenter har en god og meningsfylt arbeidshverdag. Vi skal ha en livsfasepolitikk som gjenspeiler likeverd for ansatte.
Vi er en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon.	Vi skal utøve en tydelig og mestringsorientert ledelse. Vi skal bidra til tillitsbasert medarbeiderskap og legge til rette for medarbeiderdrevet innovasjon. Vi skal sikre den enkelte medarbeider nødvendig kompetanse og sette organisasjonen i stand til å møte framtidige rekrutterings- og kompetanseutfordringer. Vi skal fremme livslang læring for yngre og eldre medarbeidere. Vi skal ha motivasjon, kompetanse og kapasitet til endring og omstilling.
Vi har fokus på kvalitet, og jobber kontinuerlig med forbedring av våre tjenester i henhold til krav.	Vi skal ha nødvendig kunnskap, rutiner og prosedyrer som sikrer tjenester til våre innbyggere i henhold til myndighetskrav og egne krav. Vi skal rapportere, følge opp og lære av avvik og uønskede hendelser. Vi skal avdekke og følge opp risiko for avvik. Vi skal evaluere og ved behov forbedre våre prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

Kristiansund skal være en økonomisk robust og bærekraftig kommune.

Hovedmål og strategier

HOVEDMÅL: Slik vil vi ha det	STRATEGIER: Slik gjør vi det
Vi har økonomisk bærekraft i virksomheten.	Vi skal arbeide målrettet for å etablere og oppfylle handlingsregler. Vi skal utarbeide klimabudsjett og klimaregnskap.
Vi har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.	Vi skal arbeide aktivt for å sikre god økonomistyring. Vi skal gjennomføre gode og smarte anskaffelser i henhold til interne retningslinjer og lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Vi skal ha kontroll på vår gjeld i et langsiktig perspektiv. Vi skal vurdere kostnadsnivået vårt opp mot sammenlignbare kommuner og markedet. Vi skal levere effektiv tjenesteproduksjon med økonomiske analyser som grunnlag.

Økonomiske rammer

Samfunnsdelen trekker opp visjon og satsingsområder/hovedmål for kommunen som samfunn og organisasjon. Handlingsdelen skal angi hvordan kommuneplanens samfunnsdel og andre planer skal følges opp med tiltak. Handlingsdelen skal være innenfor kommunes økonomiske rammer. Handlingsdelen har en tidshorisont på 4 år og skal rulleres årlig. Ifølge kommuneloven kan økonomiplanen inngå i handlingsdelen.

Handlingsprogram 2021-2024 bygger på:

- [Rammene i kommunens vedtatte handlingsprogram 2020-2023](#).
- [Årsrapporten 2019](#).
- [Årsregnskapet 2019](#).
- Politiske vedtak, herunder vedtaket om [spareprosjektet 2020 til 2022](#) i juni 2019.
- Revidert budsjett 2020, jf. sak om [budsjettjusteringer i bystyret 18 juni](#) i år.
- Statsbudsjettet for 2021: [proposisjonen fra KMD](#) og [KS sine kommentarer](#).
- SSB sin [kommunefakta og prognose for befolkningsutvikling](#) og [nøkkeltall](#).

Følgende handlingsregler er lagt til grunn:

- Netto driftsresultat skal være minimum 1,75 % av driftsinntektene.
- Egenkapitalfinansieringen av ikke-rentable investering skal være minimum 25 %.
- Egenkapitalprosenten skal være minimum 10 %.
- Likviditetsgraden skal være minimum 2 %.
- Disposisjonsfondet skal etableres på minimum 2,5 % av brutto budsjett.
- Kommunelovens krav til "minste tillatte avdrag".
- Veksten i langsiktig gjeld, eksklusive startlån og VA, bør ikke overskride veksten i frie inntekter.
- Minimum 1/3 av låneporteføljen skal ha rentebinding lenger enn ett år.

Ny kommunelov med tilhørende forskrifter har gitt nye oppstillinger for budsjettskjemaene. Det er bestemt at i en overgangsperiode skal ikke alle de obligatoriske kolonnene være med i skjemaene. Det betyr at rådmannens forslag til handlingsprogram for 2021 til 2024 ikke vil vise regnskap for 2019 i alle skjemaene.

Spareprosjektet

Spareprosjektet ble endelig vedtatt av [bystyret i juni 2019](#), med bakgrunn i vedtak fra samme organ i desember 2019 i sak om Handlingsprogrammet 2019-2022.

Målet med prosjektet var følgende:

- Økonomisk kontroll og avstemt tjenesteutvikling i 2020.
- Normtallstyrte kutt til forsvarlig tjenestenivå i alle 3 sektorer.

Handlingsprogrammet for 2021-2024 bygger videre på målene i spareprosjektet, og tiltak som var forutsatt iverksatt i 2021 og 2022 er lagt inn som grunnlag for utarbeidelsen av rammene.

Tabellen under viser sum for vedtatte tiltak i spareprosjektet.

Sektor (tusen kroner)	2020	2021	2022
Politikk og administrasjon/Teknisk og kultur	5 923	9 128	10 255
Oppvekst	6 249	10 293	10 293
Helse og omsorg	34 510	37 460	44 660
Sum	46 682	56 881	65 208

Sentraladministrasjonen fikk i tillegg et ekstra innsparingskrav på 8,2 mill. kroner utover summene som er oppgitt i tabellen.

Statlige rammebetingelser

Det er i statsbudsjettet lagt klare føringer for bruken av den totale realveksten, og økningen i frie inntekter er forutsatt å finansiere krav/forventninger til befolkningsutvikling, lønns- og prisvekst samt ulike oppgaveendringer knyttet til den kommunale tjenesteytingen.

Regjeringen legger i statsbudsjettet for 2021 opp til en realvekst i kommunesektorens frie inntekter på ca. 1,9 mrd. kroner.

Tabellen under viser makrotallene for kommunesektoren i statsbudsjettet for 2021.

Makrodriver	Kommuner (mrd. kroner)
Vekst i frie inntekter	1,90
Økt deflator i 2020 etter revidert nasjonalbudsjett	-0,40
Merkostnader demografi	-1,10
Aktivitetsplikt og skatteinnkreving	-0,20
Satsninger innenfor frie inntekter	-0,20
Toppfinansieringsordningen	-0,30
Bemanningsnorm barnehage	-0,40
Handlingsrom	-0,70

Samlet handlingsrom for kommunesektoren (utenom fylkeskommunene) er beregnet til -0,7 mrd. kroner i 2021. Veksten i frie inntekter blir redusert av demografikostnader, utgiftsvekst utover økningen i inntektene (aktivitetsplikt, statliggjøring av oppgaver, toppfinansieringsordningen og bemanningsnorm i barnehage) og satsninger (habiliterings- og avlastningstilbud til barn og unge). Der utgiftsveksten er større enn inntektsveksten, må de berørte kommunale enhetene selv dekke opp for ekstrakostnaden med å drive tjenesten gjennom effektivisering og reduksjon av tjenestenivå.

Mer informasjon om statsbudsjettet som vedrører kommunen er på [Kommunal- og moderniseringsdepartementet](#) og [KS](#) sine nettsider.

Endringer i oppgaver

Regjeringens forslag til statsbudsjett legger opp til flere endringer i oppgavene til kommunen, med tilhørende finansiering eller trekk i inntekten:

- Frivilligsentraler, finansiering går over til staten, -0,9 mill. kroner.
- Inntektsgradert foreldrebetaling SFO 3. - 4. trinn, 0,1 mill. kroner.
- Tros- og livssyn (u/kirken), statliggjøring av tilskudd, -2,1 mill. kroner.
- Ettervern barnevern, aldersgrensen økes fra 23 til 25 år, 0,1 mill. kroner.
- Private barnehager, lavere pensjonssats, -0,8 mill. kroner.
- Nytt egenandelstak, skjerming av utsatte grupper, 0,2 mill. kroner.

Endringer i oppgavene vil gjenspeiles i tiltak under rammeområdene i kapittel 6.

Befolkningsutvikling og demografikostnader

I planperioden er det lagt til grunn befolkningsnedgang. Den demografiske analysen viser at alderssammensetningen vil endre seg relativt mye gitt tidsperioden. Klart størst vekst er forventet å komme i aldersgruppen 67-år og eldre. Elevtallet er ventet å synke drastisk. Følgende områder må gis særlig oppmerksomhet med sikte på å opprettholde og tilpasse tjenestetilbudet:

- Barn og unge.
- Brukere med behov for sammensatte og ressurskrevende tjenester.
- Tilrettelegging for at kommunens ansvar i samhandlingsreformen ivaretas.
- Behov for utvikling og tilpasning av tilbudet til eldre og hjelpe-/pleietrengende.

Endringer i både antall innbyggere og sammensetning av aldergrupper har stor betydning for planlegging og drift i årene framover.

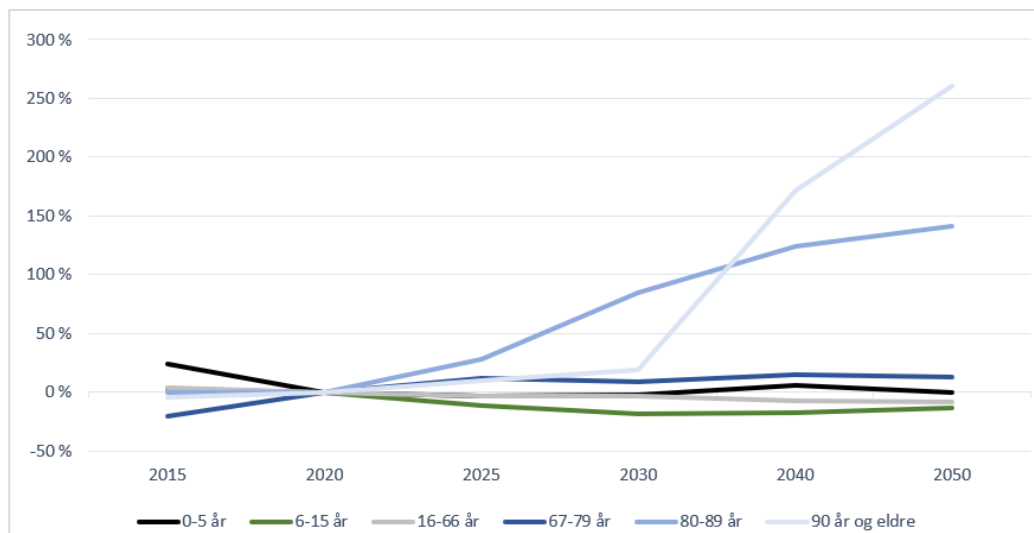
Befolkningsutvikling

Per 1.1.2020 hadde Kristiansund 24 179 innbyggere. Dette er en nedgang på 95 personer fra 2019.

Det er to faktorer som påvirker folketallet i kommunen, fødsels- og flytteoverskudd. I 2019 ble det født 210 barn i Kristiansund, 232 personer døde. Dette ga kommunen et fødselsunderskudd på 22 personer. Kristiansund hadde i 2019 en netto utflytting på 73 personer, tilsvarende i 2018 var 44 personer. Ved inngangen til 2019 var det 24 274 innbyggere i Kristiansund. Fødselsunderskudd på 22 personer og netto utflytting på 73 personer, er årsaken til at innbyggertallet sank til 24 179 personer ved utgangen av året.

Prosentvis vekst fra 2015-2050

Statistisk sentralbyrå (SSB) bruker store modeller for å lage prognose for befolkningsframskriving, med forutsetninger som bygger på usikkerheter og forutsetninger for innvandring, fødselstall, dødelighet og flytting.

Prognoser fra SSB viser at befolkningen i Kristiansund forventes å reduseres frem til 2029, for å deretter øke svakt frem til 2050. Total befolkningsvekst i perioden er beregnet til 393 personer. Dette vil kunne gi utfordringer knyttet til tjenestetilbud, tilgang på kompetanse samt kommunens by- og arealutvikling. Som regionsenter er vi avhengig av et sterkt omland. Videre innbyggervækst forventes derfor ikke å skje gjennom konkurranse med nabokommunene, men gjennom tilflytting fra utlandet og fra de største norske byene. Det er fra disse kompetansesentrene vi må hente nødvendig arbeidskraft til å fylle kommunens nøkkelrolle som tjenesteleverandør og utviklingsaktør.

Demografikostnader

Aldersgruppe	2020	2040	Endring	
			mill. kroner	prosent
0-5 år	407	432	25	6
6-15 år	472	390	-82	-17
16-18 år	21	16	-5	-23
19-66 år	1 992	1 866	-126	-6
67-79 år	199	228	29	14
80-89 år	179	402	223	124
90 år eller eldre	80	217	137	171
Sum utgifter	3 352	3 553	201	6
Sum utgifter ekskl. 16-18 år	3 331	3 537	205	6

Siste befolkningsframskriving fra Statistisk sentralbyrå ble publisert 18.08.2020

Det er grunn til å utøve skjønnsmessige vurderinger for prognosene. Det er større sikkerhet knyttet til aldersgruppen 50 år og over, enn det er for de yngste aldersgruppene. Når en innbygger først blir 50 år i en kommune, er det statistisk lav sannsynlighet for at den innbyggeren vil flytte. Prognosene for aldersgruppen for 67 år og over er derfor ganske treffsikre. Motsatt er det for de yngre aldersgruppene, og spesielt for gruppen 0-5 år.

Fødselstallene er usikre og de siste årene har antall 0-åringer i Kristiansund gått ned fra rundt 300 til noe over 200. Som følge av lav økning i gruppen 0-åringer, vil det bli relativt stor nedgang i elever i grunnskolen (aldersgruppen 6-15 år) i 2040. Det viser også prognosen for den aldersgruppen. Treffer prognosen blir det en nedgang på 17 % i elevtallet, noe som utgjør om lag 82 mill. kroner i reduksjon i skolebudsjettene. For eldreomsorgen øker kostnadene vesentlig, og spesielt for eldre i alderen 80-89 år. Totalt vil kostnaden innenfor eldreomsorgen øke med om lag 389 mill. kroner i perioden 2020 til 2040.

Den normerte kostnaden er beregnet med bakgrunn i delkostnadsnøklerne i 2019, ressursbruken i 2019 og innbyggertall i 2019.

Kommunesektoren har ansvaret for blant annet barnehager, grunnskole og helse- og omsorgstjenester. Dette er tjenester som i hovedsak er rettet mot bestemte aldersgrupper av befolkningen, og hvor utgiftene blant annet påvirkes av den demografiske utviklingen. I oppstillingene som følger er det benyttet tilnærmet samme aldersfordeling som det inntektssystemet opererer med. Dette gir et godt grunnlag for å kunne se potensielt press på tjenestetilbudet og for å få korrekt dimensjonering av tjenestene.

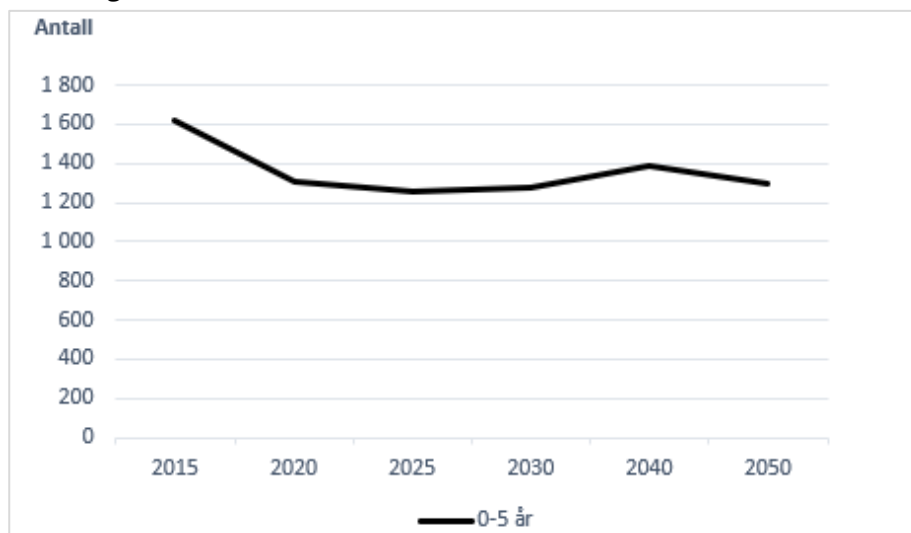
Tabellen under viser befolkningsutvikling i Kristiansund fordelt på aldersgrupper

Aldersgruppe	2020	2021	2022	2023	2024	2050	% 2020-2050
0-5 år	1 305	1 294	1 271	1 263	1 266	1 298	-0,54
6-15 år	2 796	2 739	2 686	2 628	2 549	2 414	-13,66
16-66 år	15 767	15 590	15 454	15 349	15 284	14 390	-8,73
67-79 år	3 236	3 344	3 438	3 516	3 591	3 637	12,39
80-89 år	876	884	933	970	1 026	2 115	141,44
90 år eller eldre	199	215	205	222	224	718	260,8
Sum innbyggere per 1.1	24 179	24 066	23 987	23 948	23 940	24 572	1,63

Befolkningsutviklingen viser at det i all hovedsak er økningen i andelen eldre som vil gi Kristiansund de største utfordringen. Det er ikke bare Kristiansund som vil oppleve denne endringen i befolkningssammensetningen, men også nasjonalt. Det vil føre til press på velferdsstaten når andelen eldre øker, samtidig som det er ventet nedgang i andelen i arbeidsfør alder. Utfordringen er dobbeltbunnet – det blir færre skattebetalere til å finansiere eldreomsorgen, samtidig som en høyere andel av potensielle skattebetalere må jobbe innen eldreomsorgen, som igjen fører til lavere skatteinntekter fra andre sektorer. Forekomsten og utviklingen av antall eldre over 80 år i befolkningen ansees som en hovedindikator for framskrivning av behov og ressursbruk i våre helse- og omsorgstjenester. I tillegg har utviklingen av innslag av demens og personer med omfattende og komplekse omsorgsbehov også en vesentlig innvirkning på organiseringen.

Innvandrerbefolkningen i Kristiansund vokser og er den største enkeltfaktoren til veksten i folketallet. I 2010 var 1 600 innbyggerne i Kristiansund av utenlandsk opprinnelse, og høyest var det i 2017 med 2 726. Tall fra SSB viser at det ved inngangen til 2020 var 1 594 personer av utenlands opprinnelse. Innvandringen er en viktig ressurs. Uten tilflytting fra utlandet ville det allerede vært vanskeligheter med bemanning innenfor helse og omsorg. Mangel på arbeidskraft innen helse og omsorg vil øke i årene fremover, og utenlandsk arbeidskraft er helt nødvendig for å kunne opprettholde og utvikle det kommunale tjenestetilbudet. I tillegg til å representere en ressurs, er det også viktig å være bevisst på at denne utviklingen medfører behov for tilrettelegging av kommunale tjenestetilbud.

Barnehagealder

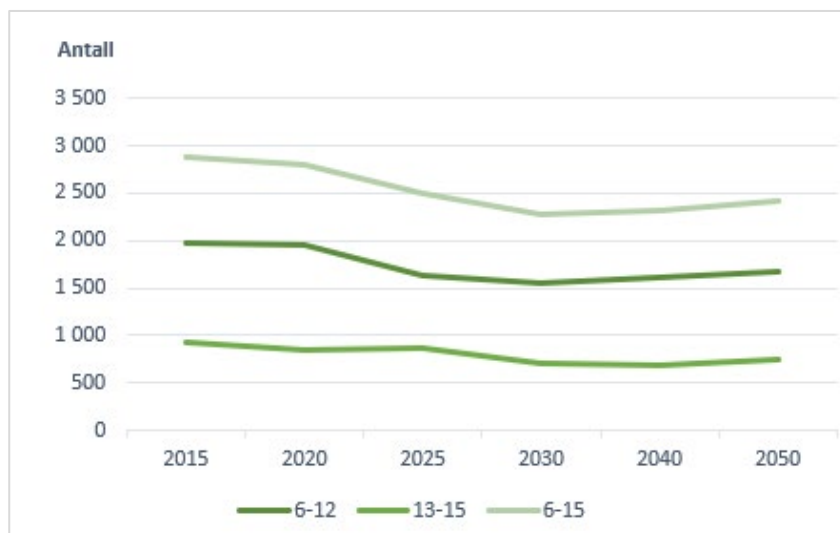

Antall barn mellom 0-5 år vil etter prognosene reduseres med -0,54 % fra 2020 til 2050.

Reduksjonen i antall småbarn vil medføre redusert volum på tjenestetilbudet primært innenfor barnehage, PPT, barnevern og helsestasjon.

Det er grunn til å understreke at tallene her er heftet med usikkerhet. Utviklingen for antall barn i barnehagealder vil være avhengig av utviklingen i aldersgruppen for innbyggere i fruktbar alder. Utviklingen i aldersgruppen for innbyggere i fruktbar alder vil være drevet av utviklingen i antall arbeidsplasser og hvorvidt vi lykkes med å være en attraktiv kommune. Trender innen utviklingen i gjennomsnittsalder for førstegangsfødende og utviklingen i tallet for reproduksjonsnivå vil være andre drivere for utviklingen i antall barnehagebarn.

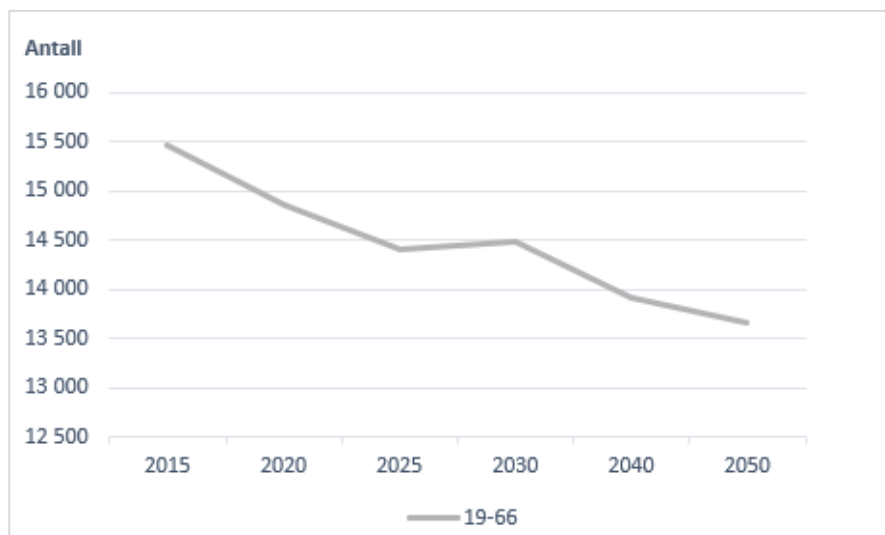
Grunnskolealder

Antall innbyggere i skolepliktig alder vil etter prognosene gå ytterligere ned i årene som kommer. Reduksjonen vil komme sterkt de første 10 årene basert på konkrete tall for utviklingen i antall barn i barnehagealder.

Utviklingen som har lagt press på økonomien i barnehagesektoren de siste årene vil etter hvert på samme måte legge press på skolestruktur og budsjetter i årene som kommer. Ny skolestruktur med nye og færre skoler er nødvendig for å være fremtidsrettet både med tanke på kapasitet, samt samle kompetanse i form av gode fagmiljø.

Yrkesaktiv alder

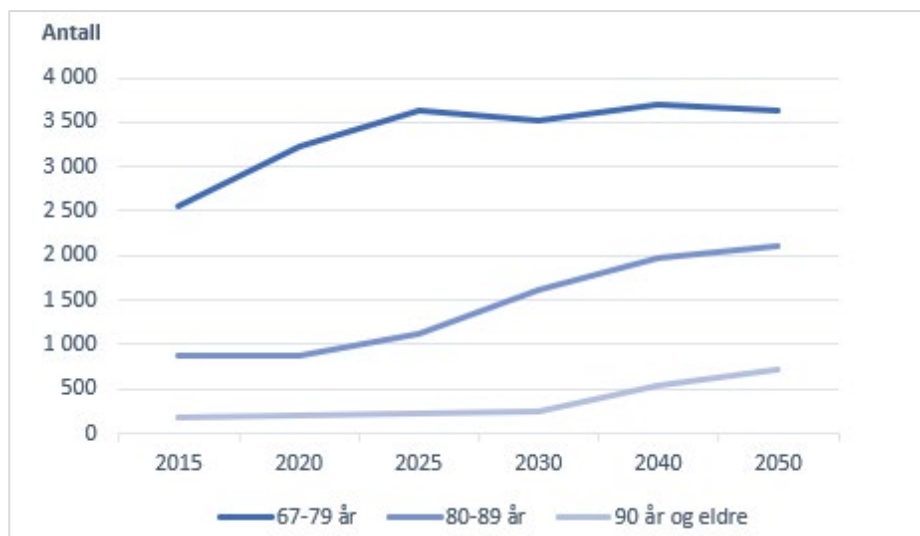
Antall innbyggere i yrkesaktiv alder vil etter prognosene reduseres kraftig.

Siden årtusenskiftet har det vært relativt stor arbeidsinnvandring, sannsynligvis har vært drevet av behov for arbeidskraft. Behovet for arbeidskraft har gått ned. Følgelig har også arbeidsinnvandringen gått ned, og det har vært netto utflytting i denne arbeidsgruppen.

Denne aldersgruppen er de som etterspør færrest kommunale tjenester som finansieres over rammetilskuddet. Samtidig er denne gruppen den viktigste kilden til offentlige inntekter gjennom skatter og avgifter, til både stat og kommune. Det er også denne gruppen som må brukes til å yte tjenester til barnehage, skoler samt helse og omsorg. Framover kan det bli en dobbeltbunnet utfordring i at inntektsgrunnlaget til velferdsstaten blir redusert, samtidig som de offentlige utgiftene går opp.

Endringer innen denne aldersgruppen vil føre til redusert eller økning i behov for tjenestetilbudet primært innenfor tekniske tjenester, sosiale tjenester, psykisk helse og rus.

Eldre

Prognosen viser at antall eldre vil gå relativt mye opp i årene som kommer. Det gjelder innen alle aldersgrupper eldre. Prognosen fra 2020 til 2050 viser en økning på totalt 50 % i disse 3 aldersgruppene. Prognosene for disse aldersgruppene er mer sikre enn for yngre aldersgrupper. Erfaringsdata viser at det er relativt stor sjanse for at en innbygger som fyller 50 år i en kommune også vil bli gammel i den kommunen. Yngre aldersgrupper, under 50 år, har et mer mobilt flyttemønster.

Det er spesielt de store kullene som ble født etter krigen som forklarer den forventede eldrebølgen. I motsetning til den noe usikre utviklingen i fødselstall og innvandring, som bestemmer veksten i den yngre delen av befolkningen, er veksten i gruppen av eldre sikrere, fordi denne gruppen allerede bor i kommunen og i mindre grad flytter.

Ved utgangen av 2019 var det 181 eldre beboere i institusjon og 540 eldre mottakere av hjemmetjenesten. Gitt lik prosentvis andel eldre brukere av institusjon og hjemmetjenester som i 2019, medfører dette et estimert antall beboere i institusjon og mottakere av hjemmetjenester på henholdsvis 280 og 835 i 2050. Anslaget er forholdsvis usikkert, ettersom høyere andel eldre vil sannsynligvis medføre noe større prosentvis andel som trenger tilbud i institusjon eller av hjemmetjenester.

Vi har gjennomført en storstilt omlegging av arbeidet, fra å være tung på institusjonsdrift til nå å ha en tydelig profil som viser at vi satser på hjemmebaserte tjenester. KOSTRA-tallene viser allerede at vi er på riktig vei, selv om det fortsatt gjenstår mye. Utfordringen fremover blir å finne nye tjenester, utenfor institusjon, som samtidig ivaretar innbyggernes behov for trygghet og selvstendighet. Vi må bruke innovasjonskunnskapen vår til å designe nye tjenester, våge å finne løsninger som ikke beskrives i de tradisjonelle omsorgstrappene, og vi må satse langt mer på varierte dagaktivitetstilbud.

Økonomiske konsekvenser av koronapandemien

Koronapandemien medfører økonomiske kostnader for kommuneøkonomien på mange områder. En del av kostnadene er en direkte følge av smitte og sykdom, men det aller meste er en følge av tiltakene for å begrense spredningen eller slå ned smitten.

Rådmannen har lagt fram status for økonomiske konsekvenser i månedsrapportene som er behandlet politisk, og i egen sak med [budsjettjusteringer](#) som ble vedtatt av bystyret i august i år.

KS har en egen [samleside](#) om økonomiske konsekvenser som følge av pandemien.

Regjeringen la 29. oktober fram tilleggsbevilgning for ekstra utgifter og inntektssvikt første halvår 2021. Samlet sett får kommunene 5,9 mrd. kroner. Rådmannen har satt av midler i tråd med formålet, og vil komme tilbake til fordelingen i egen sak når nærmere informasjon foreligger.

Driftsbudsjett

Rådmannens forslag til budsjett og økonomiplan vil overholde flere handlingsregler til økonomistyring i 2021 og 2022. I 2023 og 2024, samt 2025 som ligger utenfor økonomiplanperioden, er det uløste utfordringer når finansutgiftene og driften til to nye skoler og nye sykehjemsplasser kommer inn i budsjettet. Dette medfører at handlingsreglene ikke overholdes i de årene.

Rådmannens oppskrift for å løse det er:

- Sette av midler til disposisjonsfond i 2021 og 2022 for å finansiere budsjettert merforbruk i 2024, og som en buffer mot uforutsette hendelser.
- Prosess gjennom trepartssamarbeid for sammen å skape morgendagens Kristiansund i tråd med de målene som er satt.

Viktigheten av disse to punktene kan ikke understrekes nok - å lykkes med dette vil være nøkkelen til å løse utfordringene framover.

Med bakgrunn i de overnevnte punktene er det en bærekraftig økonomi i budsjettet for 2021. For å sikre et godt økonomisk handlingsrom og overholde økonomiske handlingsregler mot slutten av økonomiplanperioden, er det behov for transformasjon og tilpasning av tjenestene i takt med endrede behov, ønsker og prioriteringer.

Rammebetingelser og forutsetninger

I driftsbudsjettet er det innarbeidet en vekst i frie inntekter. På utgiftssiden er det tatt høyde for lønnsvekst, demografiendringer og prisjustering. Følgende forutsetninger er lagt til grunn for 2021:

- Deflator - 2,7 %
- Generell prisvekst - 3,7 %
- Lønnsvekst - 2,2 %
- Avkastning på overskuddslikviditet - 0,85 %
- Lånerente - 0,5 % gjennomsnittlig rente på gjeld med flytende vilkår

For Kristiansund kommune er anslaget på oppgavekorrigert vekst i frie inntekter for 2021 i statsbudsjettet satt til 32,5 mill. kroner. Det gir en forventet nominell vekst i frie inntekter på 2,4 % sett i forhold til forventet regnskap for 2020. Medberegnert den kommunale deflatoren, gir det et negativt handlingsrom på -0,3 %.

Som det nevnt under Statlige rammebetingelser og Demografikostnader, er det redusert økonomisk handlingsrom i 2021. Årsaken til det er todelt. For det første er det redusert handlingsrom som følge av statsbudsjettet. Det gjelder både i forhold til realnedgang i inntekten og fordi det er trukket mer i inntekter enn det har kostet å levere tjenesten. I tillegg kommer økt innslagspunkt i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenestemottakere. For det andre er det lavere overføringer fra staten på grunn av endring i aldersgruppene, og spesielt nedgang i elevtallet fører til lavere inntekt. For å saldere budsjettet er det lagt inn krav om lavere budsjetttramme for rammeområdene, og spesielt for grunnskoler, med totalt 21,3 mill. kroner. Tiltakene vises igjen i tiltakslisten for hvert rammeområde, enten som et generelt kutt, som en andel av andre tiltak.

Forslag til betalingssatser (gebyrer og brukerbetaling) for 2021 er brukt som grunnlag i utarbeidelsen av budsjettet. Til grunn for forslaget ligger lønns- og prisvekst som foreslått i forslag til statsbudsjett, vektet til en økning på ca. 2,7 %. Alle satser er i tillegg vurdert særskilt. Enkelte satser er justert med annen faktor blant annet for å få en mer korrekt sammenheng mellom kommunens inntekter og utgifter.

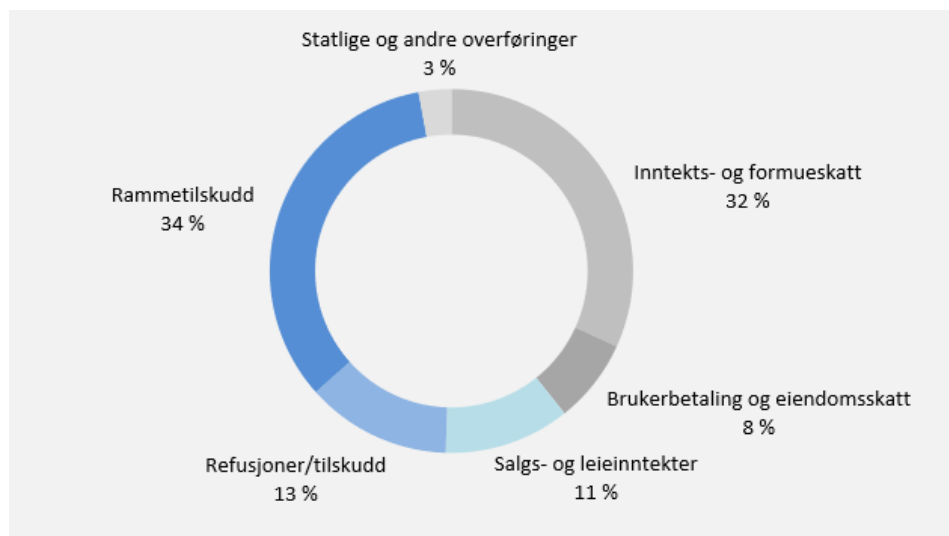
Den generelle promillesatsen for eiendomsskatt er foreslått satt til 3,7 for boliger og fritidsboliger, mens den blir foreslått satt opp til 7 promille for næringseiendommer fra 2021.

Vi har betydelige verdier gjennom eierandeler i selskap med økonomisk formål. Budsjettforslaget innebærer en økning av utbytte i tråd med kommunens utbyttepolitikk og signaler fra selskapene.

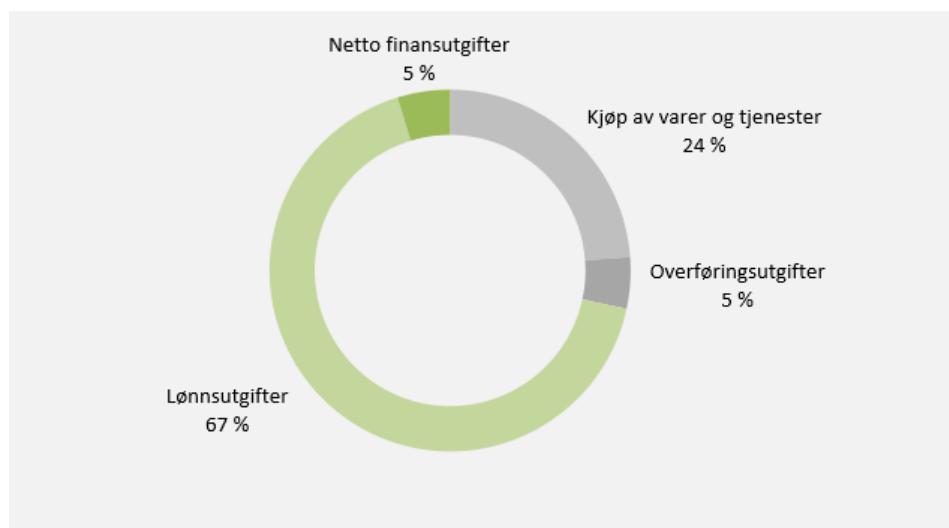
Budsjetterte avdragsutgifter oppfyller prognose for kommunelovens krav om minimumsavdrag og handlingsregelen for investering knyttet til gjeld og frie inntekter. Netto rente- og avdragsbelastning ved å betjene lånegjeld forventes å utgjøre om lag 183 mill. kroner i 2021. Belastningen vil være økende i økonomiplanperioden, til 244 mill. kroner i 2024.

Rådmannens forslag inneholder avsetning til dekning for ekstra utgifter og inntektssvikt som følge av koronapandemien, jf. [pressemelding fra KMD 29. oktober](#). Utover dette er det begrenset fleksibilitet i rammeområdenes budsjetter til å dekke utgifter og inntektssvikt. Rådmannen vil fortsette å orientere bystyret om status og tiltak for å forebygge og slå ned smitte.

Fordeling av kommunens inntekter

Fordeling av kommunens utgifter

Driftsinntekter

Etter regjerings forslag i statsbudsjettet kan de frie inntektene til kommunen økes med 51,3 mill. kroner i 2021. Veksten i de frie inntektene må dekke følgende oppgaveendringer:

Oppgave	Kristiansund (tusen kroner)
Frivilligsentraler, finansiering går over til staten	-900
Inntektsgradertforeldrebetaling SFO 3. - 4. trinn	100
Tros -og livssyn (u/kirken), statliggjøring av tilskudd	-2 100
Ettervernbarnevern, aldersgrensen økes fra 23 til 25 år	100
Private barnehager, lavere pensjonssats	-800
Nytt egenandelstak, skjerming av utsatte grupper	200
Økt innslagspunkt for ressurskrevende brukere (46 000 kr) per bruker	-2 000
Satsning på aktivitetstilbud for barn og unge	436
Satsning på barn og unges psykiske helse	439

Skatt og rammetilskudd

Kommunens samlede rammetilskudd for 2021 er beregnet til 681,5 mill. kroner. Gjennom [utgiftsutjevning i rammetilskuddet](#) kompenseres kommunene for ulik behovsstruktur, som for eksempel demografiske, geografiske og sosiale forskjeller. Fordi Kristiansund kommune er en relativt lettdrevet kommune gir utgiftsutjevningen en reduksjon i rammetilskuddet, som er beregnet i de 681,5 mill. kronene. Indeks lavere enn 1 indikerer at utgiftsbehovet er lavere enn landsgjennomsnittet, og for Kristiansund er denne på 0,9822 i 2021. Gjennom utgiftsutjevningen trekkes kommunen for 24,3 mill. kroner i 2021.

For å kunne gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne omfordes skatteinntektene mellom kommunene gjennom såkalt inntektsutjevning. Kommunens skatteinntekter er beregnet til 649,4 mill. kroner i 2020. Kristiansund har skatteinntekter under landsgjennomsnittet. Dermed kompenseres om lag 90 % av differansen mellom eget nivå og landsgjennomsnittet med inntektsutjevning. Det er budsjettert med en inntektsutjevning på om lag 73,0 mill. kroner for 2021. Inntektsutjevningen inntektsføres under rammetilskuddet.

Nye Kristiansund kommune har fått et inndelingstilskudd som en del av rammetilskuddet som følge av sammenslåingen mellom Frei og gamle Kristiansund kommuner. Inndelingstilskuddet er på om lag 10 mill. kroner. Det tildeles fullt ut i 15 år, før det trappes ned over 5 år. Det er lagt inn en nedtrapping med mindreinntekt på 2,3 mill. kroner i 2023 og 4,5 mill. kroner fra 2024.

Inntektsgarantiordningen er et sikkerhetsnett for at ingen kommuner skal oppleve stor nedgang i rammetilskuddet fra ett år til ett annet. Tilskuddet finansieres av alle kommuner, og tildeles til de kommunene som har en lavere vekst enn kroner 400 per innbygger i forhold til landsgjennomsnittet. I 2020 fikk vi om lag 5,9 mill. kroner gjennom inntektsgarantiordningen, mens for 2021 er det beregnet et trekk på -0,9 mill. kroner.

Tabellen under viser utviklingen av frie inntekter fra skatt og rammetilskudd.

	2015	2016	2017	2018	2019
Andel av totale inntekter	66,1	65,8	65,7	67,4	63,7
Skatt og rammetilskudd per innbygger	47 395	49 777	51 416	53 162	55 330
Andel av driftsutgiftene som dekkes av skatt og rammetilskudd*)	66,9	68,8	66,3	66,5	63,8

Kommunens frie inntekter fra skatt og rammetilskudd per innbygger har vært økende de siste årene, men ligger under landsgjennomsnittet. Kristiansunds forholdsvis lave inntektsnivå på skatt og rammetilskudd sees i sammenheng med et lavere driftsnivå enn landsgjennomsnittet.

Gebyrer og brukerbetalinger

Mange av kommunens tjenester finansieres gjennom gebyrer og brukerbetaling. Dette skjer både som selvkost og delfinansiering. Utgangspunktet for all forvaltning er at innbyggere ikke kan pålegges å yte til fellesskapet uten at dette er hjemlet i lov. Der Kristiansund kommune er forvalter eller eier av varer eller tjenester som innbyggerne er forpliktet til å benytte seg av, kreves det følgelig lovhjemmel for å kunne kreve betaling. Detaljer fremgår av kommunens betalingssatser.

Selvkostområdene følger de føringer som er gitt i den nye kommunelovens § 15-1 om selvkost. Selvkostområdene omfatter vann, avløp, renovasjon (ved ReMidt IKS), feiing, skolefritidsordning samt byggesaksbehandling. For gebyrer innenfor VAR-området foretar kommunen etterkalkulasjon. Beregningene framgår av selvkostkalkylen. Dette besørger at inntektene ikke overstiger kommunens selvkost. Eventuelle overskudd eller underskudd i selvkostregnskapet føres mot selvkostfond.

Beregningene som ligger til grunn for selvkostområdene ligger i vedlegg til saken, sammen med satsene for øvrige brukerbetalinger og egenandeler for bruk av kommunale tjenester.

Eiendomsskatt

Kommunene har få muligheter til å påvirke inntektene sine, men eiendomsskatten er en av disse mulighetene. Det har vært en rekke endringer i eiendomsskatteleva de siste årene som har innsnevret kommunens handlingsrom innen eiendomsskatten. Fra og med 2021 har Regjeringen foreslått at maksimal sats for boliger og fritidseiendommer blir satt til 4 promille, mot dagens 5 promille. Dersom Stortinget vedtar at den maksimale promillen for boliger og fritidseiendommer er 4, betyr det at kommunen har begrenset handlingsrom for bruke eiendomsskatten videre i den lokale prioriteringen og politikken.

Det forutsettes en samlet inntekt fra eiendomsskatt på 98,6 mill. kroner i 2020. Eiendomsskatten er med å finansiere kommunale stillinger og utgifter som forventes å øke med 2,7 % (deflatoren) til 2021.

Ut fra anslag på endring i eiendomsverdier fra 2020 til 2021, forventes det en vekst som utgjør knapt 1,9 % i eiendomsskatteinntektene. Veksten kommer i hovedsak fra økning i eiendomsgrunnlaget for næringer.

I rådmannens forslag til handlingsprogram er promillen på boliger og fritidseiendommer satt til 3,7 promille i 2021, mens promillen for næringseiendommer settes til 7 promille. Det gir en økning på 1,5 mill. kroner i eiendomsskatt i 2021, altså fra 98,6 mill. kroner til 100,1 mill. kroner.

Promillen for boliger og fritidseiendommer foreslås å øke til 4 promille i 2024 for å dekke opp for økte rente- og avdragsutgifter knyttet til nye skoler og sykehjemsplasser. En økning på 0,3 promille forventes å gi 8,0 mill. kroner mer i eiendomsskatt.

Utbytte

Det er budsjettet med 6,0 mill. kroner i utbytte fra NEAS i 2021, med økning på 2 mill. kroner til 8,0 mill. kroner i 2022 og i årene etter.

Fra Vikan Eiendom AS er det budsjettet 6,0 mill. kroner i 2021, økende med 2 mill. kroner årlig fra mot 2023 til totalt 10 mill. kroner årlig deretter.

Kristiansund kommune eier Kristiansund Parkering AS. Det er budsjettet med 3,0 mill. kroner i godtgjørelse fra selskapet i 2021.

Andre statlige overføringer

De siste årene har integreringstilskuddet som føres under andre statlige overføringer vært en stor inntektskilde. Integreringstilskuddet går til arbeidet med bosetting og integrering av flyktninger. Anmodninger fra staten om bosetting av flyktninger og familiegjenforeninger har gått mye ned. Forventning om lavere aktivitet i integreringsarbeid gjenspeiles i lavere inntekt fra denne posten, samt reduksjoner på budsjettet til Velferd, ved flyktning- og integreringstjenesten (FLINT). Øvrige rammeområder må også påregne å ta ned økt aktivitet som følge av lavere bosettingstall.

Inntekter fra Havbruksfondet er lagt inn med en forutsetning om 4,5 mill. kroner årlig, jf. siste endringer i fordelingsmodellen og prognose fra [Fiskeridirektoratet](#). Bystyret økte inntektene med ytterligere 4 mill. kroner fra 2022 og framover.

Driftsutgifter

Lønn og pensjonskostnader

Lønn er kommunens største kostnadsdriver og utviklingen i pensjonskostnadene har forsterket dette. I forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettet for 2021, ble lønnsveksten for 2020 beregnet til 1,7 %. I statsbudsjettet for 2021 er det anslått en årslønnsvekst på 2,2 %.

De årlige premiene til pensjon har de siste årene økt betydelig, og er en av kommunens største utgiftsposter.

Kommunen betaler årlig inn en pensjonspremie til sine 2 pensjonsleverandører - Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK). Samtidig beregnes netto pensjonskostnad, som regnskapsføres på grunnlag av et sett kriterier som fastsettes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD). Netto pensjonskostnader har til nå de fleste år vært lavere enn de faktiske pensjonspremiene som kommunen betaler inn. Differansen mellom innbetalt premie og netto pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Siden oppstart av denne ordningen i 2001 og frem til i dag, har effekten medført en fiktiv inntektsføring hvert år i driftsregnskapet. Det akkumulerte premieavviket skal frem i tid kostnadsføres (amortiseres) i driftsregnskapet i henhold til gjeldende amortiseringsprinsipper.

Premieavvik ble opprinnelig innført for at kommunene over tid skulle få en jevnere utvikling av pensjonskostnadene, men en kombinasjon av lave renter og høy lønnsvekst har medført en ensidig effekt i driftsregnskapet mot høyere premieavvik over en periode. Premieavviket har frem til og med 2010 vært amortisert over 15 år. Premieavvik oppstår fra og med 2011 amortiseres over 10 år. Premieavvik som oppstår fra og med 2014 skal amortiseres over 7 år. KMD har med dette strammet ytterligere inn på ordningen. Gjenstående akkumulert premieavvik var 102,6 mill. kroner ved utgangen av 2018 (inkl. arbeidsgiveravgift), en stor nedgang siden 2014 da tilsvarende beløp var 231,1 mill. kroner. Når amortiseringsbeløpet per år blir større enn årets premieavvik, vil effekten av ordningen bli negativ i driftsregnskapet, og det gjenstående akkumulerte premieavviket vil gradvis reduseres.

Varer og tjenester

Prisstigningen for varer og tjenester er i statsbudsjettet stipulert til om lag 3,7 % i 2021.

Budsjett for kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon er delvis prisjustert. Budsjettposter der det er avtaler om prisregulering eller videresalg, er prisjustert med forventet prisstigning. Vedlikeholdsbudsjettet er justert tilsvarende. Øvrige budsjettposter er ikke prisjustert.

Finansposter

Avkastning finansforvaltning og renteinntekter

Det er lagt til grunn en finansforvaltning i samsvar med handlingsreglene i finansreglementet for rådmannens sitt forslag til handlingsprogram.

Det budsjetteres med en avkastning på overskuddslikviditet på 0,85 % i 2021, og økende til 1,10 % i 2022, 1,60 % i 2023 og 1,90 % i 2024.

Rente- og avdragsutgifter

Den høye investeringsaktiviteten de siste årene har medført at lånegjelden har økt betydelig. Det medfører økte utgifter til renter og avdrag, samt driftsutgifter for de investeringene som øker kapasitet og volum til tjenesteproduksjon. Økt lånegjeld har redusert handlefriheten og gjør økonomien sårbar i årene framover.

Kommunens lånegjeld vil være om lag 3,7 mrd. kroner ved utgangen av 2021. Forslaget til investeringsprogram innebærer videreføring av vedtatte investeringer i gjeldene økonomiplan. Med forslaget som foreligger vil gjelda øke mye i løpet av handlingsprogramperioden.

Om lag 33 % av lånegjelden vil ha rentebinding lenger enn ett år ved inngangen til 2021. Gjennom økonomiplanperioden vil mellom 33 % og 67 % være rentebundet, i tråd med kommunens finansreglement.

Til grunn for budsjetterte renter i forslag til budsjett og økonomiplan, ligger renteutgifter til kommunens rentebindingsavtaler, og refinansiering av disse i henhold til finansreglementet. For kommunens korte lån er det lagt til grunn en rente på 0,50 % i 2021, og økende til 0,85 % i 2022, 1,20 % i 2023 og 1,50 % i 2024. Anslagene er basert på Norges Banks Pengepolitisk rapport 3/20. Det er et vesentlig lavere nivå på rentene enn i gjeldene budsjett og økonomiplan. Til sammenligning var budsjettert rentenivå i 2020 på 2,00 %.

Tabellen under viser utviklingen av kommunens rente- og avdragsutgifter.

(mill. kroner)	2015	2016	2017	2018	2019
Driftsinntekter	1 837,4	1 951,5	2 016,0	2 047,9	2 099,0
Renteutgifter og avdrag i drift	112,3	123,3	114,7	118,9	133,2
Renteutgifter og avdrag i % av driftsinntekter	6,1 %	6,3 %	5,7 %	5,8 %	6,3 %

Summen av renter og avdrag har økt med om lag 20 mill. kroner fra 2015 til 2019, mens andel renteutgifter og avdrag i prosent av driftsinntekter har økt med 0,2 prosentpoeng. Økte finansutgifter skyldes i hovedsak økte avdragsutgifter som følge av høyere lånegjeld. Årsaken til at renteutgiftene ikke har økt i takt med høyere lånegjeld er at kommunens gjennomsnittlige rentenivå i samme periode har gått ned.

Det er lagt til grunn lavere rentenivå i framlegget til budsjett og økonomiplan enn i gjeldene. Lavere rentenivå og høyere lånegjeld eksponerer kommunen for høy risiko om rentenivået går opp. Ett prosentpoeng høyere lånerente vil utgjøre 40 mill. kroner i økte renteutgifter årlig i økonomiplanperioden. Det er viktig at kommunen øker avsetningene til disposisjonsfond for å kunne redusere konsekvensene for driften av kommunen ved renteoppgang. Om det ikke er midler tilgjengelig på disposisjonsfond, fører økte renteutgifter til innsparingstiltak i drift, som i hovedsak betyr at kommunen må redusere antall årsverk.

Utvikling i renter og avdrag i rådmannens forslag til budsjett framgår av bevilgningsoversikter - drift. Utvikling i lånegjelden framgår av kapittelet om investeringer.

Driftsresultat

Netto driftsresultat er den enkeltstående viktigste indikatoren for økonomisk balanse i kommunene. Netto driftsresultat viser hvor mye av inntektene som er igjen når drifts- og finansutgiftene er betalt.

Netto driftsresultat er på 25 mill. kroner i 2021 og 2022. I 2023 begynner å netto driftsresultat å reduseres. Hovedårsaken til at netto driftsresultat svekker seg, er at finansutgiftene øker. I 2023 er netto driftsresultat på 13 mill. kroner, mens det i 2024 er negativt med - 24 mill. kroner.

I økonomiplanperioden salderes negativt netto driftsresultat ved avsetningene i perioden 2022 til 2023. Det gjør at midlene er bundet opp til dekning av negativt netto driftsresultat i 2024 for å unngå ROBEK. Det er også avgjørende for realisering av de store prosjektene med nye skoler, sykehjemsplasser, brannstasjon og kulturhus at kommunen får satt av midler tidlig i økonomiplanperioden.

For å sikre en forsvarlig formuesforvaltning og økonomisk handlingsrom skal kommunens driftsnivå tilpasses handlingsregelen om et netto driftsresultat på minimum 1,75 % av kommunens driftsinntekter over tid.

Skjemaet bevilgningsoversikt - drift første ledd viser kommunens inntekter og hvordan disse disponeres videre. Linjen sum bevilgninger drift, netto viser hva som fordeles videre til rammeområdene i skjemaet bevilgningsoversikt - drift annet ledd. Bevilgningsoversikt - drift annet ledd viser nettobevilgning per rammeområde.

Bevilgningsoversikt - drift

(tall i tusen)	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2020	2021	2022	2023	2024
Rammetilskudd	-691 967	-701 321	-681 487	-678 983	-676 767
Inntekts- og formuesskatt	-677 127	-685 599	-685 599	-685 599	-685 599
Eiendomsskatt	-100 310	-100 100	-100 100	-100 100	-108 100
Andre generelle driftsinntekter	-41 596	-34 796	-33 396	-28 996	-28 996
Sum generelle driftsinntekter	-1 505 000	-1 521 816	-1 500 582	-1 493 678	-1 499 462
Sum bevilgninger drift, netto	1 329 491	1 345 291	1 316 067	1 312 030	1 329 933
Avskrivninger	127 200	132 000	147 100	163 600	173 400
Sum netto driftsutgifter	1 458 369	1 477 291	1 463 167	1 475 630	1 503 333
Brutto driftsresultat	-46 631	-44 525	-37 415	-18 048	3 871
Renteinntekter	-10 500	-9 600	-10 800	-12 500	-13 800
Utbytter	-8 000	-12 000	-16 000	-18 000	-18 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	74 300	42 600	51 000	56 100	72 400
Avdrag på lån	117 000	134 915	140 215	147 915	158 915
Netto finansutgifter	172 800	155 915	164 415	173 515	199 515
Motpost avskrivninger	-127 200	-132 000	-147 100	-163 600	-173 400
Netto driftsresultat	-2 709	-20 610	-20 100	-8 133	29 986
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	2 709	20 610	20 100	8 133	-29 986
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	2 709	20 610	20 100	8 133	-29 986
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt - drift

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Politisk styring	13 995	13 915	14 525	14 866	13 849	13 849
Sentraladministrasjon	84 432	78 517	73 608	73 553	73 553	73 553
Felles avsetninger	-13 362	-32 926	14 668	-9 632	-14 332	-19 032
PP-tjenesten	9 225	8 509	8 349	8 349	8 349	8 349
Grunnskoler	252 488	264 218	260 530	264 692	264 692	264 692
Barnehager	171 937	181 354	177 658	176 978	177 308	177 611
Barn, familie, helse	81 695	63 898	63 103	59 243	59 243	59 243
Fellestjenester pleie og omsorg	11 022	25 483	31 688	32 688	36 688	36 688
Sykehjem	114 017	110 087	125 208	125 208	125 208	147 508
Hjemmetjenester	135 839	127 271	114 850	115 267	115 267	115 267
Psykisk helse og rus	48 128	38 881	35 120	35 120	35 120	35 120
Velferd	67 320	56 639	49 182	46 182	43 882	43 882
Bo og habilitering	166 451	162 711	147 853	146 103	146 103	146 103
Storhaugen helsehus	90 996	97 195	97 401	97 401	97 401	97 401
Kultur	47 631	42 250	39 375	38 992	38 992	38 992
Kommunalteknikk	13 708	14 352	14 094	14 094	14 094	14 094
Plan og byggesak	6 743	5 821	4 903	4 903	4 903	4 903
Eiendomsdrift	30 694	29 885	29 017	28 237	27 887	27 887
Brann og redning	21 489	21 126	20 435	20 099	20 099	20 099
Eksterne enheter	23 106	23 731	24 349	24 349	24 349	24 349
Sum bevilgninger, drift	-1 381 845	-1 332 917	-1 345 916	-1 316 692	-1 312 655	-1 330 558

Investeringsbudsjett

Investeringsprogrammet for planperioden innebærer en investeringskostnad på 2 246,6 mill. kroner. Ved utgangen av planperioden vil beregnet brutto lånegjeld være på over 5 mrd. kroner.

De store investeringene i to nye barneskoler, bygging av nytt sykehjem/økning av antall sykehjemsplasser, opera-, museums- og kulturhus og brannstasjon vil være økonomisk tunge løft. Renter og avdragsutgiftene vil beslaglegge en stor andel av driftsbudsjettet, tross lavt rentenivå. Det er nødvendig at investeringene legger til rette for en effektiv tjenesteproduksjon for at økonomien skal bli bærekraftig.

For å sikre kommunens økonomiske handlingsrom vil det være en målsetting å legge opp til et investeringsbudsjett med en større grad av egenfinansiering utover i perioden.

De største prosjektene fremover i økonomiplanperioden er bygging av to nye barneskoler, samt bygging av et nytt sykehjem/økning av antall sykehjemsplasser. I tillegg skal kommunen sammen med fylkeskommunen, Stiftelsen Nordmøre museum og Operaen i Kristiansund realisere et nytt opera-, museum og kulturhus i Kristiansund. Ny brannstasjon på Goma ligger inne allerede i 2021.

Det er ikke alltid mulig å anslå hvor mye et prosjekt vil koste før lokalisering og andre rammer for prosjektet er avklart. Det er imidlertid formålstjenlig å vise et anslag på beløp utover i økonomiplanperioden for ønskede prosjekter, for å vise hvilken belastning det vil ha på driften av tjenestene. Dette gjelder for flere av prosjektene vi nevner over. Beløpene og fremdriftsplan vil måtte justeres utover i perioden.

Finansieringsbehov

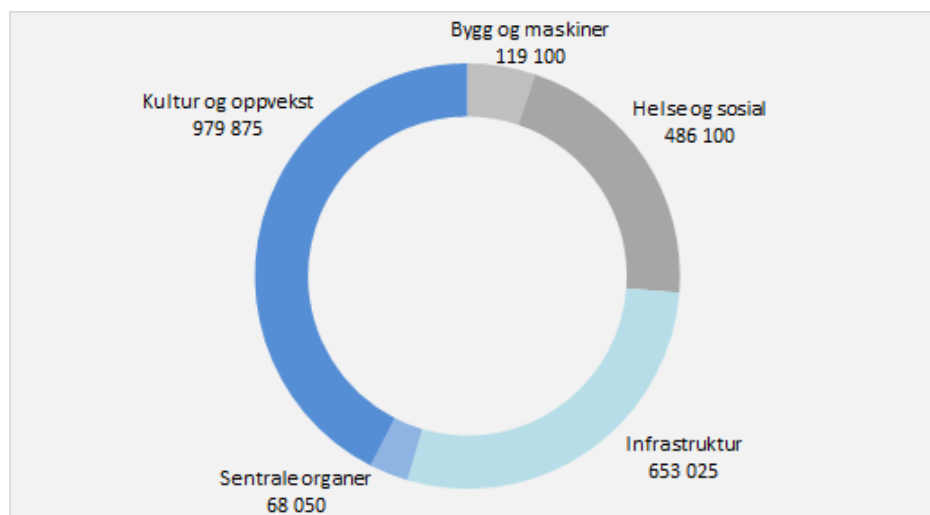
Investeringsbudsjettet inneholder flere større prosjekter som gjennomføres i samsvar med tidligere politiske vedtak. Dette gjelder blant annet Atlanten stadion, avlastningstilbud på Sommero og ny brannstasjon. Det er lagt opp til et langt høyere investeringsnivå enn i Handlingsprogrammet for 2020-2023. Det er nå lagt inn bygging av to nye barneskoler, samt et nytt sykehjem. Dette er prosjekter som ikke lå inne med full finansiering i tidligere økonomiplan. Opera- og kulturhuset er bestemt bygget i et eget selskap, og det blir bevilget investeringstilskudd for finansieringen av bygget.

Forslag til investeringsbudsjett i perioden 2021-2024 er på til sammen 2 247 mill. kroner. Holdes selvkost utenfor, er investeringskostnaden på 1 829 mill. kroner.

Totale investeringer per rammeområde

(tall i tusen)	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
			2022	2023	2024
Politisk styring	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Sentraladministrasjon	24 550	13 500	1 850	1 850	1 250
PP-tjenesten	0	0	0	0	0
Grunnskoler	9 682	13 450	36 500	100 000	480 000
Barnehager	1 555	0	0	0	0
Barn, familie, helse	0	0	0	0	0
Fellestjenester pleie og omsorg	11 766	3 450	8 500	16 500	2 500
Sykehjem	16 214	28 150	38 200	129 700	140 000
Hjemmetjenester	49 435	20 800	34 000	5 250	5 250
Psykisk helse og rus	0	0	0	0	0
Velferd	0	0	0	0	0
Bo og habilitering	8 965	48 800	5 000	0	0
Storhaugen helsehus	1 675	0	0	0	0
Kultur	29 691	73 925	124 000	151 000	1 000
Kommunalteknikk	136 975	145 825	120 525	145 025	84 000
Plan og byggesak	0	0	0	0	0
Eiendomsdrift	15 938	18 350	13 800	13 700	13 700
Brann og redning	4 960	142 950	4 350	7 950	200
Eksterne enheter	4 700	8 000	3 000	27 600	0
Sum investeringer	321 106	522 200	394 725	603 575	732 900

Kategorisering av investeringer

Figuren viser samlede investeringskostnader (i tusen kroner) fordelt på tjenesteområder for prosjekter som planlegges i perioden 2021 til 2024.

Finansiering

Investeringsbudsjettet finansieres med merverdiavgiftskompensasjon, ulike tilskudd, egenkapital og ikke minst opptak av lån.

Bevilgningsoversikt investering viser summen av investeringene i perioden 2021-2024 og hvordan disse er budsjettet finansiert. Det er kun budsjettet for første året i handlingsprogramperioden som formelt vedtas av bystyret. De øvrige årene angir budsjettavsetninger.

Bevilgningsoversikt - investering

(tall i tusen)	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
			2022	2023	2024
Investering i varige driftsmidler	354 717	525 375	286 900	487 750	787 900
Tilskudd til andres investeringer	0	30 000	120 000	150 000	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22 500	5 825	5 825	5 825	5 000
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	377 217	561 200	412 725	643 575	792 900
Kompensasjon for merverdiavgift	-45 034	-80 000	-50 000	-90 000	-130 000
Tilskudd fra andre	-56 111	-39 000	-18 000	-40 000	-60 000
Salg av varige driftsmidler	-31 350	-5 825	-12 625	-12 225	-6 625
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-264 722	-436 375	-332 100	-501 350	-596 275
Sum investeringsinntekter	-397 217	-561 200	-412 725	-643 575	-792 900
Videreutlån	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Bruk av lån til videreutlån	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
Avdrag på lån til videreutlån	9 500	9 500	9 500	9 500	9 500
Mottatte avdrag på videreutlån	-9 500	-9 500	-9 500	-9 500	-9 500
Netto utgifter til videreutlån	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	0	0	0	0	0
Netto avsetning til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Netto avsetning til eller bruk av ubundne investeringsfond	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket	20 000	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	20 000	0	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0

Momskompensasjon

I tråd med gjeldende regler skal 100 % av momskompensasjon fra investeringsprosjekter inntektsføres i investeringsregnskapet. Momskompensasjonen er en del av finansieringen av investeringsprosjektene, sammen med lån og tilskudd. Kommunen kan ikke låne opp den delen av investeringsprosjektene som skal dekkes av momskompensasjon.

Dette utgjør om lag 80 mill. kroner i 2021.

Egenkapital

Budsjettet egenfinansiering av investeringer er på om lag 16 % i 2021. Dette tilsvarer 85,8 mill. kroner, med 80 mill. kroner fra momskompensasjon og inntekter fra salg av eiendom på 5,8 mill. kroner i rådmannens forslag. Rådmannen foreslår at det i forbindelse med prosjekteringene av de store investeringene utover i planperioden vurderes høyere grad av egenfinansiering gjennom salg av eiendom.

Tilskudd

For å stimulere kommunene til investeringer er det etablert ulike støtteordninger. Det er tre hovedkategorier tilskudd:

- Formålsbygg (Husbanken)
- Spillemidler (fylkeskommunen)
- Miljø (ENOVA)

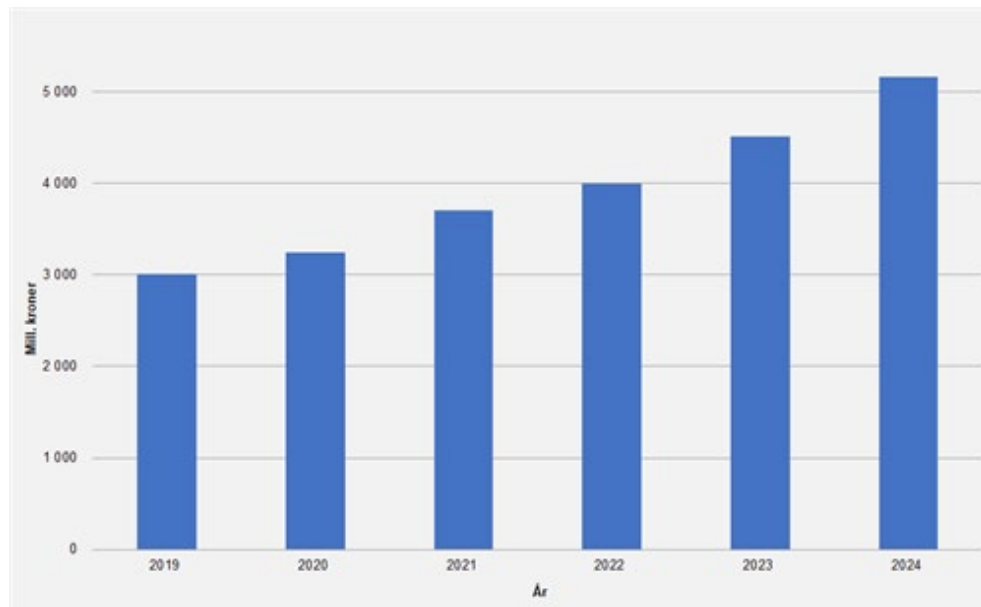
Felles for støtteordningene er at de mottas etter at prosjektet er ferdigstilt. Det er budsjettet med totalt 157 mill. kroner i tilskudd i planperioden som føres direkte på prosjektene. Det tar ofte tid å få behandlet søknader om tilskudd, og noen tilskuddsgivere har krav om at det skal foreligge bystyrevedtak med finansiering før søknaden behandles. Vi søker om mer tilskudd enn det som ligger inne i handlingsprogrammet. Dersom søknader blir innvilget, vil det fremmes sak om justering av investeringsbudsjettene.

Bruk av lån

Opptak av lån påfører driftsbudsjettet fremtidige rente- og avdragskostnader. Driftskostnader knyttet til startlån og selvkostinvesteringer finansieres gjennom brukerbetalinger og belaster ikke kommunens driftsbudsjett på samme måte.

I 2021 er det budsjettet med et låneopptak på 436 mill. kroner - eksklusive startlån. Videre i planperioden tas det opp lån på 332 mill. kroner i 2022, 501 mill. kroner i 2023 og 596 mill. kroner i 2024. Det foreslås en låneramme på 50,0 mill. kroner til startlån i 2021, og årlig videre i perioden.

Figuren under viser utviklingen i kommunens langsiktig gjeld, ekskludert pensjonsforpliktelser.

Lånegjelden 31.12.2019 var på 3,0 mrd. kroner. Den høye investeringsaktiviteten de siste årene har medført at gjelden har økt betydelig. Gjelden vil fortsette å øke i handlingsplanperioden. Ved slutten av planperioden vil beregnet brutto lånegjeld være i overkant av 5,0 mrd. kroner. Økte utgifter til renter og avdrag samt driftsutgifter i forbindelse med investeringer, reduserer handlefriheten og gjør driften eksponert for renteutgifter.

Det har vært fokusert mye på utviklingen i lånegjelden de siste årene. I tidligere økonomiplaner har rådmannen foreslått reduksjoner i investeringssiden med mål om å ha en bærekraftig utvikling av gjeldsnivået. Foreslåtte investeringsprogram bygger i hovedsak på gjeldene økonomiplan med store investeringer. Finansutgiftene vil gå opp i årene som kommer, og vi må ha en balanse mellom de driftsutfordringene vi har og hvor mye vi må sette av på budsjettene til finansutgifter.

Framover vil det bli viktig med nøye vurderinger av hvilke investeringsprosjekter som vedtas, og at det arbeides med å tilpasse driftsnivået for finansiere utgiftene til økt gjeld.

HANDLINGSDDEL - TJENESTEOMRÅDENE

Felles for tjenesteområdene

Ambisjonen for handlingsprogrammet er å tilrettelegge for et tjenestetilbud som tilfredsstiller behov, ønsker og prioriteringer innenfor disponible inntektsramme. Den overordnede målsetningen er å utvikle gode tjenester med fokus på kvalitet, tilgjengelighet og brukermedvirkning. Det vil være et kontinuerlig behov for å tilpasse tjenesteproduksjonen til endrede rammebetingelser og arbeide målrettet med innovasjon, tjenesteutvikling og effektivisering. Enhetene innenfor rammeområdene yter tjenester som er svært ulike, men det er likevel behov for samordning og koordinering for å oppnå best mulig tjenestekvalitet og brukertilfredshet.

De kommunale tjenestene er administrativt organisert i 4 sektorer med 20 underliggende rammeområder. Tjenesteområdekapitlene beskriver status, utfordringer og mål, samt prioriteringer i fireårsperioden for sektorene. I tillegg gis det en beskrivelse av sentrale styringsdata, økonomiske rammer og drifts- og investeringstiltak for rammeområdene.

Målene for sektorene er hentet fra de seks satsingsområdene i kommuneplanens samfunnsdel. Alle sektorer har ansvar for å følge opp satsingsområdene, da vi må arbeide sammen på tvers av rammeområder for å oppnå den utviklingen vi ønsker. Det er imidlertid gjort en vurdering av hvilke hovedmål som er særlig relevante for hver enkelt sektor.

Styringsdata på rammeområdene viser kommunens mer-/ mindreforbruk sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13 (K13).

Rammeområdene kan betraktes som en organisatorisk struktur for tjenesteytingen. Denne strukturen ligger også til grunn for bystyrets fordeling av økonomiske ressurser gjennom budsjettet.

Organisatoriske endringer

Politikk og administrasjon

Fra 1. november 2020 overtok Skatteetaten ansvaret for kommunens skatteoppkreveroppgaver og Nordmøre Kemnerkontor opphørte som egen enhet.

Oppvekst

Befolkningsutviklingen de siste årene har gitt oss en stor nedgang i barnetallet fra 0-5 år. Disse små kullene har nå kommet inn i skolealder. Både den utviklingen som ligger bak oss og befolkningsframskrivingen, viser at det er behov for at det tas strukturelle og organisatoriske grep innen oppvekstsektoren. De strukturelle grepene i perioden omfatter i hovedsak å realisere vedtaket fra 2016 om bygging av to nye barneskoler, for derigjennom å redusere antall skoler totalt.

Helse og omsorg

Befolkningsutviklingen viser at det er/blir behov for store endringer i helse- og omsorgsektoren. Administrativt jobbes det nå for å ferdigstille helhetlig plan for helse og omsorg, og alle strategier er derfor ikke ferdig formulert. Samtidig er vi på god vei til å gjennomføre noen av strategiene som vi vet vil komme i planen. Etableringen og gjenåpningen av Rokilde har gjort at vi vil vurdere hvordan vi best skal organisere interne støttetjenester som kjøkken, hjelpemiddellager og vaskeri. I tillegg ser vi at det er en fordel at det er én felles ledelse knyttet til alle tjenester som "bor i" hvert bygg. Dette er arbeid vi vil besøke videre i tiden som kommer.

Etter en lengre prosess har vi sett at vi best kan etablere hverdagsmestring som satsingsområde gjennom å flytte funksjoner inn i Storhaugen helsehus. Dette innebærer at Tildeling og koordinering vil opphøre som egen enhet, og i stedet gå inn som avdeling i Storhaugen. Ressurser vil flyttes fra hjemmetjenesten til Storhaugen for å etablere et hverdagsmestringsteam. Responssenter og responsteam vil også bli omfattet av denne organisatoriske endringen.

Psykisk helse og rus har påbegynt en intern omstrukturering av enheten. Arbeidet vil fortsette i planperioden.

Det pågår en gjennomgang av Bo og habilitering for å se på samordning av tjenester.

Arbeidet med SNR Kristiansund vil føre til endringer. Det som er sikkert er at lokasjon for flere tjenester vil bli flyttet inn i "sykehusbygget". Hvordan dette skal organiseres når SNR Kristiansund står ferdig, vil bli utredet i prosjektet SNR Kristiansund (tidligere omtalt som DMS-prosjektet).

POLITIKK OG ADMINISTRASJON

Status og utfordringer

Politisk styring har hatt gjennomgående fokus på effektivisering av rutiner knyttet til møtebehandling og service til folkevalgte. I tillegg har kompetanseheving for en mer framtidsrettet praksis stått sentralt, og nye møteplasser for erfaringsutveksling og interkommunale samarbeid er etablert. I tillegg er våre utadrettede tjenester ytterligere tilrettelagt for mer åpne og lokaldemokratiske prosesser med for eksempel folkemøter, streaming og bruk av andre digitale løsninger.

Sentraladministrasjonen har god forvaltningspraksis og en aktiv tilnærming til utvikling og forbedring. Gjennom servicetorget oppnår vi bedre samordning og større tilgjengelighet til våre tjenester. Innbyggere og næringsliv har dermed "en dør inn" til flere kommunale tjenester.

Vi har etablert politisk månedssrapportering som eneste kommune i Norge for å holde politikk og administrasjon mer synkronisert og gjøre kommunen mer transparent for samfunnet rundt oss.

Vi har høye ambisjoner om god tjenesteutøvelse, men anstrengt økonomi. Det jobbes systematisk med forbedret kvalitetsutvikling, avvikshåndtering og varsling i kommunens kvalitetssystem. Tilsyn har avdekket mangler i noen tjenesteområder, men disse er brukt til ny læring og kvalitetsutvikling. I løpet av året som gikk har vi introdusert internrevisjoner som kvalitetsvurderer forskjellige virksomhetsområder. Dette er vellykket og vil fortsette.

Rådmannen foretar løpende evalueringer av lokale særavtaler og andre lokalt fastsatte ordninger, med formål om tilpasning til sentralt lov- og avtaleverk. Bruken av nye IKT-løsninger og fagsystemer optimaliseres kontinuerlig, og det er etablert et virksomhetsstyringssystem som sikrer at ledelsen til enhver tid har oversikt over tverrsektorielle prosesser og prosjekter.

Spareprosjektet er krevende og har berøringspunkter mot ledelse, drift, turnuser, rekruttering og vedtakspraksis i mange enheter. Dette ble planlagt våren 2019 for iverksetting 2020, og vil løpe inn i 2021. Dette er nødvendig for å få økonomisk kontroll for videre tjenesteutøvelse på et forsvarlig eller godt nivå i alle enheter. Dette prosjektet vil gi grunnlag for politiske valg i forhold til rett bruk og servicenivå fra administrative stabs- og støttefunksjoner til brukere og politiske bestillinger.

Vi har ferdigstilt flere nye bygg og jobbet aktivt med utvikling av nye næringsarealer på Pilotveien, Vestbase og i Bolga. I tillegg ble det jobbet mye med Campus Kristiansund, nytt opera- og kulturhus, samt helseinnovasjonsenteret. Det er ogsårenovert og flyttet på tjenester i en mengde kommunale tjenestebygg. Disse har som mål å høyne den materielle og faglige standarden på tjenestene i disse byggene. De representerer også byutvikling. I tillegg ble Rokilde ferdigstilt og tatt i bruk. Dette blir en velkommen bærebjelke i vårt differensierte omsorgstilbud i årene som kommer.

Vi har jobbet med flere utviklingsprosjekter, som Byen som regional motor (BRM), ny omsorgsplan, ny oppvekstplan, nytt saksbehandlingssystem for byggesak og arealdelen til kommuneplanen. Effekten av dette, både for samfunnet og forvaltningen av kommunen vil bli mer synlige inn i 2021.

Stabs- og støttefunksjonene skal bidra til saksbehandling og oppfølging av alle enheter, med utgangspunkt i avklarte ansvars- og myndighetsforhold. Kommunens forvaltningskultur skal forbedres blant annet gjennom bedre kommunikasjon med brukerne. Det er jobbet mye med lederutvikling, oppfølging og nye retningslinjer for sykefravær, medarbeidertilfredshet (10-faktor) og kompetansebygging ved bruk av læringsplattformen KS-Læring. Samtidig har spareprosjektet pekt på mulige bemanningsreduksjoner i stabs- og støttefunksjonene, noe bystyret vedtok i egen sak i 2019, som vil gi redusert kapasitet både til driftsstyring, utviklingstiltak og politiske bestillinger. Videre god gjennomføring av spareprosjektet og fortsatt høye ambisjoner om kommunens utvikling nødvendiggjør god og kunnskapsbasert politisk/administrativ samhandling i kommende år.

Slik vil vi ha det

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke hovedmål innenfor hvert satsingsområde, som er særlig relevante for sektoren Politikk og administrasjon.

Satsingsområde	Relevante hovedmål for sektoren
Den varme byen	Vi har lagt til rette for god helse og livskvalitet for alle, uansett alder.
	Vi har et aldersvennlig samfunn.
	Vi har en inkluderende, rettferdig og god utdanning, og muligheter for livslang læring for alle.
	Vi har like muligheter for alle til tross for ulike forutsetninger.
	Vi har en trygg by som er tilgjengelig for alle.
Den kloke byen	Vi har et inkluderende, bærekraftig og seriøst arbeidsliv.
	Vi har gode tjenester og god service.
	Vi har styrket byen som regional motor gjennom handlekraftige og forpliktende partnerskap.
Den smarte byen	Vi har klima- og miljøperspektiv i alt vi gjør, og er pådriver for en samfunnsutvikling mot et lavutslippsamfunn.
	Vi har redusert konsekvensene av klimaendringen som skjer.
	Vi har bevart våre marine ressurser og bruker havet på en måte som fremmer våre naturgitte forutsetninger og utvikling.
	Vi har tatt vare på og videreutviklet Kristiansunds bygningsmessige særpreg og identitet.
	Vi har solid infrastruktur.
Den modige byen	Vi er en fremtidsrettet og inkluderende kommune.
	Vi er en foretrukken og innovativ samarbeidspartner.
	Vi tar i bruk gullet i vår egen bakgård.
Menneskelige ressurser	Vi er en attraktiv arbeidsgiver.
	Vi er en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon.
	Vi har fokus på kvalitet, og jobber kontinuerlig med forbedring av våre tjenester i henhold til krav.
Økonomi	Vi har økonomisk bærekraft i virksomheten.
	Vi har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.

Prioriteringer i perioden

Sektoren vil fortsette å sette Kristiansund på kartet i alle sammenhenger som er prioriterte i vår kommuneplan. Klima, bærekraft, digitalisering og fremtidsrettede tjenester innen våre sektorer er en forutsetning for å være en kommune, en administrasjon og en politikk som står seg inn i årene som kommer.

Vi var en av landets første kommuner med klimaregnskap.

Vi leder fylkets bærekraftsarbeid og inviteres på relevante nasjonale og internasjonale arena.

Vi er kåret til Europas nest mest innovative by.

Vi leverer på smarte løsninger, innovasjon med egne covid-løsninger i bruk i hele Norge og vi fortsetter arbeidet med å gjøre vår administrasjon og vår politiske organisering og gjennomslagskraft bedre.

Politisk styring

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Ordførers kontor
- Politikere

Ordfører leder bystyrets og formannskapetets møter og er kommunens rettslige representant. Han er også byens fremste folkevalgte representant og byens ansikt utad.

Området er tillagt kommunens vigselsmyndighet og ivaretar borgerlige vigsler.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
100 Politisk styring	3,08	1,85	7,01	1,52
110 Kontroll og revisjon	0,02	1,56	1,42	1,79
Sum	3,1	3,4	8,4	3,3

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for politisk styring, kontroll og revisjon er 94 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til å være 6 % mindre kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 3,1 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	13 915	13 915	13 915	13 915
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatte tiltak økonomiplan	-250	-379	-379	-379
Sum tidligere vedtatte tiltak	-250	-379	-379	-379
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	20	20	20	20
Revidert budsjett 18.06.20	-121	-121	-121	-121
Kristiansund historie	800	800	0	0
Generelle kutt	-169	-169	-169	-169
Konsekvensjustert ramme	530	530	-270	-270
Nye tiltak				
Ny stilling - politisk sekretær	800	800	800	800
BS 17.12.20 - Forskjøvet oppstart sekretær	-470	0	0	0
Sum nye tiltak	330	800	800	800
Ny ramme	14 525	14 866	13 849	13 849

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	15 073	14 810	15 420	14 526	14 214	14 744
Brutto driftsinntekter	-1 078	-895	-895	-895	-895	-895
Netto ramme	13 995	13 915	14 525	14 866	13 849	13 849

Tiltakene fra revidert budsjett vedtatt før sommeren videreføres sammen med ny tilpasning av driftsrammen for 2021. Det legges videre opp til en ny politisk sekretær for å effektivisere og profesjonalisere funksjonen. Utarbeidelse av Kristiansund histories bind 7 videreføres med sikte på ferdigstilling i 2022.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Egenkapitalinnskudd KLP	5 000	5 000	5 000	5 000
Sum investeringstiltak	5 000	5 000	5 000	5 000

Egenkapitalinnskudd

Kommunen egenkapitalinnskudd i KLP er i sin helhet lagt under dette rammeområdet. Innskuddet er på 5 mill. kroner i 2020, og er fremskrevet flatt de fire neste årene.

Sentraladministrasjon

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Kommunens administrative ledelse med tilhørende stabsfunksjoner innenfor
 - oppvekst
 - helse, omsorg og sosial
 - innkjøp, økonomi, lønn og personal
 - eiendomsskattekontor
 - informasjon, IKT og sak/arkiv
 - samfunnsutvikling
 - samfunnssikkerhet og beredskap
 - virksomhetsstyring, internkontroll og kvalitetsarbeid
- Politisk sekretariat
- Kommuneadvokat
- Servicetorg

Området har et gjennomgående fagansvar for hele organisasjonen, til forskjell fra de øvrige rammeområdene som har linjeansvar for sine respektive enheter.

Den administrative ledelsen og stabsfunksjonene tilrettelegger for politiske og administrative beslutningsprosesser, analyse- og utredningsarbeid, forvaltning og utvikling. Tjenestene bistår hele kommuneorganisasjonen samt innbyggere, folkevalgte, næringsliv og sentrale myndigheter.

Politisk sekretariat tilrettelegger for politiske styringsprosesser og sikrer at politiske råd og utvalg har gode arbeidsvilkår og gode beslutningsgrunnlag. Tjenesten er ansvarlig for gjennomføring av stortingsvalg og kommune- og fylkestingsvalg i kommunen. Tjenesten er også beredskapssekretariat for kommunens kriseledelse og politirådet i Kristiansund.

Kommuneadvokaten gir juridisk bistand til kommunens politiske og administrative organer, kommunale foretak og selskap samt stiftelser innenfor samtlige rettsområder. Tjenesten bistår også andre kommuner på Nordmøre i rettslige spørsmål.

Servicetorget bistår med informasjon og veiledning om alle kommunale tjenester, og er kommunens primære kontaktpunkt mot brukere og innbyggere.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
120 Administrasjon	3,57	10,28	3,42	8,56
Sum	3,57	10,28	3,42	8,56

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for administrasjon er 94 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 6 % mindre kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 3.6 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	78 517	78 517	78 517	78 517
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatte tiltak økonomiplan	-4 433	-4 688	-4 688	-4 688
Sum tidligere vedtatte tiltak	-4 433	-4 688	-4 688	-4 688
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	568	568	568	568
Revidert budsjett 18.06.20	-690	-690	-690	-690
Forslag reduksjon, lavere rammeoverføring	-954	-954	-954	-954
Konsekvensjustert ramme	-1 076	-1 076	-1 076	-1 076
Nye tiltak				
BS 17.12.20 - Ny næringsrådgiver	600	800	800	800
Sum nye tiltak	600	800	800	800
Ny ramme	73 608	73 553	73 553	73 553

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	129 177	103 083	98 674	98 874	98 874	98 874
Brutto driftsinntekter	-44 745	-24 566	-25 066	-25 521	-25 521	-25 521
Netto ramme	84 432	78 517	73 608	73 553	73 553	73 553

Tiltakene medfører lavere utrednings- og saksbehandlingskapasitet. Økt salg av tjenester og lavere rammer til innkjøp er også en forutsetning for tiltakene. Bystyret vedtok 17. desember 2020 å tilføre Sentraladministrasjonen et nytt årsverk som næringsrådgiver, for å styrke kapasiteten innenfor det området.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Kommunal Digital Gestalt/Digitalisering Kristiansund kommune	10 400	0	0	0
Sikring, rydding og tilgjengeliggjøring av eldre arkiv	1 250	1 250	1 250	1 250
Rådhuset - oppgradering butikklokaler torget	1 200	600	600	0
Rådhuset - ventilasjon kontorfløyer	250	0	0	0
Rådhuset - nye vinduer og dører i trappeoppganger	400	0	0	0
Sum investeringstiltak	13 500	1 850	1 850	1 250

KDG og digitalisering

Digitalisering av Kristiansund kommune er det største prosjektet på rammeområdet. Her er det bevilget 10,4 mill. kroner i 2020. Totalt har det vært bevilget 50 mill. kroner i løpet av en fire års periode. Disse midlene blir fordelt på en rekke større og mindre prosjekter, som sammen skal effektivisere den digitale samhandlingen mellom innbyggere, næringsliv og kommunen.

Eldre arkiv

Sikring, rydding og tilgjengeliggjøring av eldre arkiv er et prosjekt som har gått over flere år, og handler om å digitalisere eldre arkiv, som ligger rundt om i kommunen, for å sikre og tilgjengeliggjøre informasjon.

Rådhuset

Oppgradering butikklokaler på torget dreier seg om ombygging og utskifting av tekniske installasjoner, som per i dag er over anbefalt levetid (el, sanitær, varme, ventilasjon).

Felles avsetninger

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Avsetning til lønnsoppgjøret
- Inntektsføring av kalkulatoriske renter og avskrivninger fra selvkostområdene
- Andre felles utgifter på kommunenivå
- Leieinntekter fra Kristiansund Parkering AS

Området blir benyttet til nødvendige avsetninger til formål som er felles for kommunen eller som ikke faller naturlig under et annet rammeområde.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	-32 926	-32 926	-32 926	-32 926
Tidligere vedtatte tiltak				
B-styre 19.12 - Inntak av flere lærlinger	700	700	700	700
Sum tidligere vedtatte tiltak	700	700	700	700
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør, fordelt	-10 200	-10 200	-10 200	-10 200
Rest lønnsavsetning 2020	-14 200	-14 200	-14 200	-14 200
Lønns- og prisvekst	39 600	39 600	39 600	39 600
Ny kalkulering selvkostrenter	-11 600	-14 300	-16 800	-17 900
Ny kalkulering selvkostavskrivninger	-31 000	-32 800	-35 000	-38 600
Uttrekk tidligere kalkulering selvkostrenter	24 225	24 225	24 225	24 225
Uttrekk tidligere kalkulering selvkostavskrivninger	29 569	29 569	29 569	29 569
Færre parkeringsplasser og gateleie - KSU Parkering AS	700	700	700	700
Ekstrabevilgning koronarelaterte utgifter	19 800	0	0	0
Konsekvensjustert ramme	46 894	22 594	17 894	13 194
Nye tiltak				
-	-	-	-	-
Sum nye tiltak	-	-	-	-
Ny ramme	14 668	-9 632	-14 332	-19 032

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	121 279	72 926	60 953	40 468	40 468	37 468
Brutto driftsinntekter	-134 641	-105 852	-46 285	-50 100	-54 800	-56 500
Netto ramme	-13 362	-32 926	14 668	-9 632	-14 332	-19 032

Eksterne enheter

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Kristiansund Havnekasse
- Kristiansund kommunale Sundbåtvesenet KF
- Kirkelig Fellesråd
- Varde AS
- Nordmøre Kriesesenter IKS

Rammeområdet består av overføringer til flere av kommunens eksterne enheter og skal ivareta viktige oppdrag for kommunen.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	23 731	23 731	23 731	23 731
Tidligere vedtatte tiltak				
-	-	-	-	-
Sum tidligere vedtatte tiltak	-	-	-	-
Konsekvensjusteringer				
Sundbåtvesenet KF, deflator 2,7 %	95	95	95	95
Kirkelig Fellesråd, deflator 2,7 %	391	391	391	391
Varde AS, deflator 2,7 %	48	48	48	48
Nordmøre Kriesesenter IKS, deflator 2,7 %	84	84	84	84
Konsekvensjustert ramme	618	618	618	618
Nye tiltak				
-	-	-	-	-
Sum nye tiltak	-	-	-	-
Ny ramme	24 349	24 349	24 349	24 349

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	23 106	23 731	24 349	24 349	24 349	24 349
Brutto driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Netto ramme	23 106	23 731	24 349	24 349	24 349	24 349

Kristiansund Havnekasse

Havnekassen får uendret tilskudd fra 2020, med 0,81 mill. kroner i hele planperioden.

Kristiansund kommunale Sundbåtvesenet KF

Sundbåten får justert tilskuddet i tråd med den kommunale deflatoren, og blir på 3,6 mill. kroner årlig fra 2021 til 2024.

Kirkelig Fellesråd

Årlig tilskudd utgjør i 2021 14,879 mill. kroner etter at tilskuddet er justert for den kommunale deflatoren på 2,7 %.

Varde AS

Det er innarbeidet et tilskudd på om lag 1,838 mill. kroner inkludert justering for den kommunale deflatoren.

Nordmøre Kriesesenter IKS

Nordmøre Kriesesenter IKS får et årlig tilskudd på 3,12 mill. kroner i økonomiplanperioden, etter justering for den kommunale deflatoren.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Sundbåtvesenet - autonom og prediktiv passasjerferge	0	0	22 000	0
Kirklandet - opparbeidelse gravsteder	0	0	5 600	0
Kirklandet kirke - tak, toalett, varme, lys	6 000	3 000	0	0
Frei gravsted - urnelund og ferdigstillelse	2 000	0	0	0
Sum investeringstiltak	8 000	3 000	27 600	0

Autonom og prediktiv passasjerferge

Det er lagt inn 25 mill. kroner til realisering/bygging av en autonom og prediktiv passasjerferge. (3 mill. kroner i 2020, samt 22 mill. kroner i 2023.) Prosjektet skal gjennomføres via Sundbåtvesenet KF. Fremdriften i prosjektet har ikke vært som forventet. Midlene som tidligere lå i 2021 er derfor flyttet ut i tid til 2023.

Gravsteder

Midler til gravstedet på Kirklandet og Frei vil gjennomføres via Fellesrådet.

OPPVEKST

Status og utfordringer

Status

Kristiansund kommune har rundt 5 000 barn og unge mellom 0 og 18 år. Derav går om lag 1 000 barn i barnehage og om lag 2 700 elever i grunnskolen.

Alle barn og unge har rett til en god oppvekst med; helsetilbud, barnehagetilbud, grunnskoletilbud, videregående tilbud, fritid og hjelp når de eller deres familie behøver det. Dette får vi til gjennom samarbeid mellom tjenestene, med barnet og med foresatte. Vi jobber hardt for å sette barnet i sentrum og fokusere på hvordan vi i fellesskap skal skape en god oppvekst for våre barn og unge slik at de trives og mestrer sine liv.

Det er flest hverdager - også i kommunen. De viktigste møtene er med barn, ungdom, foreldre og vordende foreldre. Det som teller er den jobben som gjøres i hver skoletime, i hver barnehagedag, i hver konsultasjon, i hvert trøstende ord, i hvert møte, i enhver vanskelig sak og i hvert skrevne ord. Hvis kommunen skal kunne bidra best mulig inn mot barn og familier som trenger det, så må vi være godt koordinert og samarbeide. Oppvekstsektoren blir stadig bedre, men selv om alle ønsker å samhandle, viser dette seg utfordrende. Blant annet fordi oppvekstsektoren er kompleks og jobber etter ulike lovverk.

Det som samler oppvekstsektoren er Oppvekstplan for Kristiansund 2019-2027. Planen ble vedtatt i 2018 og trådte i kraft fra 1.1.2019. I 2020 er det blitt jobbet videre med å utarbeide en handlingsdel med kortere tidshorisont. Arbeidet med handlingsdelen har hatt en bred involvering på ledelsesnivå både i skoler, barnehager, PPT, Barn, familie, helse, kulturenheten og frivilligheten. Det videre arbeidet med handlingsdelen koordineres gjennom strategisk oppvekstgruppe. Fremdrift i arbeidet har i 2020 ikke vært som planlagt på grunn av den ekstraordinære situasjonen med covid-19.

Oppvekstsektoren samlet har i løpet av 2020 hatt en betydelig nedgang i sykefraværet sammenlignet med 2019, selv om det fortsatt er ulikheter mellom enhetene. Sektoren har god kompetanse, og det oppleves at det er kvalifiserte søkere til utlyste stillinger i sektoren.

Tilsyn med barneverntjenesten, som Fylkesmannen åpnet i 2017, er lukket og tjenesten kan vise til gode tall ved rapportering på oppgaver og frister gjennom året.

Utfordringer

Den aller største utfordringen vi står ovenfor i oppvekstsektoren er hvordan vi skal tilpasse tjenestetilbudet til den store nedgangen i barnetall. De siste syv årene har vi sett en stor befolkningsnedgang i aldersgruppen fra 0-5 år. Denne nedgangen har nå kommet inn i barneskolene og vil også fremover bidra til et stadig lavere elevtall der. Deretter vil nedgangen komme til ungdomsskolene. Aldersgruppen 0-19 år reduseres med nærmere 500 personer i løpet av økonomiplanperioden.

Nedgang i barnetall betyr også lavere økonomiske overføringer til kommunen. Dette betyr at enhetene allerede nå driver tjenestene med trangere økonomiske rammer. For å kunne opprettholde tilfredsstillende kvalitet i tjenestene til våre til barn og unge, kreves det at det gjøres modige grep. Vi må prioritere hardere, vi må se på hvordan tjenester er organisert, vi må se på skolestruktur og barnehagestruktur og vi må jobbe annerledes og smartere.

Barnevernreformen innføres fra 2022 og innebærer at kommunene får et større faglig og økonomisk ansvar innenfor barnevern. Målet med reformen er at kommunen skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, at hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov, at rettsikkerheten til barn og familier skal bli godt ivarettatt og at ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv. Endret ansvar og endrede krav som følge av barnevernreformen er en utfordring for en samlet oppvekstsektor.

Utfordringene som oppvekstsektoren ellers står overfor er:

- en høy andel barn og unge lever i lavinntektsfamilier
- en høy andel barn og unge mottar spesialpedagogisk hjelp i barnehage og skole
- høyt press på hjelpetjenester som PPT, barnevern og helsetjenester

Slik vil vi ha det

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke hovedmål innenfor hvert satsingsområde, som er særlig relevante for sektoren Oppvekst.

Satsingsområde	Relevante hovedmål for sektoren
Den varme byen	Vi har lagt til rette for god helse og livskvalitet for alle, uansett alder.
	Vi har en inkluderende, rettferdig og god utdanning, og muligheter for livslang læring for alle.
	Vi har like muligheter for alle til tross for ulike forutsetninger.
Den kloke byen	Vi har et inkluderende, bærekraftig og seriøst arbeidsliv.
	Vi har gode tjenester og god service.
Den smarte byen	Vi har klima- og miljøperspektiv i alt vi gjør, og er pådriver for en samfunnsutvikling mot et lavutslippsamfunn.
Den modige byen	Vi er en fremtidsrettet og inkluderende kommune.
Menneskelige ressurser	Vi er en attraktiv arbeidsgiver.
	Vi er en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon.
	Vi har fokus på kvalitet, og jobber kontinuerlig med forbedring av våre tjenester i henhold til krav.
Økonomi	Vi har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.

Prioriteringer i perioden

Oppvekstsektoren skal ferdigstille oppvekstplanens handlingsdel. Handlingsdelen vil gi mer konkrete føringer og tiltak for hvordan oppvekstplanens mål skal nås.

De tre hovedmomentene som må prioriteres for å møte fremtidige krav og utfordringer i oppvekstsektoren er:

- Riktig struktur og organisering av tjenestene tilpasset den befolkningen, de kravene og de rammene vi til enhver tid har.
- Generell forebygging gjennom god grunnkvalitet i de universelle tjenestene våre.
- Tidlig og tverrfaglig innsats der oppvekstsektoren samhandler til det beste for våre barn og unge.

Struktur og organisering

Vi må prioritere å gå grundig gjennom struktur og organisering av tjenestene våre for å tilpasse oss en endret befolkning, endrede behov, endrede oppgaver og endrede økonomiske rammebetingelser.

- Vi må gjøre nødvendige endringer i skolestrukturen.
- Vi må endre og utvikle tjenestene våre slik at vi har riktig kapasitet og riktig kompetanse for å møte befolkningens behov.

Forebygging

Vi må vri innsatsen fra selektive tiltak til universelle tiltak. Vi vet at forebygging lønner seg både sett i et samfunnsøkonomisk perspektiv og for det enkelte individ. Utfordringene ligger i å finne de riktige forebyggende tiltakene og å prioritere forebygging.

- Vi må prioritere et kvalitativt godt grunntilbud i helsestasjon, barnehage og skole:
 - Kompetanseheving på læringsmiljø i barnehage og skole.
 - Videreføring av prosjektet "Tilpasset barnehagetilbud i et tverrfaglig perspektiv", i samarbeid mellom barnehage og skole.
 - Videre innføring av Fagfornyelsen i grunnskolen.

Tidlig og tverrfaglig innsats

Det er et langsiktig mål å få samlokalisert sentrale støttetjenester innen oppvekst. På veien mot målet må vi jobbe for mer systematisk samhandling. Vi må reagere tidlig og sette inn riktige tiltak og riktig dimensjonerte tiltak når utfordringer oppstår.

- Vi må sørge for en god ressursutnyttelse og samhandling mellom tjenestene.
- Vi må prioritere å gå inn tidlig når utfordringer oppstår:
 - Barnevernet skal gjennomføre veiledningsprosjekt i regi av Bufdir.
 - Videreføre Barneblikk - et lavterskel hjelpetilbud med barnet i fokus, i samarbeid mellom barne- og voksentjenestene innen kommunen og helseforetak.
 - Etablering av eget tiltaksteam i barneverntjenesten.

Klima og miljø

I tillegg til disse områdene har sektoren et ansvar for å bidra med klimatiltak. For oppvekstsektoren er det så langt satt fokus på gjenbruk av inventar og kildesortering.

PP-tjenesten

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Førskoleteam
- Grunnskoleteam
- Videregående skoleteam
- Veiledningsteam

Kommunens pedagogisk psykologiske tjeneste er sakkyndig instans i saker om spesialpedagogisk hjelp. Tjenesten skal sørge for at det blir utarbeidet lovpålagte sakkyndige vurderinger. Tjenesten skal bistå barnehagene og skolene i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å tilrettelegge barnehagetilbudet og opplæringstilbudet for barn med særlige behov.

PPT for Ytre Nordmøre er en interkommunal tjeneste med 4 eierkommuner: Kristiansund, Averøy, Aure og Smøla.

Styringsdata

Rammeområdet føres i hovedsak på funksjonene 201 Førskole/barnehage og 202 Grunnskole. Styringsdata er oppgitt og analysert under rammeområdene for barnehager og grunnskoler.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	8 509	8 509	8 509	8 509
Tidligere vedtatte tiltak				
-	-	-	-	-
Sum tidligere vedtatte tiltak	-	-	-	-
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	38	38	38	38
Revidert budsjett 18.06.20	-95	-95	-95	-95
Generelt kutt	-103	-103	-103	-103
Konsekvensjustert ramme	-198	-198	-198	-198
Nye tiltak				
-	-	-	-	-
Sum nye tiltak	-	-	-	-
Ny ramme	8 349	8 349	8 349	8 349

(tall i tusen)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	18 889	19 397	18 307	18 307	18 307	18 307
Brutto driftsinntekter	-9 634	-10 888	-9 958	-9 958	-9 958	-9 958
Netto ramme	9 225	8 509	8 349	8 349	8 349	8 349

PPT sin ramme er kompensert for lønnsoppgjør. Kutt i forbindelse med revidert budsjett fra 18.6.20 er videreført og PPT har også fått en generelt kutt i saldering av budsjett.

PPT har et merforbruk på driften for 2020 som salderes med driftsfond. Driftsfondet salderer også budsjettet for 2021.

I 2021 skal PPT for ytre Nordmøre sammen med eierkommunene Averøy, Aure, Smøla og Kristiansund, jobbe med dimensjonering av tjenesten og fremtidig ramme.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

Grunnskoler

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- 9 barneskoler med skolefritidsordning, inkludert forsterket skoletilbud og 2 innføringsgrupper for barn med minoritetsspråklig bakgrunn
- 3 ungdomsskoler, inkludert forsterket skoletilbud, 1 innføringsgruppe for barn med minoritetsspråklig bakgrunn og alternativ læringsarena
- Voksenopplæring

Tjenestene legger til rette for et godt og tjenlig grunnskoletilbud som sikrer elevene gode basiskunnskaper og grunnleggende ferdigheter.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
202 Grunnskole	-0,49	14,75	11,78	1,86
213 Voksenopplæring	-5,22	-5,76	-4,55	-2,87
215 Skolefritidstilbud	-3,71	-3,84	-3,25	-3,34
222 Skolelokaler	7,99	9,77	15,11	2,26
223 Skoleskyss	-2,11	-1,70	-1,71	-1,37
Sum	-3,5	13,2	17,4	-3,5

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for grunnskole er 95 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 5 % mindre kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et lavere utgiftsnivå med 3,5 mill. kroner i 2019 sammenlignet mot K13, men bruker vesentlig mer enn K13 på skolestruktur/skolelokaler (7,99 mill. kroner).

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	264 218	264 218	264 218	264 218
Tidligere vedtatte tiltak				
SB 2020 - Økt lærertetthet (innlemming av tilskudd)	1 152	1 304	1 304	1 304
Sum tidligere vedtatte tiltak	1 152	1 304	1 304	1 304
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	2 439	2 439	2 439	2 439
Revidert budsjett 18.06.20	-2 950	-2 950	-2 950	-2 950
SB 2020 Inntektsgradert foreldrebetaling (helårseffekt)	348	348	348	348
SB 2020 Gratis SFO 5.-7 (helårseffekt)	126	126	126	126
SB 2021 Inntektsgradert foreldrebetaling SFO (utvidelse)	107	107	107	107
Nedleggelse Innlandet skole	-1 280	-3 070	-3 070	-3 070
Sammenslåing Bjerkelund og Rensvik	-1 370	-3 285	-3 285	-3 285
Sammenslåing Gomalandet og Dalabrekka	-1 230	-2 950	-2 950	-2 950
Økte priser SFO	-900	-900	-900	-900
Konsekvensjustert ramme	-4 710	-10 135	-10 135	-10 135

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Nye tiltak				
Økt kapasitet lærere	0	1 415	1 415	1 1415
Generelt kutt	-4 010	0	0	0
BS 17.12.20 - Innlandet skole opprettholdes	1280	3070	3070	3070
BS 17.12.20 - Ikke iverksette sammenslåing Bjerkelund og Rensvik	1 370	3 285	3 285	3 285
BS 17.12.20 - Ikke iverksette sammenslåing Dalabrekka og Gomalandet	1 230	2 950	2 950	2 950
BS 17.12.20 - Ingen økt kapasitet lærere	0	-1 415	-1 415	-1 415
Sum nye tiltak	-130	9 305	9 305	9 305
Ny ramme	260 530	264 692	264 692	264 692

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	316 582	299 335	296 547	300 709	300 709	300 709
Brutto driftsinntekter	-64 094	-35 118	-36 017	-36 017	-36 017	-36 017
Netto ramme	252 488	264 218	260 530	264 692	264 692	264 692

Grunnskole sin ramme er kompensert for lønnsoppgjør og styrket med midler til inntektsgradert foreldrebetaling i SFO fra statsbudsjettet.

Kutt i forbindelse med revidert budsjett fra 18.6.20 er videreført.

Det er lagt inn et relativt stort kutt på rammeområdet begrunnet i stor nedgang i elevtall. Dette kuttet møtes i hovedsak med strukturelle tiltak.

Nedleggelse av Innlandet skole og overføring av elever til Allanengen skole med virkning fra og med skoleåret 2021/2022. Tiltaket gir besparelser på lønn til administrasjon, undervisning og SFO samt driftsutgifter. I tiltakets nettosum ligger midler til skoleskyss for elever fra Innlandet og en styrking av Allanengen. I tillegg kommer besparelser på forvaltning, drift og vedlikehold på Eiendomsdrift. Helårseffekt fra 2022. Forslaget ble ikke vedtatt av bystyret 17. desember 2020.

Sammenslåing av Bjerkelund og Rensvik der en skole blir lokasjon for småtrinn og den andre for mellomtrinn med virkning fra og med skoleåret 2021/2022. Tiltaket gir besparelser på lønn til undervisning og SFO samt driftsutgifter på brakkene på Bjerkelund. I tiltakets nettosum ligger økt behov for skoleskyss. Helårseffekt fra 2022. Forslaget ble ikke vedtatt av bystyret 17. desember 2020.

Sammenslåing av Dalabrekka og Gomalandet der en skole blir lokasjon for småtrinn og den andre for mellomtrinn med virkning fra og med skoleåret 2021/2022. Tiltaket gir besparelser på lønn til undervisning og SFO samt noe driftsutgifter. I tiltakets nettosum ligger økt behov for skoleskyss. Helårseffekt fra 2022. Forslaget ble ikke vedtatt av bystyret 17. desember 2020.

Prisene på SFO økes fra kroner 2 750 til 2 950 for full plass, fra og med 1.1.2021.

Det oppnås ikke helårseffekt på tiltakene i 2021, og rammeområdet må løse utfordringen på 4.010 mill. kroner for å nå rammen. Dette tilsvarer helårseffekt av 5,5 årsverk lærer, alternativt 13,4 årsverk lærer som halvårseffekt.

Fra 2022 vil helårseffekt av strukturelle tiltak og økte inntekter gi rammeområdet noe økt ramme. Mot slutten av økonomiplanperioden vil dette bli satt inn for å dekke renter og avdrag til nye skoler.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
IKT-satsing skoler	4 600	5 000	0	0
Nye skoler prosjektering/bygging, samt utbygging Allanengen - PS 30/19	1 000	30 000	100 000	480 000
Nordlandet B-skole - fasade og tak arbeid	1 350	0	0	0
Nordlandet B-skole - nytt varmeanlegg og distribusjonsnett	5 000	0	0	0
Allanengen B-skole - endring av rominndeling	500	0	0	0
Allanengen B-skole - generell oppussing	1 000	1 500	0	0
Sum investeringstiltak	13 450	36 500	100 000	480 000

Nye skoler

I økonomiplanperioden er det lagt inn investeringsmidler til finansiering av to nye skolebygg samt utbygging og renovering av Allanengen skole.

Kapasitet på skolene er tilpasset oppdaterte prognoser for elevtall som er lagt frem i oppdatert skolestrukturutredning.

- Plan for Allanengen er utvidelse av kapasitet til 350 elever gjennom renovering av eksisterende bygg samt utbygging. Det er prioritert å få realisert dette prosjektet tidlig i økonomiplanperioden.
- Plan for Dalabrekka/Gomalandet og Rensvik/Bjerkelund er to nybygg, begge med en kapasitet på 400 elever. Det er ønskelig å få bygget skolene rett etter hverandre hvorav minst én i løpet av økonomiplanperioden.

Både tidsplaner og investeringsbehov er foreløpige og usikre estimater.

Det er satt av midler til prosjektering i 2021. I løpet av utredning i 2021 vil både prioriteringsrekkefølge, tidsplan og investeringsbehov bli mer konkret.

Barnehager

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omhandler kommunen som barnehagemyndighet og omfatter:

- Barnehageeier og drift av 6 kommunale barnehager
- Tilskudd til 10 private barnehager
- Opplæringstjeneste med
 - spesialpedagogisk hjelp og minoritetsspråklig veileder til førskolebarn
 - logopedtjeneste til barn og voksne

Tjenesten gir et pedagogisk tilbud for barn under opplæringspliktig alder og legger til rette for at barn med spesielle behov får et tilfredsstillende utbytte av barnehageoppholdet. Som barnehagemyndighet er kommunen ansvarlig for godkjenning av barnehager, veiledning til og føre tilsyn med barnehagene, samordne opptak samt sikre barns lovfestede rett til barnehageplass etter barnehageloven. Kommunen har også ansvar for økonomisk likebehandling av kommunale og private barnehager.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
201 Førskole	1,00	8,63	7,92	3,73
211 Styrket tilbud førskolebarn	16,45	13,73	10,95	8,98
221 Førskolelokaler og skyss	6,38	2,28	-0,32	0,49
Sum	23,8	24,6	18,6	13,2

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for barnehage er 84 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 16 % mindre kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 23,8 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13. Det er hovedsakelig styrket tilbud førskolebarn som står for merforbruket, hvor kommunen bruker 16,45 mill. kroner mer enn K13 i 2019.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	181 354	181 354	181 354	181 354
Tidligere vedtatte tiltak				
Spareprosjektet 2020-2022	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum tidligere vedtatte tiltak	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	850	850	850	850
Revidert budsjett 18.06.20	-851	-851	-851	-851
SB 2021 - redusert pensjon til private	-802	-802	-802	-802
Økt foreldrebetaling	-640	-640	-640	-640
Nedleggelse Røsslyngveien barnehage	-310	-630	-630	-630
Redusert tilskudd til private (nedleggelse Røsslyngveien)	0	0	-330	-633
Reduksjon spes. ped.	-480	-1 730	-2 300	-2 300
Økte tilskudd til private barnehager	2 000	2 000	2 000	2 000
Konsekvensjustert ramme	-233	-1803	-2703	-3006

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Nye tiltak				
Generelt kutt på rammeområdet	-2 773	-1 203	-303	0
BS 17.12.20 - Røsslyngveien barnehage opprettholdes	310	630	630	630
BS 17.12.20 - Tilbakeført tilskudd til private barnehager	0	0	330	633
Sum nye tiltak	-2 463	-573	657	1 263
Ny ramme	177 658	176 978	177 308	177 611

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	194 288	196 025	192 969	192 289	192 619	192 922
Brutto driftsinntekter	-22 351	-14 671	-15 311	-15 311	-15 311	-15 311
Netto ramme	171 937	181 354	177 658	176 978	177 308	177 611

I handlingsplanen gjeldende for Barnehage og opplæringstjenesten er det tatt utgangspunkt i følgende forutsetninger:

- Noe nedgang i barnetall som medfører mindre etterspørsel etter barnehageplasser.
- Mer effektiv drift av kommunale barnehager som medfører lavere satser for tilskudd per plass i private barnehager.
- Nedlegging av Røsslyngveien barnehage.
- Nedgang i spesialpedagogisk behov, noe som medfører færre spesialpedagogiske assistenttimer i barnehagene, både i de kommunale og i de private.

Bystyret vedtok 17. desember 2020 å opprettholde Røsslyngveien barnehage.

Befolkningsutviklingen i aldersgruppen 0-5 år viser en svak nedgang i antall barn frem til 2025. De siste årene har barnehagene effektivisert sin drift ved å slå sammen mange små barnehager og bygge to store barnehager; Karihola og Nordlandet. I tillegg er Dale barnehage utvidet med fremtidsrettede og funksjonelle lokaler. Dale barnehage er for tiden halvfull og det foreslås derfor gjort noe med barnehagestrukturen slik at barnehagene blir fylt opp. Personaltettheten og pedagogtettheten i barnehagene er i henhold til lov om barnehager.

Når det gjelder spesialpedagogisk tilbud til barn i førskolealder, har vi igangsatt prosjektet «Tilpasset barnehagetilbud i et tverrfaglig perspektiv». Dette flerårige prosjektet er et samarbeidsprosjekt mellom barnehagene, opplæringstjenesten og PPT. Et av målene er å redusere behovet for selektive tiltak. Dette skal gjøres gjennom å videreutvikle grunnkvaliteten i barnehagene og det forebyggende arbeidet. I 2020 endret vi arbeidsoppgavene for spesialpedagogene i Opplæringstjenesten slik at de nå tilbringer mer av sin arbeidstid i den enkelte barnehage og bruker mindre tid til kjøring mellom barnehagene og kontorarbeid. Mange av barna som i dag mottar spesialpedagogisk hjelp har sammensatte vansker og store hjelpebehov. Flere av disse går over i skolen i løpet av noen år. Et større fokus på hva som gjøres og kan gjøres av tiltak innenfor det ordinære barnehagetilbudet kan føre til at færre barn må ha ekstra ressurser som assistent-/ spes.ped. timer. Veiledning som forebyggende tiltak vil bli vektlagt. Vi anslår at behovet for spes.ped. assistenter vil avta noe.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

Barn - familie - helse

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Interkommunal barneverntjeneste med
 - småbarnsteam
 - skoleteam
 - omsorg og ettervern
- Forebyggende helsetjenester for barn og unge med
 - helsestasjon for gravide, ungdom, foreldre og barn, samt tverrfaglig helsestasjon
 - skolehelsetjeneste
 - helsetjeneste for flyktninger
 - vaksinasjonskontor
 - fysioterapi for barn og unge
 - psykisk helsetjeneste for barn og familier

Tjenestene sikrer at barn og unge får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, bidrar til trygge oppvekstvilkår, fremmer psykisk og fysisk helse, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdommer og skade. Området organiserer også kommunens psykososiale kriseteam.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
232 Forebygging, skole- og helsestasjonstjeneste	4,04	5,13	5,3	2,77
244 Barneverntjeneste	2,18	3,77	-1,05	-1,79
251 Barneverntiltak i familien	0,1	-1,24	-0,27	-0,98
252 Barneverntiltak utenfor familien	1,92	-0,85	-2,2	-1,01
Sum	8,2	6,8	1,8	-1,0

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for barnevern er 105 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 5 % mer kostnadskrevende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 8,2 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	63 898	63 898	63 898	63 898
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatt tiltak økonomiplan	-220	-4 080	-4 080	-4 080
Sum tidligere vedtatte tiltak	-220	-4 080	-4 080	-4 080
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	362	362	362	362
Revidert budsjett 18.06.20	-704	-704	-704	-704
SB 2021 - Ettervern i barnevernet	113	113	113	113
Redusert stilling helsestasjonsmedarbeider	-460	-460	-460	-460
Reduserte utgifter tiltak utenfor hjemmet	-316	-316	-316	-316
Konsekvensjustert ramme	-1 005	-1 005	-1 005	-1 005
Nye tiltak				
Overført SLT-koordinator fra Kultur	430	430	430	430
Sum nye tiltak	430	430	430	430
Ny ramme	63 103	59 243	59 243	59 243

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	117 196	97 530	96 735	92 875	92 875	92 875
Brutto driftsinntekter	-35 500	-33 632	-33 632	-33 632	-33 632	-33 632
Netto ramme	81 696	63 898	63 103	59 243	59 243	59 243

Tiltak i barneverntjenesten skal reduseres som vist i handlingsplanen, da det internt opprettes et tiltaksteam som vil sikre gode tiltak og rask innsats, som igjen vil gi besparelse.

Vi overtar en del av tilsynsføreroppdragene som tidligere har vært plassert utenfor tjenesten, slik kan vi sikre god oppfølging av alle og reduserte utgifter knyttet til oppdragene.

Tjenesten har gått igjennom alle saker og avsluttet de som ikke lenger er aktive i tjenesten. Dette fører til at utbetalinger til disse avsluttes. Samtidig vil dette gi en overkommelig saksmengde for kontaktpersonene, noe som allerede nå har vist positiv effekt på nærværet i tjenesten og dermed gi mindre utgifter.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

HELSE OG OMSORG

Status og utfordringer

Status

Sektoren yter tjenester til innbyggere med behov for bistand til helse, pleie, omsorg og/eller sosial. I 2019 var det 1 319 personer som mottok hjemmebaserte tjenester. I 2020 er tilsvarende tall 1 537 personer. Vi driver 122 sykehjemsplasser, samtidig kjøper vi 16 sykehjemsplasser i nabokommuner. På Storhaugen helsehus har vi 35 plasser, dette inkluderer ø-hjelpsplasser som vi driver sammen med Averøy, Tingvoll og Gjemnes kommuner. Helsehuset driver i tillegg 8 ekstra plasser.

Vi har de siste årene, med bekymring, sett at sektorens kostnadsnivå ligger svært høyt i forhold til K13 kommuner i KOSTRA. En del av planarbeidet er å finne årsaken til dette og aller helst finne ut "hvor pengene lekker". Faktum er at Kristiansund kommune har flere tjenestemottakere per 1 000 innbyggere enn gjennomsnittet av K13 kommunene. Det er bare på antall med langtidsopphold i institusjon og antall personer som mottar omsorgslønn at vi ligger under gjennomsnittet. En indikator som enten kan bety at vi gir (for) mange tjenester til (for) mange mennesker, eller som viser at tjenestenivået er dimensjonert etter befolkningens helsetilstand. Vi ser også at vi ligger helt på gjennomsnittet på antall brukere per ansatt. Dette kan indikere at vi driver effektivt. Helhetlig plan for helse og omsorg vil besøke dette temaet grundig.

Utfordringer

Befolkningsframskrivingen for Kristiansund kommune viser at vi skal gå inn i en lang periode med betydelig flere eldre enn vi har i dag. Dette betyr økt press på kommunens helsetjenester. Vi er derfor nødt til å finne kostnadseffektive måter å drive med tjenesteproduksjon på. Dette forutsetter omstillingsvilje og -evne.

Arbeidet med å legge til rette for et aldersvennlig samfunn må prioriteres i alle deler av kommuneorganisasjonen slik at folk kan bo trygt i eget hjem så lenge som mulig. Vi må styrke innbyggernes mulighet til å ta ansvar for egen helse, trivsel og mestring. Dette innebærer at tjenestene våre skal understøtte den enkelte innbyggers egne ressurser. Vi må fortsette med digitalisering av tjenester, herunder også å ta i bruk velferdsteknologi. Vi må sørge for å bygge kompetanse i tråd med behovene vi møter i samfunnet. Vi må arbeide for å finne riktig balanse mellom tjenester som skal ytes i hjemmet og våre institusjonsbaserte tjenester.

Slik vil vi ha det

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke hovedmål innenfor hvert satsingsområde, som er særlig relevante for sektoren Helse og omsorg.

Satsingsområde	Relevante hovedmål for sektoren
Den varme byen	Vi har lagt til rette for god helse og livskvalitet for alle, uansett alder.
	Vi har et aldersvennlig samfunn.
	Vi har en inkluderende, rettferdig og god utdanning, og muligheter for livslang læring for alle.
	Vi har like muligheter for alle til tross for ulike forutsetninger.
Den kloke byen	Vi har et inkluderende, bærekraftig og seriøst arbeidsliv.
	Vi har gode tjenester og god service.
	Vi har styrket byen som regional motor gjennom handlekraftige og forpliktende partnerskap.
Den smarte byen	Vi har klima- og miljøperspektiv i alt vi gjør, og er pådriver for en samfunnsutvikling mot et lavutslippsamfunn.
	Vi har solid infrastruktur.
Den modige byen	Vi er en fremtidsrettet og inkluderende kommune.
	Vi er en foretrukket og innovativ samarbeidspartner.
Menneskelige ressurser	Vi er en attraktiv arbeidsgiver.
	Vi er en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon.
	Vi har fokus på kvalitet, og jobber kontinuerlig med forbedring av våre tjenester i henhold til krav.
Økonomi	Vi har økonomisk bærekraft i virksomheten.
	Vi har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.

Prioriteringer i perioden

Sektoren skal ferdigstille Helhetlig plan for helse og omsorg. Denne planen vil gi føringer/ strategier som viser hvordan vi skal møte utfordringer som følge av befolkningsframskrivingen.

Hverdagsmestring skal etableres som egen avdeling. Dette for å komme utfordringene med alle uønskede sykehusinnleggelser og alle våre utskrivningsklare pasienter til livs.

Vi må utvikle og forankre hvor mange flere sykehjemsplasser vi vil ha bruk for, og vi må finne gode løsninger for finansiering av et nytt sykehjem. Arbeidet må ses i sammenheng med tomtepolitikk, boligpolitikk og andre løsninger som kan bidra til at behovet for institusjonsplasser blir minst mulig.

Vi blir nødt til å prioritere eldreomsorgen. Dette innebærer at vi reduserer i tilbudet til yngre brukere. Tiltakene vil virke dramatiske, men lykkes vi med strategiene i Leve hele livet, vil grepene som blir gjort komme alle aldersgrupper til gode.

Målsetningene i kvalitetsreformen Leve hele livet skal være ledende for alle våre valg og prioriteringer. I tillegg til et bredt engasjement i hele kommuneorganisasjonen for å utvikle et aldersvennlig samfunn, innebærer dette følgende innsatsområder:

1. Muligheten til å velge - Leve hele livet er en reform for større valgfrihet (hvem, hva, hvordan og når). Målet er økt aktivitet, gode opplevelser og fellesskap.
2. Matglede for de eldre - Leve hele livet er en reform for større matglede, enten du bor hjemme eller du er på sykehjem. Måltidet skal være en begivenhet, det skal legges til rette for flere måltider gjennom døgnet og vi skal sikre god ernæring.
3. De eldres helse- og omsorgstjeneste - Det viktigste spørsmålet er; Hva er viktig for deg? Reformen skal gi trygghet for å få hjelp når en trenger det.
4. Pårørendeomsorg - Leve hele livet er en reform for pårørende. Den skal vise omsorg for de som yter omsorg, ta vare på de nærmeste slik at de ikke sliter seg ut.
5. Alternative arbeidsordninger - Leve hele livet er en reform for alle som gjør jobben i helse og omsorg. Den skal inspirere til å ta i bruk ny teknologi, nye metoder og løsninger. Reformen skal utfordre til å organisere slik at det blir større kontinuitet i tilbudet.

Vi skal innta en proaktiv rolle i utvikling av SNR Kristiansund.

Vi skal bidra innen klima og miljø blant annet gjennom bruk av elbiler, og tilstrebe å redusere forbruket av plast i tjenestene.

Fellestjenester helse og omsorg

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Tildeling og koordinering av vedtaksbaserte tjenester innenfor helse og omsorg
- Tildeling av kommunale tilrettelagte boliger
- Kostnader til utskrivningsklare pasienter
- Kjøp av sykehjemsplasser i andre kommuner
- Responssenter med
 - responsteam
 - utviklingssenter for sykehjem og hjemmebaserte tjenester (USHT)

Tjenesten sikrer at kommunens innbyggere får nødvendig hjelp når det trengs og med en kvalitet som er innenfor rammen av gjeldene bestemmelser. Tjenesten ivaretar også kommunens og spesialisthelsetjenestens ansvar for individuell plan og koordinator. Responssenteret er stedet som tar imot og svarer på varsler fra digitale og trygghetsskapende løsninger.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	20 983	20 983	20 983	20 983
Tidligere vedtatte tiltak				
Utskrivningsklare pasienter	-8 925	-8 925	-8 925	-8 925
RRO budsjett flytting fra tidligere Helseinnovasjonssenteret	4 500	4 500	4 500	4 500
Sum tidligere vedtatte tiltak	-4 425	-4 425	-4 425	-4 425
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	91	91	91	91
Generelt kutt	-309	-309	-309	-309
Konsekvensjustert ramme	-218	-218	-218	-218
Nye tiltak				
Overført 50 % stilling fra Psykisk helse og rus	348	348	348	348
Helseplattformen	0	1 000	5 000	5 000
Overført fra Bo og habilitering til utskrivningsklare pasienter	15 000	15 000	15 000	15 000
Sum nye tiltak	15 348	16 348	20 348	20 348
Ny ramme	31 688	32 688	36 688	36 688

(tall i tusen)	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan		
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	13 259	42 318	39 512	39 512	39 512	39 512
Brutto driftsinntekter	-2 237	-16 835	-7 824	-7 824	-7 824	-7 824
Netto ramme	11 022	25 483	31 688	31 688	31 688	31 688

Tidligere budsjett til utskrivningsklare pasienter og kjøp av sykehjemsplasser i andre kommuner blir trukket ut i tråd med gjeldene økonomiplan, samtidig som 15 mill. kroner blir overført fra Bo og habilitering for å ha et realistisk budsjett til det formålet framover.

Det er satt av midler til Helseplattformen, både i drift og investering, til felles journalsystem med sykehus og fastleger. Se for øvrig omtale under investeringer.

Det blir overført oppgaver og budsjett tilsvarende 50 % stilling fra Psykisk helse og rus.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024
Helseplattformen	1 500	7 000	15 000	1 000
Velferdsteknologiske tiltak	1 500	1 500	1 500	1 500
Øvre Enggate 8b – generell oppussing psykisk helse	450	0	0	0
Sum investeringstiltak	3 450	8 500	16 500	2 500

Helseplattformen

Helseplattformen er navnet på ny, felles journalløsning i midtnorske sykehus, kommuner, fastleger og private aktører. Målet er en mer sammenhengende helsetjeneste for pasienter og ansatte i hele regionen. Det er lagt inn 24,5 mill. kroner i investeringsmidler de neste fire årene i forbindelse med denne journalløsningen.

Velferdsteknologi

Det er forslått bevilgning til investering i velferdsteknologiske tiltak som sees i sammenheng med reduksjonene i driftsbudsjettene.

Sykehjem

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- 4 sykehjem med langtidsplasser som omfatter
 - somatiske avdelinger
 - bofellesskap, skjermede avdelinger og én skjermet og forsterket avdeling for personer med demens
 - omsorgssenter
- Støttetjenester til andre enheter og direkte til befolkningen innenfor
 - kjøkken og hjemmelevert mat
 - vaskeri
 - transport
 - hjelpemiddelformidling

Tjenesten gir et variert pleie- og omsorgstilbud innenfor rammen av gjeldende lovverk, tilpasset den enkelte pasients sykdom og livssituasjon, med fokus på livskvalitet, aktivitet, ernæring, trivsel, respekt og medbestemmelse.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	16,63	38,76	22,46	12,95
261 Botilbud i institusjon	1,46	-6,2	1,61	-3,19
Sum	18,1	32,6	24,1	9,8

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for pleie, omsorg og botilbud i institusjon er 107 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 7 % mer kostnadskrevenende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 18,1 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	110 087	110 087	110 087	110 087
Tidligere vedtatte tiltak				
Drift Barmannhaugen 2 etg.	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Utsatt igangsetting Rokilde - tilbakeføring av reduksjon 2020	7 500	7 500	7 500	7 500
Sum tidligere vedtatte tiltak	4 500	4 500	4 500	4 500
Konsekvensjusteringer				
Roligheten drift - ramme overført fra hjemmetjenesten	8 975	8 975	8 975	8 975
Lønnsoppgjør	899	899	899	899
Konsekvensjustert ramme	9 874	9 874	9 874	9 874
Nye tiltak				
Drift nye sykehjemsplasser	0	0	0	22 300
Omorganisering kjøkken og vaskeri	-350	-350	-350	-350
Støttetjeneste kutt 0,5 årsverk	-300	-300	-300	-300
Omorganisering av sykepleiere, overført ramme fra Psykisk helse og rus	3 000	3 000	3 000	3 000
Generelt kutt	-1 603	-1 603	-1 603	-1 603
Sum nye tiltak	747	747	747	23 047
Ny ramme	125 208	125 208	125 208	147 508

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	147 330	139 552	154 323	154 323	154 323	176 623
Brutto driftsinntekter	-33 313	-29 465	-29 115	-29 115	-29 115	-29 115
Netto ramme	114 017	110 087	125 208	125 208	125 208	147 508

I gjeldene økonomiplan er det vedtatt kapasitetsutvidelse med 50 nye sykehjemsplasser. Halvårseffekten av driften av de nye plassene er foreløpig beregnet til netto 22,3 mill. kroner, som er satt av i 2024. Driften vil bli beregnet endelig når konsept og valg av alternativ er klart.

Driften av Roligheten ble overført fra Hjemmetjenester til Sykehjem tidligere i 2020, og legges inn framover med nærmere 9 mill. kroner årlig.

I forrige økonomiplan lå det en forutsetning om avvikling av plasser tilsvarende reduksjon på 3 mill. kroner. Det er ikke realistisk å få til en reduksjon på antall plasser slik situasjonen er nå, og enheten blir derfor styrket med 3 mill. kroner for å opprettholde antall plasser. Styrkingen finansieres ved å overføre midler fra Psykisk helse og rus.

Generelt kutt på 1,6 mill. kroner innebærer generell organisasjonsutvikling med vekt på grunnbemanning.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Barmannhaugen - brannsikkerhet og ny bruk	16 400	8 200	9 700	0
Sykesignalanlegg	1 000	0	0	0
Nytt sykehjem/flere sykehjemsplasser – bystyrevedtak 30/19	10 000	30 000	160 000	200 000
Nytt sykehjem/flere sykehjemsplasser - tilskudd	0	0	-40 000	-60 000
Barmannhaugen - 17 nye parkeringsplasser i bakgård	750	0	0	0
Sum investeringstiltak	28 150	38 200	129 700	140 000

Barmannhaugen – brannsikkerhet og ny bruk

Barmannhaugen er både en stor og sentral del i tjenestetilbudet, med både utleieleiligheter, omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Bygget ble tatt i bruk i 1976 og har nå behov for større oppgraderinger og renoveringsarbeid for å imøtekomme spesielt krav om brannsikkerhet, men også tiltak for å ivareta bygget og bomiljø for brukerne.

Sykesignalanlegg

Sykesignalanleggene er en kritisk del i sykehjemmene. Det har vært utfordringer med ut-daterte anlegg, og disse skiftes ut etter plan for å ivareta driftssikkerheten.

Nytt sykehjem

Nytt sykehjem kom inn i økonomiplanen etter initiativ fra bystyret desember 2019. Rådmannen arbeider for å finansiere et nytt sykehjem innenfor rammen av 400 mill. kroner. Prosjektet er kun på planleggingsstadiet, og beløpene i økonomiplanen er estimerer som vi endre seg og må revideres når prosjekteringen starter.

Hjemmetjenester

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- 6 roder/avdelinger
- Bofelleskap for heldøgns pleie- og omsorgstjenester

Tjenesten bidrar til at kommunens innbyggere kan bo hjemme så lenge som mulig til tross for sykdom, funksjonshemming eller alderdomssvekkelse. Tjenesten yter bistand innen hjemmesykepleie, hjemmehjelp, BPA - brukerstyrt personlig assistanse, PA - personlig assistanse, trygghetsalarmer, hjelpemidler, matombringing. I tillegg har tjenesten en kreftkoordinator som koordinerer et frivillig og profesjonelt tilbud til alvorlig syke pasienter, og en demenskoordinator som koordinerer et frivillig og profesjonelt tilbud til pasienter med en demensdiagnose.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
254 Pleie, omsorg, hjelp i hjemmet	63,48	76,86	64,65	44,22
Sum	63,48	76,86	64,65	44,22

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for pleie og omsorg i hjemmet er 107 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 7 % mer kostnadskrevennde å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 63,5 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	127 271	127 271	127 271	127 271
Tidligere vedtatte tiltak				
Spareprosjektet 2020-2022	-2 666	-2 666	-2 666	-2 666
Vedtatt i øk. plan 19-22	2 666	5 333	5 333	5 333
Sykepleierteam	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Drift Roligheten flyttes til Rokilde	.1 050	-1 050	-1 050	-1 050
Generell org. utvikling distrikt/rode/turnus	-350	-350	-350	-350
Ytterligere reduksjon vedtakstimer 100 timer/uke	0	-1 750	-1 750	-1 750
Sum tidligere vedtatte tiltak	-1 900	-1 483	-1 483	-1 483
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	899	899	899	899
Roligheten drift - ramme overført fra hjemmetjenesten	-8 975	-8 975	-8 975	-8 975
Konsekvensjustert ramme	-8 059	-8 059	-8 059	-8 059
Nye tiltak				
Rode 7 samlokalisering i Bedriftsveien	-162	-162	-162	-162
Generelt kutt, lavere rammeoverføring	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Sum nye tiltak	-2 462	-2 462	-2 462	-2 462
Ny ramme	114 850	115 267	115 267	115 267

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	148 477	129 742	117 072	117 489	117 489	117 489
Brutto driftsinntekter	-12 637	-2 471	-2 222	-2 222	-2 222	-2 222
Netto ramme	135 839	127 271	114 850	115 267	115 267	115 267

Tiltakene fra gjeldene økonomiplan er lagt til grunn for enheten. Driften av Roligheten som tidligere har vært organisert under Hjemmetjenesten, er overført til Sykehjem, med nærmere 9 mill. kroner, jf. tidligere sak til bystyret i år.

Det er lagt til grunn effektivisering på nærmere 2,5 mill. kroner, som blant annet tas ut ved samlokalisering av rode 7 i Bedriftsveien.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Fredrik Selmers gt. 1-3-5	25 800	51 700	0	0
Fredrik Selmers gt. 1-3-5 - husbanktilskudd	-9 000	-18 000	0	0
Clausensgate 7 - ombygging fyrrom	4 000	0	0	0
Barmanhaugen - sammenslåing og oppgradering til 30 nye omsorgsboliger	0	300	5 250	5 250
Sum investeringstiltak	20 800	34 000	5 250	5 250

Fredrik Selmers gate 1-3-5

Tiltaket er en forskuttering av strategi for boligpolitikk som vil komme i Helhetlig plan for helse og omsorg. Dette er planlagt å bli et bygg med omsorgsboliger for eldre, med ulike fasiliteter og fellesareal. Plasseringen i gangavstand fra Hjemmetjenestens lokaler på Barmanhaugen er ideell. Tomten kan utnyttes slik at det blir plass til 6 omsorgsboliger per etasje, og Eiendomsdrift er i gang med å undersøke om det kan bygges i 3 etasjer.

Barmanhaugen, sammenslåing og oppgradering til 30 nye omsorgsboliger

Det foreslås investeringsmidler til ombygging, sammenslåing og oppgradering av botilbudet til 30 nye omsorgsboliger med fellesareal. Eksisterende leiligheter skal slås sammen og "løftes" opp til omsorgsboligstandard. Dette gjelder 4, 5 og 6 etasje ved Barmanhaugen. Det er planlagt 10 omsorgsboliger og ett fellesareal i hver etasje.

Prosjektet henger sammen med og er en videreføring av et prosjekt som allerede er i gang - Brannsikkerhet og ny bruk ved Barmanhaugen.

Psykisk helse og rus

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Hjemmebaserte tjenester og oppfølging
- Innsatsteam, rehabiliterende team og oppfølgingsteam
- Forebyggende innsats
- 2 bofellesskap
- Aktiviseringstilbud og lavterskeltiltak til målgruppen for psykisk helse og rus

Tjenesten sikrer et godt omsorgs- og behandlingstilbud til mennesker i en vanskelig livssituasjon gjennom råd og veiledning, samt adekvate helsetjenester til mennesker med psykiske lidelser, vansker og/eller ruslidelser.

Styringsdata

Rammeområdet føres i hovedsak på funksjon 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende. Styringsdata er oppgitt og analysert under rammeområde for hjemmetjenester.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	38 881	38 881	38 881	38 881
Tidligere vedtatte tiltak				
-	-	-	-	-
Sum tidligere vedtatte tiltak	-	-	-	-
Konsekvensjusteringer				
Konsekvensjustert ramme	-	-	-	-
Nye tiltak				
Lønnsoppgjør	536	536	536	536
Revidert budsjett 18.06.20	-916	-916	-916	-916
Forslag reduksjon, lavere rammeoverføring	-472	-472	-472	-472
Overført ramme til sykehjem	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
Overført 50% saksbehandler stilling til tildeling og koordinering	-348	-348	-348	-348
SB 2021 - Satsning på barn og unges psykiske helse	439	439	439	439
Sum nye tiltak	-3 761	-3 761	-3 761	-3 761
Ny ramme	35 120	35 120	35 120	35 120

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	68 082	50 007	50 963	50 963	50 963	50 963
Brutto driftsinntekter	-19 954	-11 126	-15 843	-15 843	-15 843	-15 843
Netto ramme	48 128	38 881	35 120	35 120	35 120	35 120

Rådmannen har valgt å redusere enhetens ramme med 3 mill. kroner til fordel for sykehjem.

Enheten er i en omstillingsprosess med drøftingsmøter i forbindelse med avvikling av P. Bendiksens gt. 39. Åtte årsverk overføres til andre ansvar sammen med brukere. Tre nattevaktstillinger utgår i sin helhet. Psykiatrisk hjemmetjeneste og rustjeneste avvikler turnusarbeid og tjenesten går over til/tilbake til arbeid i ordinær kontortid.

Ressurs tilsvarende 50 % stilling overføres fra enheten til Tildeling og koordinering. Ansvarsporteføljen flyttes med.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

Velferd

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Sosialtjeneste
- Flyktning- og innvandrertjeneste

Sosialtjenesten utøver en helhetlig og effektiv arbeids- og velferdsforvaltning som skal bidra til bred deltagelse i arbeid og samfunn, og økonomisk trygghet for den enkelte. Flyktning- og innvandrertjenesten har koordineringsansvar for flyktninger som bosettes i Kristiansund.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	6,99	6,39	3,25	-0,44
243 Tilbud til personer med rusproblemer	-8,18	-4,84	-5,28	-5,08
281 Økonomisk sosialhjelp	-10	-3,21	-6,01	-6,72
Sum	-11,2	-1,7	-8	-12,2

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for sosiale tjenester er 108 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 8 % mer kostnadskrevenende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et lavere utgiftsnivå med 11,2 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	56 639	56 639	56 639	56 639
Tidligere vedtatte tiltak				
FLINT - Redusert bosetting og aktivitet	-6 100	-9 100	-11 400	-11 400
Sum tidligere vedtatte tiltak	-6 100	-9 100	-11 400	-11 400
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	247	247	247	247
Revidert budsjett 18.06.20	-916	-916	-916	-916
Konsekvensjustert ramme	-669	-669	-669	-669
Nye tiltak				
Generelt kutt - nedbemanning	-688	-688	-688	-688
Sum nye tiltak	-688	-688	-688	-688
Ny ramme	49 182	46 182	43 882	43 882

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	75 177	61 941	53 346	51 015	48 715	48 715
Brutto driftsinntekter	-7 857	-5 302	-4 163	-4 163	-4 163	-4 163
Netto ramme	67 320	56 639	49 182	46 182	43 882	43 882

Det legges til grunn fortsatt nedskalering av flyktning- og integreringsarbeidet etter rammene i gjeldene økonomiplan. Hovedårsaken til nedskaleringen ligger i forventet færre bosettinger av flyktninger framover, enn i tidligere år. De som bosettes følger et program, med tilhørende inntekter, på inntil 5 år og det er satt av midler til å ivareta forpliktelsene for en integreringsarbeidet.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

Bo og habilitering

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Botilbud med døgnkontinuerlige tjenester
- Dag- og arbeidstilbud
- Avlastning for barn og voksne
- Institusjon barnebolig
- Støttekontaktordning
- BPA - brukerstyrt personlig assistanse

Tjenesten gir tilrettelagt tilbud etter enkeltvedtak til personer med utviklingshemming og/eller funksjonshemming eller som av andre årsaker, har behov for bistand i bolig eller ved arbeidstilbud/fritidstilbud. Tjenesten skal bidra til en meningsfull hverdag med å bevare sosialt nettverk, mulighet til yrkesaktivitet, og opplevelse av trygghet og mestring.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
234 Aktivisering eldre og funksjonshemmede	3,81	12,83	7,38	1,10
Sum	3,81	12,83	7,38	1,10

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområde med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for aktivisering eldre og funksjonshemmede er 107 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 7 % mer kostnadskrevennde å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et høyere utgiftsnivå med 3,8 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett	Økonomiplan		
	2021	2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	162 711	162 711	162 711	162 711
Tidligere vedtatte tiltak				
Samle satellitter i Roligheten	-1 050	-1 050	-1 050	-1 050
Ytterligere reduksjon vedtakstimer 100 timer/uke	0	-1 750	-1 750	-1 750
Sum tidligere vedtatte tiltak	-1 050	-2 800	-2 800	-2 800
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	1 648	1 648	1 648	1 648
Konsekvensjustert ramme	1 648	1 648	1 648	1 648
Nye tiltak				
SB 2021 - satsning aktivitetstilbud til barn og unge	436	436	436	436
Effektivisering turnus, jf. ekstern gjennomgang	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Gjennomgang BPA vedtak	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Gjennomgang vedtak støttekontakt tilbud for brukere i heldøgnsbolig	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Samlokalisering Rena bruk og Dale dagsenter	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Generelt kutt	-3 292	-3 292	-3 292	-3 292
SB 2021 - høyere egenandel ressurskrevende tjenestemottakere	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum nye tiltak	-15 456	-15 456	-15 456	-15 456
Ny ramme	147 853	146 103	146 103	146 103

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	210 186	198 548	181 166	179 416	179 416	179 416
Brutto driftsinntekter	-41 734	-35 837	-33 313	-33 313	-33 313	-33 313
Netto ramme	166 451	162 711	147 853	146 103	146 103	146 103

Det har blitt arbeidet med gjennomgang for effektivisering av turnuser, med blant annet en ekstern gjennomgang, der rapporten har pekt på mulighetsrommet som ligger i nye turnuser. Hovedtrekket i arbeidet er å effektivisere tiden som ikke brukes direkte på bruker. I tillegg peker rapporten på mulighetene som ligger i samordning av tjenestene som det vil bli arbeidet med over tid.

Effektiviseringsgevinsten blir overført til Fellestjenester for helse og omsorg for å styrke budsjettet for utskrivningsklare pasienter og kjøp av sykehjemsplasser i andre kommuner med totalt 15 mill. kroner.

I statsbudsjettet er det fremmet forslag om høyere egenandel for ressurskrevende tjenestemottakere. Rammeområdet kompenseres med 2 mill. kroner for dette.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Avlastningstilbud Sommerro - 9 boliger	63 500	0	0	0
Avlastningstilbud Sommerro - tilskudd 9 boliger	-20 300	0	0	0
Sommerro barnebolig i tilknytning til avlastningstilbud	5 000	5 000	0	
Sum investeringstiltak	48 800	5 000	0	0

Avlastningstilbud Sommerro - 9 boliger

Prosjektet "Samlokalisering avlastningstilbud Sommerro" gjelder bygging av 9 avlastningsboliger i Østerveien 4, inkludert kontorer og fellesarealer. Prosjektet har en total budsjettamme på 76,5 mill. kroner, fordelt på årene 2018 til 2021. Anbud for totalentreprisen er kommet inn. Prosjektleder jobber sammen med brukerne for å redusere arealet i bygget og lage nye plantegninger, for å greie å holde de rammer som er satt.

Sommerro barnebolig i tilknytning til avlastningstilbud

Det er i forbindelse med pågående anbudskonkurranse ved Sommerro prosjektet spilt inn som et ekstra element at tilbyderne skal oppgi opsjonspris for to barneboliger i tilknytning til bygget. Dette er et viktig tiltak for å muliggjøre en effektivisering av tjenestene innenfor Bo og habilitering, ved at man samler flere enheter i ett bygg. Budsjettbehovet for dette tiltaket er estimert til ca. 10 mill. kroner. Deler av bygget vil kunne finansieres ved salg av eksisterende barneboliger i kommunen, men dette vil ikke bli gjennomført før nye boliger står ferdige.

Storhaugen helsehus

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Døgntilbud
 - korttidsplasser for utredning og behandling
 - spesialiserte korttidsplasser innen rehabilitering og palliasjon
 - interkommunalt øyeblikkelig hjelp døgntilbud
- Legetjeneste
 - kommunelege som administrerer fastlege, legevakt og kommunale legeoppgaver
 - interkommunal legevakt
- Forebyggende og rehabiliterende tjenester
 - regional utviklingssentral for friskliv og mestring
 - ergo- og fysioterapitjenester for voksne
 - fysioterapeuter med driftsavtale
 - dagtilbud
 - miljøarbeidertjeneste
- Kommunepsykologer

Helsehuset er et kommunalt kompetansesenter og leverer tjenester som understøtter innbyggernes evne til hverdagsmestring og selvstendighet, akuttmedisinske tjenester, samt tjenester ved livets slutt. Helsehuset tilbyr tjenester for innbyggere i alle aldersgrupper og på alle nivåer i omsorgstrappen.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
233 Forebyggende arbeid, helse og sosial	-3,79	-0,68	-1,37	-2,11
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	-8,64	-6,42	-4,77	-16,90
Sum	-12,4	-7,1	-6,1	-19

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområdet med kommunegruppe 13 (K13).

Beregnet utgiftsindeks for kommunehelse er 95,6 % av landsgjennomsnittet. Det betyr at kommunen er beregnet til være 4,4 % mindre kostnadskrevenende å drive enn landsgjennomsnittet. Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene hadde et lavere utgiftsnivå med 12,4 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	97 195	97 195	97 195	97 195
Tidligere vedtatte tiltak				
-	-	-	-	-
Sum tidligere vedtatte tiltak	-	-	-	-
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	545	545	545	545
Konsekvensjustert ramme	545	545	545	545
Nye tiltak				
SB 2020 - endring basistilskudd til fastleger	1 757	1 757	1 757	1 757
Reduksjon 0,2 årsverk legetjeneste/sykehjem	-260	-260	-260	-260
Vakant årsverk, arbeider med permanent kutt 2022	-657	-657	-657	-657
Budsjettert for høy pensjonskostnad 2020, nedtrekk til faktisk pensjonskostnad 2021	-1 179	-1 179	-1 179	-1 179
Sum nye tiltak	-339	-339	-339	-339
Ny ramme	97 401	97 401	97 401	97 401

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	116 055	113 674	112 478	112 478	112 478	112 478
Brutto driftsinntekter	-25 059	-16 479	-15 077	-15 077	-15 077	-15 077
Netto ramme	90 996	97 195	97 401	97 401	97 401	97 401

Enheten har et effektiviseringskrav tilsvarende 2,096 mill. kroner sammenlignet med 2020. 1,179 mill. kroner dekkes inn som følge av systemfeil i tidligere beregnet pensjon. Gjenstående utfordring for enheten er kutt tilsvarende kroner 920 000.

Enheten har som følge av de siste års budsjettreduksjoner omorganisert og utnyttet potensialet for effektivisering innen alle 18 tjenesteområder. Eksempler på dette er omorganisering av døgndrift, samlokalisering av dagtilbud, endring til kommunalt ansatte leger, inntektsfinansiert fysioterapi og etablering av frivillighet innen helse. Det er gjennomført tjenesteproduksjon innen fysioterapi, ergoterapi, dagaktivitetstilbud til eldre, eldresenter, samt i administrasjon/ledelse av enheten. Ytterligere budsjettreduksjon kan ikke gjennomføres uten tilsvarende kutt i tjenester.

Enheten har nå fått ansvar for å etablere kommunens hverdagsmestringssatsing. Det er ikke satt av økonomiske midler til dreiningen og enheten kan derfor ikke kutte i ressurser som strider med denne satsingen. Kommunalsjefen har kommet med en klar bestilling på at tjenester til eldre skal prioriteres.

Tiltakene er da som følger:

Budsjettert for høy pensjonskostnad i 2020, nedtrekk til faktisk kostnad i 2021. Ingen konsekvenser for tjenestene.

Reduksjon 0,2 årsverk legetjeneste i sykehjem, tilsvarer kroner 260 000. Konsekvensen er at det blir færre legetimer per pasient i sykehjem. Gjenværende leger vil måtte ta ansvar for flere pasienter enn i dag. Reduksjonen er ikke ønskelig da det rapporteres om økende grad av somatisk sykdom og kognitiv svikt/demens. Samtidig viser KOSTRA at vi ligger høyere i legeressurs enn sammenlignbare kommuner i kommunegruppe 13. Det gjennomføres ROS-analyse til tiltaket.

Vakant årsverk, arbeider med å finne permanent tiltak gjennom året. Konsekvens er reduksjon i tjenestenivå. For å komme i land med omstillingen, velger man nå å holde årsverk vakante (ved fravær, permisjoner med videre) framfor å gjennomføre en permanent reduksjon.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

TEKNISK OG KULTUR

Status og utfordringer

Sektoren leverer tjenester som alle kommunen innbyggere benytter seg av. Noen av disse tjenestene tas nok som selvfølgelige, som leveranse av vann, avløpstjenester og vedlikehold av vei og friluftsområder.

Vedtatte tiltak i hovedplan for avløp og vannmiljø gjennomføres fortløpende, for å oppfylle nye og strengere krav til avløpsrensing. Her er renseanlegget på Hagelin satt i drift og oppfyller rensekravene godt. Overføringssystemene fra bydelene Innlandet, Kirkelandet og Goma til renseanlegget er gjennomført. Nordlandet arbeides det fremdeles med. Også handlingsdelen og prosjektene i vedtatt hovedplan for vannforsyning er fortsatt aktuelle. Her vil fornying av ledningsnett være en oppgave i uoverskuelig framtid. Demningen på Bolgavannet, som er kommunens krisevannkilde, gjennomgår en stor renovering og får oppgradert levetid. Fastsatte kvalitetskrav for vann og avløp er opprettholdt og godt innenfor kravene.

Kommunen har over 200 000 kvadratmeter med formålsbygg som skoler og barnehager samt 700 andre boliger, hvorav 320 er omsorgsboliger. Eiendomsdrift forvalter og vedlikeholder kommunale bygg og har blant annet 180-190 inn- og utflyttinger med tilhørende behov for oppussing i løpet av ett år.

Brann og redning, som inngår i et samarbeid med tre av nabokommunene, har på et normalår over 450 blålysoppdrag i Kristiansund og omlag 200 andre hasteoppdrag. De tre andre kommunene har omlag 120-130 oppdrag, som koordineres og ledes fra Kristiansund.

Kulturenheten sørger for å opprettholde et godt og mangfoldig tilbud innen kultur og idrett. Det er tilrettelagt anlegg og arbeides med nye anlegg som skal sikre god tilgang for både topp- og breddeidrett og kulturoplevelser.

Plan og byggesak opplever et stort trykk i antall byggesaker og reguleringsplaner. De skal fortsatt gjennomføre en smidig, rask, forutsigbar og korrekt saksbehandling og veiledning. Arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA) følger planlagt fremdrift.

Det arbeides godt i enhetene innenfor sektoren. Det leveres gode tjenester selv med knappe ressurser og utfordringer med et planverk, som kan være av eldre årgang og ikke foreligger i digitalisert form.

Byen står foran store og spennende utviklingsprosjekter de neste fire årene. Samtidig er de økonomiske ramme redusert til et minimum og antall administrativ personell/rådgivere er vesentlig redusert. Ny utvikling og drift må finansieres innenfor dagens rammer. Kommunens ambisjoner forutsettes derfor redusert tilsvarende og god forvaltning av arbeidsgiverrollen blir stadig viktigere.

Estetikk, energiøkonomisering og miljøtiltak vektlegges i planlegging av nye offentlige bygg. Eiendomsstrategien for kommunens formålsbygg implementeres og det skal utarbeides en langsiktig forvaltningsplan for å sikre en god eiendomsforvaltning, herunder handlingsplaner for vedlikehold.

Det gjennomføres tilfredsstillende drift og vedlikehold av veianlegg, parker, friområder, kommunale lekeplasser og turområder i forhold til gitt ramme. Det er viktig at tidligere investeringer i anlegg, bygningsmasse og annen infrastruktur blir fulgt opp med tilstrekkelig drift og vedlikehold slik at verdiene ikke blir unødig forringet og skaper et etterslep på vedlikehold.

Det er utarbeidet detaljering av planer knyttet til realisering av nytt opera- og kulturhus, samt bygging av Atlanten stadion. Kommunen vil bidra til å opprettholde et godt og mangfoldig tilbud innen kultur og idrett gjennom riktig fordeling av midler og sikring av tilgang til anlegg for både topp og bredde i henhold til vedtatte politiske vedtak. I den forbindelse vil kulturenheten jobbe frem et nytt overordnet planverk, samt kommunikasjonsstrategi for hele fagområdet.

I tillegg til nytt opera- og kulturhus, er planlegging av ny brannstasjon og nytt bygg for funksjonshemmede på trappene.

Slik vil vi ha det

Alle tjenesteområder har ansvar for å følge opp satsingsområdene i kommuneplanen. Tabellen under viser hvilke hovedmål innenfor hvert satsingsområde, som er særlig relevante for sektoren Teknisk og kultur.

Satsingsområde	Relevante hovedmål for sektoren
Den varme byen	Vi har lagt til rette for god helse og livskvalitet for alle, uansett alder.
	Vi har et aldersvennlig samfunn.
	Vi har en trygg by som er tilgjengelig for alle.
Den kloke byen	Vi har et inkluderende, bærekraftig og seriøst arbeidsliv.
	Vi har gode tjenester og god service.
	Vi har styrket byen som regional motor gjennom handlekraftige og forpliktende partnerskap.
Den smarte byen	Vi har klima- og miljøperspektiv i alt vi gjør, og er pådriver for en samfunnsutvikling mot et lavutslippsamfunn.
	Vi har redusert konsekvensene av klimaendringen som skjer.
	Vi har bevart våre marine ressurser og bruker havet på en måte som fremmer våre naturgitte forutsetninger og utvikling.
	Vi har tatt vare på og videreutviklet Kristiansunds bygningsmessige særpreg og identitet.
	Vi har solid infrastruktur.
Den modige byen	Vi er en fremtidsrettet og inkluderende kommune.
	Vi er en foretrukket og innovativ samarbeidspartner.
	Vi tar i bruk gullet i vår egen bakgård.
Menneskelige ressurser	Vi er en attraktiv arbeidsgiver.
	Vi er en fremtidsrettet og fleksibel organisasjon.
	Vi har fokus på kvalitet, og jobber kontinuerlig med forbedring av våre tjenester i henhold til krav.
Økonomi	Vi har økonomisk bærekraft i virksomheten.
	Vi har god økonomistyring og effektiv tjenesteproduksjon.

Prioriteringer i perioden

Arbeidet med kommuneplanens arealdel (KPA 2020-2032) er prioritert. Planen er et viktig styringsverktøy for utviklingen av arealer i kommunen. Her fremkommer det arealer avsatt til næring, men planen er også svært viktig for å ivareta miljø og grønne områder. Når arealdelen er på plass bør arbeidet med modernisering, det vil si revisjon, av gamle planer må iverksettes. Vi har planer fra 1950 som fremdeles er gjeldende og som ikke dekker dagens behov. Digitalisering av alle planer og behandlingsprosesser er et stort prosjekt og ønskes igangsatt i perioden.

Sektoren må bidra i utviklingen av et aldersvennlig samfunn med flere tilpassede boliger for gruppen og fornying av boligmasse som allerede er eid av kommunen. Dette gjøres gjennom planlegging av nye boliger, kjøp og salg av eiendommer og reduksjon av vedlikeholdsetterslep på allerede kommunalt eide boliger.

Alle anskaffelser av boliger og nybygg skal ha fokus på bærekraft og vurderinger opp mot klima og miljø. Her er ny brannstasjon på Goma et godt eksempel med utstrakt bruk av massiv tre. Stasjonen plassering på Goma vil også bidra i bydelsutviklingen og prioriteres høyt. Målet er fremdeles at vi skal få en ny brannstasjon, som er velegnet for formålet, innenfor vedtatt ramme og med riktige prioriteringer for energiforbruk og miljøkrav.

Vei og parktjenester er en tjeneste som er sterkt utfordret. Her er det nødvendig å tilrettelegge for at tjenesten fortsatt skal levere godt både i sommer og vinterhalvåret. Tjenesten er svært dyktig til å vedlikeholde de grønne friområdene i byen og dette er fortsatt et prioritert område for Kommunalteknikk.

Tekniske tjenester har mange tilsyn fra El-tilsynet, Arbeidstilsynet, Sivilforsvaret gjennom året. Alle slike myndighetspålegg må lukkes rettidig og prioriteres.

Det største prosjektet for kulturenheten er opera- og kulturhuset. Arbeidet består av prosjektering av bygningsmassen i forhold til økonomi, innhold og etablering av en hensiktsmessig driftsorganisasjon tilpasset formålet. Covid-19 har vært utfordrende for vår måte å drifte musikk- og kulturskoletilbud. Dette har ført til økt bruk av digital undervisning og fjernutlån fra bibliotek. Dette må videreutvikles og være et satsingsområde, for å kunne dekke alle tilbud og aldersgrupper.

Kultur

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Idrettspark med idrettshall, badeland, kafé og kommunale idrettsanlegg
- Kulturskole med tilbud innen musikk, teater, musikkterapi og visuell kunst
- Bibliotek med litteraturhus
- Kulturavdeling med oppgaver knyttet til
 - kommunens kulturoppgaver
 - kunst- og kulturformidling/produksjon
 - tilskuddsordninger til lag og foreninger, øvrig frivillig virksomhet og profesjonelt kulturliv
 - administrasjon av Caroline kino- og konferansesenter, Festiviteten og andre sentrale kultur- og fritidstilbud

Tjenesten sikrer et godt fritids- og kulturtilbud til det beste for alle innbyggere lokalt og regionalt, i nært samarbeid med frivillige og profesjonelle aktører innen kultur, kulturnæring, idrett og friluftsliv.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
380-381 Idrett	5,46	3,60	4,64	0,76
231-370-373-375-377-383-385-386 Kultur	-3,18	-3,45	-0,73	-1,28
Sum	2,3	0,1	3,9	-0,5

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområdet med kommunegruppe 13 (K13).

Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene innen idrett og kultur hadde et høyere utgiftsnivå med 2,3 mill. kroner mer i 2019 sammenlignet med K13. Idrett bruker vesentlig mer enn K13 (5,46 mill. kroner), mens kultur har et mindreforbruk.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	42 250	42 250	42 250	42 250
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatte tiltak økonomiplan	-583	-966	-966	-966
Sum tidligere vedtatte tiltak	-583	-966	-966	-966
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	221	221	221	221
Revidert budsjett 18.06.20	-370	-370	-370	-370
B 2021 - statliggjøring av tilskudd til tros- og livssyn	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Generelle kutt, samt økte betalingssatser	-513	-513	-513	-513
Konsekvensjustert ramme	-2 162	-2 162	-2 162	-2 162
Nye tiltak				
SLT - koordinator, overflyttet fra BFH	-430	-430	-430	-430
BS 17.12.20 - Økt tilskudd - Frivillige lag og organisasjoner	300	300	300	300
Sum nye tiltak	-130	-130	-130	-130
Ny ramme	39 375	38 992	38 992	38 992

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	75 769	70 103	67 741	67 358	67 358	67 358
Brutto driftsinntekter	-28 138	-27 853	-28 366	-28 366	-28 366	-28 366
Netto ramme	47 631	42 250	39 375	38 992	38 992	38 992

Reduksjon av driftsbudsjettet i 2021 påvirker enheten gjennom mindre midler til aktivitet og ordinært vedlikehold.

Enheten har gjort tiltak gjennom effektivisering av oppgaver, økning brukerbetaling på Atlanterhavsbadet og kulturskolen, kutt i tilskudd og forslag til stillingskutt. Vi jobber kontinuerlig for forsvarlig drift av våre anlegg og for å gi publikum kvalitet i tjenestene.

Bystyret styrket bevilgningen for tilskudd til frivillige lag og organisasjoner i møtet 17. desember 2020.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Tilskudd til opera-, museum-, kulturhus i Kristiansund	30 000	120 000	150 000	0
Kommuneplan for fysisk aktivitet og friluftsliv	1 000	1 000	1 000	1 000
Atlanten stadion	41 900	0	0	0
Atlanten stadion - tiltakspakkemidler/spillemidler	-9 700	0	0	0
Varmesentral/varmeløsning Atlanten Idrettspark	4 000	0	0	0
Utkjøp fjernvarmeanlegg	500	0	0	0
Atlanten idrettspark - kjølemedier og aggregat	625	0	0	0
Atlanten idrettspark - skifte vannrør kjeller	3 000	0	0	0
Caroline kino - utskifting av hovedtavle	750	0	0	0
Caroline kino - nytt yttertak	850	0	0	0
Festiviteten - utvendig rehabilitering	1 000	3 000	0	0
Sum investeringstiltak	73 925	124 000	151 000	1 000

Tilskudd til opera-, museum- og kulturhus i Kristiansund

Det er lagt opp til et investeringstilskudd på totalt 300 mill. kroner til OMKK Eiendom AS i løpet av de tre neste årene. Tidligere har denne investeringen ligget inn som en investering hos Kristiansund kommune, men det er i 2020 sammen med fylket stiftet et utbyggingsselskap, som skal stå for byggingen. Kommunen vil i tillegg gå inn med tomt på Kongens Plass, samt forprosjekt kjørt i Kristiansund kommune som tingsinnskudd i selskapet. Bygget skal huse opera, museum, bibliotek og kulturskole. Det vil komme ny sak til bystyret ved milepælen ferdig forprosjekt, med endelig plan for fordeling av finansiering mellom år, jf. bystyresak 47/20.

Atlanten idrettspark

Det er innarbeidet investeringsmidler til sluttfinansiering av Atlanten stadion. Dette er midler som allerede er vedtatt politisk og innarbeidet i økonomiplanen.

Atlanterhavsbadet har behov for utskifting av pumpesystemet samt av vannrør i kjeller.

Festiviteten - utvendig rehabilitering

Det er bedt om 4 mill. kroner til rehabilitering av fasaden ved Festiviteten.

Kommunalteknikk

Beskrivelse av rammeområdet

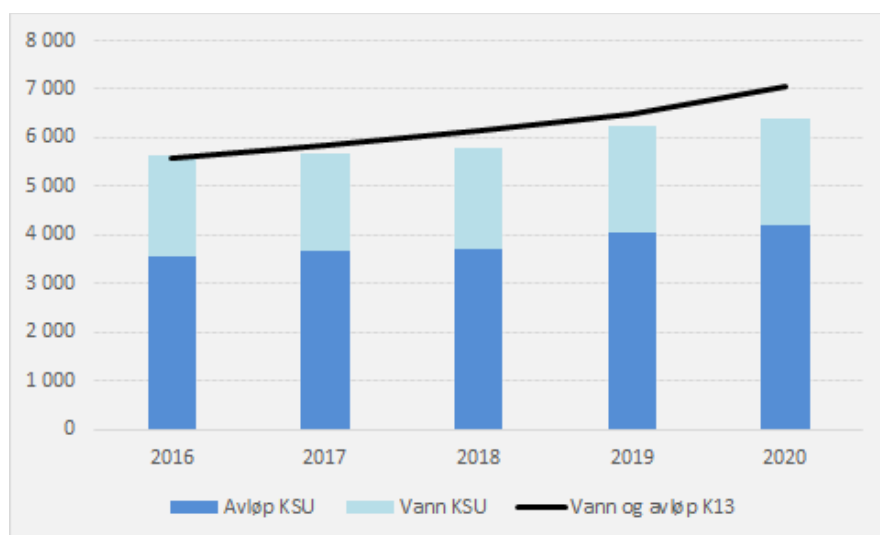
Rammeområdet omfatter:

- Planlegging, utbygging, drift og vedlikehold av kommunaltekniske anlegg som vei, vann og avløp
- Forvaltning og drift av friluftsområder, parker og grøntanlegg
- Oppgaver etter forurensningslov, utslippstillatelser og forurenset grunn
- Oppgaver etter veglov, trafikkregulering og trafiksikkerhet
- Byggherrefunksjon ved utbygging av anlegg på vei, vannforsyning og avløp
- Beredskapstjeneste knyttet til
 - vannforsyning
 - avløpssystem og forurensning
 - vei/trafikk, snøbrøyting og strøing

Tjenesten forvalter og videreutvikler kommunalteknisk infrastruktur og service.

Styringsdata

Utvikling i kommunale avgifter

Samlede gebyrer knyttet til vann og avløp for en standard enebolig på 120 m² er om lag 9 % under gjennomsnittet for sammenlignbare kommuner i 2020. Det forventes at gebyrene for vann og avløp må økes i årene som kommer. Årsaken til forventet økning, sees i sammenheng med finansiering av investeringer i kommende periode. Gebyrutviklingen er meget sensitiv overfor endringer i kalkylerenten, da en økende andel av kostnadene gjelder kapitalkostnader som følge av vesentlige investeringsutgifter i perioden.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	14 352	14 352	14 352	14 352
Tidligere vedtatte tiltak				
-	-	-	-	-
Sum tidligere vedtatte tiltak	-	-	-	-
Konsekvensjusteringer				
Konsekvensjustert ramme	-	-	-	-
Nye tiltak				
Overheng fra lønnsoppgjør 2019	42	42	42	42
Revidert budsjett 18.06.2020	-126	-126	-126	-126
Forslag reduksjon, lavere rammeoverføring	-174	-174	-174	-174
Sum nye tiltak	-258	-258	-258	-258
Ny ramme	14 094	14 094	14 094	14 094

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	194 299	192 664	161 170	161 170	161 170	161 170
Brutto driftsinntekter	180 599	-178 312	147 076	147 076	147 076	147 076
Netto ramme	13 708	14 352	14 094	14 094	14 094	14 094

Tiltakene som reduserer budsjetttrammen medfører noe reduserte arbeid innenfor vei og gatelys, samt park og uteområder.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Kommunale veier	24 500	11 500	12 000	12 000
Bolig- og næringsområder	15 025	1 325	1 325	500
Vann	36 900	26 400	85 500	38 300
Avløp	68 200	78 600	45 000	32 000
Park	700	2 200	700	700
Utenomhus	500	500	500	500
Sum investeringstiltak	145 825	120 525	145 025	84 000

Kommunale veier og gatelys

Reasfaltering veidekker; 1,2 mill. kroner dekker ca. 1 km. Det er lite, og vil si en fornyelsestakt på 120 år. For 2020 brukes hele 130 tonn lappemasse til hullreparasjoner. Det illustrerer omfanget av dårlig tilstand.

Gjennomføring av trafikksikkerhetsplan 0,5 mill. dekker mindre, men viktige tiltak.

Anlegg med gangvei langs Husøyveien er igangsatt og fullføres i 2021 med 4,5 mill. kroner i nye midler.

Gjennomføring av gatelysprosjektet trenger minimum 5 mill. kroner hvert år i perioden for utskifting av gammelt materiell til intelligente, strømbesparende og miljøvennlige armaturer. Gammel lift-bil er halve tiden på verksted og må skiftes ut for å få effektivt vedlikehold av gatelysnettet.

Nødvendige midler til fortau, gjerder og sykkeltiltak er viktig for disse prioriterte oppgavene.

Bolig- og næringsområder

Det er lagt inn 9,8 mill. kroner for forlenging av Østerveien for adkomst til Myran boligområde og parkering og plass for sjåføropplæring med 2,5 mill. kroner i 2021

Den årlige posten på 0,5 mill. svært viktig til supplering teknisk infrastruktur i næringsområdene.

Vannforsyning

Ledningsnett på 230 km og mange gamle anlegg krever omfattende standardbevarende tiltak og suppleringer for å sikre leveranse og trygt drikkevann. Mange gamle anlegg fører til at det årlig inntreffer et høyt antall uforutsette skader, som hurtig må utbedres. De mange små, men dyre strakstiltak forutsetter store sekkeposter for å ha på plass umiddelbar finansiering til iverksetting.

I flere deler av kommunen, og ikke minst på Frei (Møst og Bolga), er det igangsatt større prosjekt med sammenhengende ledningsutskifting. En del ledningsutskifting utføres også samtidig med pågående prosjekt på avløp for å utnytte fordelene med felles grøft og prosjektstyring.

Ny hovedledning over Freifjorden foreslås gjennomført i 2023 da de to eksisterende vannledningene er 40 år gamle.

Avløp og avløpsrensing

Bebyggelsen på Nordlandet dekkes ikke av utslippstillatelse. Nye bolig- og industriprosjekt kan risikere byggeforbud inntil avløpsvannet fra bydelen er overført til renseanlegget ved Hagelin. Det gjenstår mye på avløpsprosjektene for Nordlandet. I løpet av programperioden regner man med å ha ferdigstilt de presserende avløpstiltakene for Nordlandet. Også på nordre Frei er det viktige avløpsanlegg som må bygges for å unngå forsinkelse av nye boligfelt med videre.

Det er en omfattende eksisterende anleggsstruktur på avløp, som krever betydelig standardbevarende tiltak og suppleringer for å unngå alvorlige lekkasjer av avløpsvann til sårbare resipienter og boområder. Det er hvert år mange uforutsette, men dyre strakstiltak som er avhengig av at det finnes finansiering gjennom sekkepost for raskt iverksetting.

Det er et stort samlet investeringsbehov i 2021 og også i de neste årene i programperioden på avløp for å oppfylle Hovedplan for avløp og vannmiljø.

Den foreslåtte budsjetterte satsingen på vann og avløp på investeringer og drift er basert på at VA-gebyrene fortsatt skal ligge under gjennomsnittet i kommunegruppe 13. VA-gebyrene for en normalbolig øker med 1,6 % i 2021.

Park

Det er ikke lagt inn nye midler til tiltak i friområder (turveier og annet) samt nødvendig utstyr og midler til lekeplasser før i 2022. Det er gjenværende midler på budsjettet for 2020, som vil kunne benyttes i 2021.

Utenomhus

Anlegg utendørs ved kommunale institusjoner og bygninger trenger suppleringer og diverse tiltak. Foreslått post på 0,5 mill. er viktig for å dekke disse behovene.

Plan og byggesak

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Veiledning og behandling av private reguleringsplaner
- Byggesak
- Oppmåling og forvaltning av geodata
- Eierseksjonering og matrikkel
- Naturforvaltning

Tjenesten ivaretar kommunens rolle som myndighetsutøver etter plan- og bygningsloven, naturmangfoldloven, konsesjonsloven, eierseksjonsloven, geodataloven og matrikkelloven. Tjenesten har også ansvar for kommuneplanens arealdel, og ivaretar rollen som samfunnsaktør i byutvikling, særlig innenfor fysisk planlegging og byutforming.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
301 Plansaksbehandling	-2,28	-1,19	-1,25	-4,39
302-304-305 Bygge-, delsaksbehandling og seksjonering	1,43	1,75	1,47	1,77
303 Kart og oppmåling	-1,12	-0,83	-0,64	-1,08
Sum	-2,0	-0,3	-0,4	-3,7

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområdet med kommunegruppe 13 (K13).

Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene innen plan og byggesak hadde et lavere utgiftsnivå med 2 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13, men bruker mer enn K13 på bygge-, delsaksbehandling og seksjonering (1,43 mill. kroner).

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	5 821	5 821	5 821	5 821
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatte tiltak økonomiplan	-1 040	-1 040	- 1040	-1 040
Sum tidligere vedtatte tiltak	- 1 040	-1 040	-1 040	-1 040
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	243	243	243	243
Revidert budsjett 18.06.20	-50	-50	-50	-50
Generelt kutt	-71	-71	-71	-71
Konsekvensjustert ramme	122	122	122	122
Nye tiltak				
-	-	-	-	-
Sum nye tiltak	-	-	-	-
Ny ramme	4 903	4 903	4 903	4 903

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjet 2020	Budsjet 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	20 222	20 021	19 103	17 131	17 131	17 131
Brutto driftsinntekter	-13 478	-14 200	-14 200	-11 990	-11 990	-11 990
Netto ramme	6 743	5 821	4 903	4 903	4 903	4 903

Tiltakene fra bystyresaken 18. juni i 2020 videreføres. Det tiltaket sammen med nytt tiltak fra 2021 medfører økt krav til effektivisering av tjenestene som Plan og Byggesak leverer.

Investeringsbudsjett

Det er ikke foreslått investeringstiltak på rammeområdet i økonomiplanperioden.

Eiendomsdrift

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Kommunens byggherrefunksjon
- Kjøp og salg av bebygde eiendommer
- Forvaltning og vedlikehold av kommunale bygg
- Renhold- og vaktmestertjeneste i kommunale formålsbygg

Tjenesten er i stor grad rettet mot interne forhold i kommunen, men innenfor områder som kjøp/salg, entreprise og boligforvaltning har tjenesten mange eksterne kontakter/brukere. Tjenesten forestår strategiske oppkjøp, bygger og driver kommunale bygg samt forvalter, vedlikeholder og utvikler den kommunale bygningsmassen. Tjenesten ivaretar også innleie av eiendom i det private markedet på vegne av kommunens virksomhet.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
265 Kommunalt disponerte boliger, brutto	-4,95	-8,77	-8,26	-12,31
Sum	-4,95	-8,77	-8,26	-12,31

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområdet med kommunegruppe 13 (K13).

Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene innen kommunalt disponerte boliger hadde et lavere utgiftsnivå i 2019 på 4,95 mill. kroner sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjet 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	29 885	29 885	29 885	29 885
Tidligere vedtatte tiltak				
Vedtatte tiltak økonomiplan	-1 479	-1 479	-1 479	-1 479
Sum tidligere vedtatte tiltak	-1 479	-1 479	-1 479	-1 479
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	455	455	455	455
Revidert budsjett 18.06.20	-261	-261	-261	-261
Reduserte vedlikeholdsutgifter	-363	-363	-363	-363
Nedleggelse Innlandet skole	-650	-1 300	-1 300	-1 300
Nedleggelse Røsslyngveien barnehage	-300	-600	-600	-600
Tapte husleieinntekter ved salg av eiendom	1 500	1 500	1 500	1 500
Konsekvensjustert ramme	381	-569	-569	-569
Nye tiltak				
BS 17.12.20 - Redusert tapte husleieinntekter	-750	-1 500	-1 500	-1 500
BS 17.12.20 - Ikke nedleggelse Innlandet skole	650	1 300	1 300	1 300
BS 17.12.20 - Ikke nedleggelse av Røsslyngveien barnehage	330	600	600	600
Sum nye tiltak	230	400	400	400
Ny ramme	29 017	28 237	27 887	27 887

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjet 2020	Budsjet 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	97 450	97 351	94 983	94 203	93 853	93 853
Brutto driftsinntekter	-65 169	-67 466	-65 966	-65 966	-65 966	-65 966
Netto ramme	30 694	29 885	29 017	28 237	27 887	27 887

Eiendomsdrift har i løpet av året redusert antall stillinger i renhold, ved at det er innført nye metoder og nye mer effektive renholdsplaner.

Enheten vil fremdeles holde er forsvarlig nivå på drift og vedlikehold av eiendommene våre, men på et nivå som er tilpasset tildelt økonomiramme.

Det er lagt inn reduserte vedlikeholdsutgifter knyttet til forslag om strukturendringer innen oppvekst. Bystyret vedtok 17. desember 2020 å ikke gjennomføre strukturendringene.

Salg av kommunale boliger og eiendom fører også til reduserte leieinntekter, som enheten får kompensert. Bystyret vedtok 17. desember 2020 at Eiendomsdrift ikke får kompensert tapte husleieinntekter, men et halvt år på å omstille seg til lavere budsjettamme.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Boliger	5 000	5 000	5 000	5 000
Myndighetspålegg	2 500	1 300	1 200	1 200
Speiderhuset - rivning av bygning	250	0	0	0
Nytt adgangskontroll system	2 600	0	0	0
Oppgradering kommunale bygg	2 500	2 500	2 500	2 500
ENØK-tiltak	5 000	5 000	5 000	5 000
Øvre Enggate 8 - omlegging skifertak	500	0	0	0
Sum investeringstiltak	18 350	13 800	13 700	13 700

Boliger

Prosjektet "Boligtiltak" benyttes til å fornye kommunens boligmasse, og til å skaffe mer hensiktsmessige boliger til leietakerne. Dette er en "netto budsjettsum". Eiendomsdrift kjøper og selger boliger gjennom året, og både anskaffelseskostnader og salgsinntekter føres på dette prosjektet.

Oppgradering kommunale bygg

Posten oppgradering av kommunale bygg, blir i løpet av året fordelt ut til ulike prosjekter på kommunens bygg. Dette kan være både til skoler, barnehager og andre formålsbygg. Eiendomsdrift prioriterer disse midlene i forhold til behov.

ENØK-tiltak

Vesentlige prosjekter under Eiendomsdrift sin ramme vedrører ENØK-tiltak ved ulike bygg. Disse midlene fordeles til ulike konkrete prosjekter, hvor kommunen også kan søke om tilskuddsmidler fra Enova.

Brann og redning

Beskrivelse av rammeområdet

Rammeområdet omfatter:

- Interkommunal brann- og redningstjeneste
- Feiing og tilsyn i private boliger
- Tilsyn i særskilte objekt som hotell, sykehjem, skoler med mer
- Beredskap for hendelser på sjø og ferskvann i egen kommune
- Vertskommune for kjemikalieberedskap og mot akutt forurensning på sjø og land for 11 kommuner

Tjenesten sikrer en effektiv beredskap og god samfunnssikkerhet for befolkningen, hvor formålet er å sikre mennesker, dyr og materielle verdier mot brann samt begrense skadevirkningene i branntilfeller og andre ulykkesituasjoner. Tjenesten ivaretar miljøet ved akutt forurensning og innbyggernes behov på andre områder selv om dette ikke er underlagt brannlovgivningen.

Styringsdata

KOSTRA-funksjon	Mer-/mindreforbruk (mill. kroner) sammenlignet mot normert utgiftsbehov i kommunegruppe 13			
	2019	2018	2017	2016
339 Beredskap mot branner og andre ulykker	0,7	2,72	4,40	5,08
Sum	0,7	2,72	4,40	5,08

*Normert nivå = Landsgjennomsnitt korrigert for utgiftsbehov.

Tabellen illustrerer hvordan kommunens ressursbruk harmonerer med kommunens økonomiske rammebetingelser. Vi har sammenlignet kommunens faktiske forbruk på det enkelte tjenesteområdet med kommunegruppe 13 (K13).

Samlet sett finner vi at kommunen på de sentrale tjenesteområdene innen beredskap mot brann og andre ulykker hadde et høyere utgiftsnivå med 0,7 mill. kroner i 2019 sammenlignet med K13.

Driftsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Opprinnelig budsjett 2020	21 126	21 126	21 126	21 126
Tidligere vedtatte tiltak				
Endring stilling som følge av interkommunalt samarbeid	-330	-666	-666	-666
Sum tidligere vedtatte tiltak	-330	-666	-666	-666
Konsekvensjusteringer				
Lønnsoppgjør	80	80	80	80
Revidert budsjett 18.06.20	-184	-184	-184	-184
Generelt kutt - Nedtrekk stilling	-257	-257	-257	-257
Konsekvensjustert ramme	-361	-361	-361	-361
Nye tiltak				
-	-	-	-	-
Sum nye tiltak	-	-	-	-
Ny ramme	20 435	20 099	20 099	20 099

(tall i tusen)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Økonomiplan		
				2022	2023	2024
Brutto driftsutgifter	41 503	40 334	39 643	39 307	39 307	39 307
Brutto driftsinntekter	-20 014	-19 208	-19 208	-19 208	-19 208	-19 208
Netto ramme	21 489	21 126	20 435	20 099	20 099	20 099

Brann og redning setter en stilling vakant i perioden. I tillegg foretas det en streng innkjøpskontroll fra dag én, slik som tidligere.

Kun nødvendig opplæring som er forankret i dimensjoneringsforskrift og er ufravikelig, gjennomføres.

Investeringsbudsjett

(tall i tusen)	Budsjett 2021	Økonomiplan		
		2022	2023	2024
Nytt utstyr til brannvesen	850	200	200	200
Ny brannstasjon	140 500	0	0	0
Biler til feiervesen	500	650	650	0
Øvre Enggate 8 - båndteking tak gymsal	1 100	0	0	0
Øvingsområde	0	3 500	0	0
Mannskapsbil Brann og redning	0	0	7 100	0
Sum investeringstiltak	142 950	4 350	7 950	200

Nytt utstyr til brannvesen

Nytt utstyr til brannvesenet består i 2021 av aktive hørselsvern koblet opp mot nødnettet som brukes som kommunikasjon med de andre nødetatene og internt i brannvesenet. Under oppdrag utsettes mannskapet for høy lyd fra biler, pumper og arbeidet. Dette er påvist skadelig over tid og kan ikke vedvare. Med aktive hørselsvern tilpasset resten av verneutrustningen vil dette HMS-kravet sterkt reduseres eller lukkes i sin helhet.

Ny brannstasjon

Det er vedtatt at kommunen skal etablere ny brannstasjon på tomte til gamle Goma skole. Total kostnadsramme for prosjektet ble av bystyret i februar 2020 hevet til 155 mill. kroner: PS 20/4.

Det er utlyst samspillentreprise i prosjektet hvor Veidekke leverte det totalt beste tilbudet, spesielt med tanke på de krav som er stilt til utstrakt bruk av massiv tre, energiøkonomiske tiltak og krav til miljølønnsomme valg. Forventet byggestart er sommeren 2021 med ferdigstilling og innflytting i 1. kvartal 2023. Reguleringsplanen for området ble sluttbehandlet i august, og riveentreprisen på gamle Goma skole ble utlyst i august 2020.

Det er et krav om rapportering til Arbeidstilsynet om framdrift i prosjektet, da avvik som er gitt tidligere ikke kan lukkes før stasjonen er tatt i bruk.

Biler til feiervesen

Feiervesenet har ansvaret for kommunene Averøy, Smøla, Aure og Kristiansund. Det er ni stillinger som foretar feiing og ikke minst boligitilsyn, som er et godt brannforebyggende tiltak. Bilparken er gammel og vi må legge inn en ny bil og bytte av to andre i perioden. Det er krav til skille mellom ren og skitten sone i bilene. El-biler må sterkt vurderes.

Øvingsområde

Strengere krav til øving og dokumentasjon må oppfylles. Dette er utfordrende i dag, når det ikke er like lett å finne øvingsobjekt for nedbrenning. Dette øvingsanlegget var viktig for de andre kommunene for å velge oss i samarbeidet NIBR. Skriftlig dokumentasjon på slike øvelser må foreligge under tilsyn.

Mannskapsbil Brann og redning

Mannskapsbil er den bilen som bestandig benyttes og kjører først ut til alle hendelser. Dette er den bilen som har med seg det meste av utstyret og ikke minst mannskapet. Levetid som første bil er 10-12 år. Dagens bil er allerede 10 år og er tenkt benyttet som reservebil med levetid på 20 år. Leveringstid inkludert utlysning og oppbygging er ca. 18 måneder.